

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Husitská teologická fakulta

**Dejinný vývoj a právne postavenie Apoštolskej cirkvi
na Slovensku**

**Historical development and legal status of the
Apostolic Church in the Slovak Republic**

Vedúci práce:

ThDr. Kamila Veverková, Th.D.

Autor:

Bc. Radovan Mikula

Praha 2010

Anotácia

Moja diplomová práca je zhrnutím informácií, ktoré som po diskusii s kompetentnými cirkevnými predstaviteľmi považoval za dôležité zaznamenať ako prezentáciu, ktorá je výpoveďou o téme spracovanej v nasledujúcich riadkoch.

Svoju prácu som rozdelil na tri hlavné časti – dejinný vývoj, dogmatický vývoj a právny vývoj Apoštolskej cirkvi na Slovensku. Celé pojednávanie o Apoštolskej cirkvi ale predchádzajú kapitoly o dejinnom rámci, do ktorého spadá aj jej história. Medzi ne patrí výťah z obdobia reformácie, z evanjelikálnych prebudení vo svete a z historického pozadia celosvetového letničného hnutia. Pred začatím kapitoly bezprostredne sa dotýkajúcej Apoštolskej cirkvi píšem o vplyve letničného hnutia vo svete.

Históriu Apoštolskej cirkvi rozdeľujem na podkapitoly, ktoré zachytávajú a opisujú život cirkvi v niekoľkých časových obdobiach. Začínam Príchodom evanjelia na prelome 20.storočia až po koniec druhej svetovej vojny. Pokračujem obdobím Príchodu repatriantov až po ustanovujúcu celoslovenskú konferenciu ACS v roku 1977. Ďalšími opisovanými etapami sú Cirkev po ustanovení Ústrednej rady starších, Cirkev a nežná revolúcia, Cirkev a jej služba v novom miléniu a Život cirkvi v roku 2009.

Na históriu nadväzujem Dogmatickým vývojom ACS, ktorý rozdeľujem na časové etapy ale aj niektoré tematické podkapitoly. V úvode Dogmatického vývoja ACS prechádzam stručne aj teologickým vývojom Assemblies of God.

Svoju diplomovú prácu uzatváram Právnym vývojom Apoštolskej cirkvi na Slovensku. Aj túto tretiu časť svojej diplomovej práce delím podľa časových vyššie uvedených období, ktoré som zohľadňoval aj pri dejinnom vývoji Apoštolskej cirkvi.

Kľúčové slová

Slovensko, letničné hnutie, Apoštolská cirkev, cirkevné dejiny, dogmatika, konfesné právo

Annotation

My diploma thesis is a summary of the information's, which were after discussion with relevant religious leaders considered as important to record like presentation, which is presented like opinion evidence in the following subject lines.

I divided my work into three main sections - historical development, legal development and dogmatic development of the Apostolic Church in Slovakia. The entire discourse about the Apostolic Church is preceded by chapters about historical context, which include also its own history. The chapters present an abstract from period of the reformation, the evangelical awakening in the world and the historical background of the global Pentecostal movement. Before starting the chapter regarding the Apostolic Church, I'm writing about the influence of Pentecostal movements in the world.

History of the Apostolic Church is divided into subchapters, which capture and describe the life of the church in several time periods. I'm starting by bringing the Gospel form at the turn of the 20th century to the end of World War II. I'm continuing with period of repatriates to the Slovakia till the nationwide ACS conference in 1977. Other stages are describing the Church after the institution of the Central Council of elders, the Church and the Velvet Revolution, the Church and its service in the new millennium and the Life of the Church in 2009.

After history follows the dogmatic development of ACS what is divided into the phases of the time, but also into some thematic subchapters. At the beginning of dogmatic development of ACS I'm going shortly through theological development of the Assemblies of God.

My diploma thesis is closed with the legal development of the Apostolic Church in Slovakia. Also this third part of my thesis is divided into the time period mentioned above, which I also take into account by the historical development of the Apostolic Church.

Keywords

Slovakia, Pentecostal Movement, Apostolic Church, church history, dogmatic, right of the confess

Prehlásenie :

Prehlasujem, že som predkladanú prácu spracoval samostatne a použil iba uvedené pramene a literatúru. Súčasne dávam povolenie k tomu, aby táto diplomová práca bola umiestnená v Ústrednej knižnici UK a používaná k študijným účelom.

V Trebišove 12.4.2010

Radovan Mikula

Pod'akovanie

Na tomto mieste by som rád poďakoval svojmu Pánovi Ježišovi Kristovi. On je dôvodom a zmyslom mojej existencie aj všetkého životného úsilia. Chcem vrúcne poďakovať aj svojej manželke, ktorá je pre mňa skutočne pomocou v biblickom zmysle slova. Ona je polovičkou môjho úspechu vo všetkom. Chcem poďakovať svojím mentorom, pastorom a duchovným, ktorí mi pomohli duchovne rásť až do dnešného dňa. Chcem poďakovať aj Apoštolskej cirkvi, ktorá sa stala ako súčasť Kristovej cirkvi mojou duchovnou rodinou. A taktiež nechcem zabudnúť poďakovať učiteľom na KETM UMB v Banskej Bystrici ako aj na HTF CUNI v Prahe za ich úsilie a odbornú dispozičnosť aj pri mojich štúdiách teológie.

Obsah	
OBSAH.....	6
ÚVOD.....	12
1.ŠIRŠÍ DEJINNÝ RÁMEC.....	13
1.1Reformácia – prínos Luthera.....	13
1.2 Jonathan Edwards.....	14
1.3. Evanjelikálne prebudenia.....	15
1.4 Historické pozadie letničného hnutia	16
1.5. Vplyv letničného hnutia.....	17
2. DEJINNÝ VÝVOJ APOŠTOLSKEJ CIRKVI NA SLOVENSKU.....	18
2.1 Príchod evanjelia – koniec II. svetovej vojny (1900 - 1945).	20
2.1.1 <i>Lapašské Ďarmoty, Kotrbále.....</i>	20
2.1.2 <i>Uhrovecká Dolina.....</i>	21
2.1.3 <i>Nová lehota</i>	21
2.1.4 <i>Bratislava.....</i>	22
2.1.5 <i>Východné Slovensko.....</i>	22
2.2 Repatrianti – ustanovujúca celocirkevná konferencia	
(1946 – 1977).....	23
2.2.1 <i>Priťahovalci z Maďarska a Rumunska.....</i>	23
2.2.2 <i>Bratislava.....</i>	23
2.2.3 <i>Rozvoj práce a spolupráce</i>	24
2.2.4 <i>Organizačný štatút Apoštolskej viery.....</i>	24
2.2.5 <i>Celoslovenský biblický kurz</i>	25
2.2.6 <i>Topoľčianske Podhradie a Východné Slovensko.....</i>	25
2.2.7 <i>Cirkevný spevník.....</i>	25
2.2.8 <i>Vzťah štátu a cirkvi</i>	25
2.2.9 <i>Duchovné obživenie.....</i>	26
2.2.10 <i>Život cirkvi pod novým menom.....</i>	26
2.2.11 <i>Riešenie vzťahov cirkvi a štátu, ustanovujúca konferencia</i>	27
2.3 Cirkev po ustanovení Ústrednej rady starších (1977 – 1989)	28

2.3.1 Schválenie ústavy a následný život cirkvi.....	29
2.4 Cirkev a nežná revolúcia.....	31
2.4.1 Medzinárodné letničné konferencie	32
2.4.2 Diakonia ACS	33
2.4.3 Založenie Združenia evanjelikálnych cirkví, katedry evanjelikálneho vzdelávania.....	34
2.5 Cirkev a jej služba v novom miléniu.....	36
2.5.1 7.hodnotiaca konferencia ACS v Bratislave – Bernolákove 7. – 10.septembra 1999.....	37
2.5.2 Zriadenie služby ALFA.....	38
2.5.3 Charita Apoštolskej cirkvi Slovenska	38
2.5.4 Misijné povedomie.....	38
2.5.5 8.hodnotiaca konferencia.....	39
2.5.6 Vznik Slovenskej republiky – rok 2003.....	39
2.5.7 Misia v zahraničí.....	40
2.5.8 Biblické vzdelávanie.....	40
2.5.9 Zakladanie zborov v spolupráci s Next Level International.....	40
2.5.10 Pastorálna konferencia v Púchove.....	41
2.5.11 Rómske zbory a zahraničná misia	41
2.5.12 Život bez závislostí n.o.....	41
2.5.13 Celocirkevná hodnotiaca konferencia.....	43
2.5.14 Podiel a účasť v cirkevných štruktúrach na Slovensku.....	44
2.5.15 Evanjelikáli	44
2.5.16 Aktivity v súčasnosti.....	45
2.5.17 Rok 2008.....	45
2.5.18 Aliančný modlitebný týždeň 2008.....	45
2.5.19 Svetový deň modlitieb.....	45
2.5.20 Konferencie mládeže.....	46
2.5.21 Pastorské konferencie.....	46
2.5.22 Pentecostal european fellowship.....	47

2.5.23 Konferencia v Košiciach.....	47
2.5.24 Založenie zboru v Nitre.....	47
2.5.25 Pastorský rodinný tábor.....	47
2.5.26 Konferencia - Život bez závislostí.....	48
2.5.27 Zájazd do Izraela.....	48
2.5.28 Konferencia EMERGE.....	48
2.5.29 EQUIP.....	48
2.5.30 Operácia Vianočné dieťa 2008.....	49
2.6. Život cirkvi v roku 2009.....	50
2.6.1 Pentecostal european fellowship – modlitby	50
2.6.2 Život bez závislostí n.o.....	50
2.6.3 Misijná konferencia Apoštolskej cirkvi Slovenska.....	51
2.6.4 Eastfest 2009.....	52
2.6.5 Pracovná konferencia.....	52
2.6.6 Evanjelizačné zhromaždenia	52
2.6.7 Letný tábor.....	52
2.6.8 Mládežnícka konferencia 09	53
2.6.9 Campfest 2009.....	53
2.6.10 Konferencia priateľov Izraela.....	54
2.6.11 Celocirkevná letničná konferencia	54
2.6.12 Konferencia Aglow.....	55
2.7. Dogmatický vývoj Apoštolskej cirkvi na Slovensku	55
2.7.1 Teologický vývoj Assemblies of God	55
2.7.2 Rozchody z dôvodu teologických rozdielov.....	58
2.7.3 Vývoj teológie Assemblies of God.....	59
2.7.4 Zachovávanie učenia do roku 1950	59
2.7.5 Zachovávanie náuky po roku 1950.....	61
2.7.6 Historický prehľad dogmatického vývoja Apoštolskej cirkvi Slovenska	62
2.7.7 Prúdy heretického učenia.....	64

2.7.8 Zvesť o krste v Duchu Svätom.....	65
2.7.9 Príchod a vplyv repatriantov	66
2.7.10 Vieroučný vývoj po dočasnom povolení od Ministerstva vnútra.....	66
2.7.11 Heretický vplyv v cirkvi.....	67
2.7.12 Obdobie po schválení Ústavy.....	68
2.7.13 Biblické vzdelávanie.....	68
2.7.14 Cirkev po prevrate 1989.....	69
2.7.15 Novelizácia Ústavy.....	70
2.7.16 Budovanie cirkvi po roku 2000.....	70
3. PRÁVNÝ VÝVOJ APOŠTOLSKEJ CIRKVI NA SLOVENSKU.....	71
3.1 Obdobie pred druhou svetovou vojnou a počas vojny.....	72
3.2 Obdobie rokov 1945 – 1977.....	72
3.3 Úprava názvu cirkvi.....	73
3.4 Celocirkevná ustanovujúca konferencia.....	74
3.5 Cirkev v rokoch 1977 – 1989.....	74
3.6 Mimoriadna konferencia.....	75
3.7 Systemizácia zborov.....	75
3.8 Realizácia zákonných práv a zápas o schválenie ústavy.....	75
3.9 Spolupráca s letničným hnutím v Českej socialistickej republike	76
3.10 Život cirkvi v rokoch 1989 – 2000.....	77
3.11 Cirkev v novom miléniu.....	78
3.12 Apoštolská cirkev na Slovensku po roku 2003.....	79
3.13 Slovenské väzenské spoločenstvo	79
Resume.....	80
Záver.....	82
Použitá literatúra.....	83
Zoznam príloh	87
Prílohy.....	88

Zoznam skratiek :

AC – Apoštolská cirkev

ACS - Apoštolská cirkev Slovenska

AMOT – Aliančný modlitebný týždeň

a.v. – augsburského vyznania

EA – evanjelická aliancia

EU – európska únia

ČSD – Československá doprava

ČSR – Československá republika

ČSR – Česká republika

ČSSR – Československá socialistická republika

č. - číslo

GB – Anglicko

KETM UMB – Katedra evanjelikálnej teológie a misie Univerzity Mateja Bela

KS – kresťanské spoločenstvo (cirkevné spoločenstvo s takým názvom)

MK SSR – Ministerstvo kultúry Slovenskej socialistickej republiky

MK 09 – mládežnícka konferencia 09

MPK – Mládež pre Krista

Národná asociácia evanjelikálov – NAE

NLI – Next Level International

n.o. – nezisková organizácia

NR – Nitra

NSR –Nemecká spolková republika

OVD – Operácia Vianočné dieťaPEF - Pentecostal European Fellowship

RKL - Rozhodní kresťania letniční

SDM – Svetový deň modlitieb

SSR – Slovenska socialistická republika

st. – starší

t.j. – to jest

TV - Televízia

t.z.- to znamená

tzv. – takzvaný

UMB PDF – Univerzita Mateja Bela, Pedagogická fakulta

ÚRS – Ústredná rada starších

USA – United States of America

WPAoG – World Pentecostal Assemblies of God

WPC – World Pentecostal Conference

ZEC – Združenie evanjelikálnych cirkví

Biblické skratky:

Ef – list Efezským

J – Evanjelium podľa Jána

2K – 2.list korinským

1K – prvý list Korinským

Sk – Skutky

ÚVOD :

Dejiny sú vo všeobecnosti dôležitou súčasťou poznávania svojej identity u jednotlivcov, rodín, miest a národov. Jej písanie je veľmi zaväzujúca práca, ktorá si

vyžaduje presnosť, dôslednosť či vieryhodnosť. Podľa nej sa totiž vytvára budúci názor, poznanie a profilácia myslenia spoločnosti. Písanie na tému „Dejinný vývoj a právne postavenie Apoštolskej cirkvi na Slovensku“ je pre mňa osobne o to viac vážna práca, že som súčasťou tejto Božej rodiny a slúžim v nej ako pastor miestneho cirkevného zboru. Dôvod, pre ktorý som si vybral danú tému pre písanie svojej diplomovej práce je to, že pri nej sa dozviem viac o svojom „duchovnom pôvode“ a tým budem vedieť lepšie reflektovať úsilie bratov a sestier, ktorí mnohokrát prinášali veľké obete, ale aj zakúšali mocné Božie svedectvá pri zvestovaní evanjelia a budovaní Božieho kráľovstva. Verím, že to poslúži k inšpirácii a zapáleniu novej generácie k napredovaniu, budovaniu a vytváraniu čo najstabilnejšej, biblicky vyváženej Božej rodiny pre generácie, ktoré prídu po nás.

Pri písaní budem čerpať informácie so všetkých mne dostupných prameňov. Pred začatím písania som konzultoval s terajším biskupom a tiež s predošlým biskupom Apoštolskej cirkvi na Slovensku. To, čo napíšem, chronologicky a ideologicky usporiadam taktiež za pomoci priebehovej konzultácie s fundovanými odborníkmi v mne danej tematickej oblasti. Cieľom mojej práce je priniesť ďalší zopredzi nie mnohých dostupných a prehľadných zdrojov pre záujemcov o prehĺbenie svojho osobného vzťahu s Apoštolskou cirkvou na Slovensku, či pre niekoho, kto bude potrebovať v budúcnosti informácie k osobnému alebo všeobecnému úžitku.

Moja práca bude mať tri časti. Prvou bude „Dejinný vývoj“, druhou bude „Dogmatický vývoj“ a treťou bude „Právne postavenie“ Apoštolskej cirkvi na Slovensku.

1. Širší dejinný rámec

Ešte pred tým, než sa dostanem k reflektovaniu získaných historických záznamov o Apoštolskej cirkvi na Slovensku, chcem aspoň stručne zachytiť širší dejinný rámec letničného hnutia, do ktorého patrí aj táto cirkev.

Dá sa s istotou povedať, že letničné hnutie je plodom dôležitej fundamentálnej práce v období reformácie.

Význam reformácie všeobecne pre kresťanstvo je len ťažko doceniteľný. Reformácia je výsledkom Božieho zásahu do dejín cirkvi, aj keď bola súčasťou širokého európskeho kultúrneho a politického pohybu. Pre reformátorov boli hybnou silou princíp „*sola scriptura*“ (jedine Písmom), ktorým sa vrátili naspäť k autorite apoštolov a prorokov a princíp „*sola fide*“ (jedine vierou), ktorý odkazoval na prijímanie celého spasenia z Božej ruky.

Popri význame historických zákonitostí dejiny ukazujú na rovnako významnú úlohu tvorčích osobností. Je teda dôležité pri hľadaní prameňov reformácie mať na pamäti historický vývoj ale aj osobnosť Martina Luthera. Viaceré snahy o reformu zlyhali. Príčinou bolo zrejme, že neboli dostatočne zakotvené v Písme. Snahy vedené „predreformátormi“ boli úctyhodné, no postrádali pochopenie výsostnej autority Biblie, rozchod s pápežstvom a cirkevnou tradíciou a jednoduché ale verné komunikovanie zložitých teologických problémov do zrozumiteľného jazyka obyčajných ľudí.

1.1 Reformácia – prínos Luthera

Luther bojoval svojou životnou cestou po svojej veľmi známej skúsenosti vo veži augustínskeho kláštora vo Wittenbergu.

Stal sa rýchlo medzinárodnou osobnosťou. Jeho latinské spisy boli publikované v Bazileji a rýchlo sa vypredali. Čítali sa v Nemecku, Anglicku, Francúzsku, Švajčiarsku, Španielsku a v Ríme.

Rok 1520 bol pre Luthera plodným z hľadiska písania. V Máji dokončil svoju *Kázeň o dobrých skutkoch*, v júni *Pápežstvo v Ríme*, v auguste *Kniežatám nemeckého národa*, v septembri *Babylonské zajatie cirkvi* a v novembri *Sloboda kresťanského človeka*.

V *Kázni o dobrých skutkoch* vyhlásil, že veriť v Krista je „najvznešenejší zo všetkých dobrých skutkov“. Dobré skutky podľa neho nie sú iba náboženské skutky ako modlenie, pôstenie či dávanie almužien, ale patria medzi ne činnosti všedného každodenného života ako vyjadrenie vďačnosti za spasenie.

V knihe *Kresťanským kniežatám nemeckého národa* rúcal tri falošné múry rímskej kúrie –

- Prvým bola „duchovná moc“. Luther tvrdil, že všetci kresťania sú kňazmi od krstu.
- Druhým bolo tvrdenie, že nikto nemôže vykladať Písmo, jedine pápež. On tvrdil, že každý skutočný kresťan ako kňaz je schopný rozoznávať Písmo.
- Tretím tvrdenie, že nikto nemôže zvolať všeobecný koncil, jedine rímsky biskup. Poukázal na Nikajský koncil zvolaný cisárom Konštantínom I.

Lutherov plán na reformu obsahoval: zrušenie pápežskej štátnej moci, vytvorenie nemeckej cirkvi, vnútorné náboženské reformy, zníženie počtu žobravých rádov, inšpekciu kláštorov (nespokojným dovoliť odísť), obmedziť očet svätých dní a zrušiť konkubinát (kňazi sa môžu ženit').

V knihe *Babylonské zajatie cirkvi* sa Luther zdal byť najrevolučnejší. Luther kritizoval sakramentálny systém cirkvi, ktorý bol vlastným základom stredovekého sacerdotalizmu.

- Ako prvé zajatie Rímu označil upretie kalicha laikom. Luther z písma dokazoval, že kalich patrí všetkým.
- Druhé zajatie je učenie o transsubstanciácii. Podľa Luthera sa duchovné telo Kristovo pripája k skutočnému chlebu a vínu.
- Tretie zajatie je učenie, že omša je dobrý skutok a obeť. Luther ukazuje na omšu ako Boží dar, ktorý je možné prijať jedine vierou a ďakovaním.

V knihe *Sloboda kresťanského človeka* Luther definitívne vysvetľuje, čo znamená žiť ako ospravedlnený jedine z viery a motiváciu veriaceho k dobrým skutkom.¹

Medzi významné postavy reformácie, ktoré výrazne ovplyvnili smerovanie cirkvi na jej ceste návratu k Písmu, rozhodne patrili osobnosti ako Zvingli, Kalvin a ďalší.

1.2 Jonathan Edwards

Pri svojom priereze históriou sa na chvíľu zastavím pri dôležitom *The great Awakening (Veľké prebudenie)*. V Británii sa toto hnutie označovalo za Evanjelikálne či metodistické prebudenie a v semeroamerických kolóniách ho nazvali *The great Awakening*.

Americké prebudenie sa začalo v roku 1734 v Northampton, Massachusetts. Nosnou postavou bol Jonathan Edwards (1703 – 1758). Bolo to ešte pred obrátením známych postáv Whitefielda a bratov Wesleyovcov.

Jonathan Edwards v rokoch 1716 – 1723 absolvoval štúdiá na univerzite v novozaloženom Yale a v roku 1721 sa stal kazateľom v kongregačnej cirkvi v Northampton.

V roku 1733 kázal sériu kázaní o ospravedlnení vierou a koncom decembra toho istého roku bolo mesto zasiahané Bohom neobvyklým spôsobom. Božie pôsobenie spôsobilo zmeny aj v okolí, aj v susednom Connecticute. George Wittefield ho urobil známym v zahraničí. Príčinou prebudenia v oblasti bola jeho kázeň *Hriešnici v rukách rozhnevaného Boha (Dt 32,35)* v júli 1747.

Jonathan Edwards bol právom nazývaný „teológom prebudenia“. Zaoberal sa vo viacerých svojich dielach vyliatím Svätého Ducha a jeho fenoménmi. Konkrétne v

¹ Hanes P., Dejiny kresťanstva, Združenie evanjelikálnych cirkví, Banská Bystrica, 1998, s.219-226

diele *The Distinguishing Marks of Work of the Spirit of God* (Charakteristické znaky práce Ducha Svätého) píše o piatich charakteristických znakoch, ktoré zaručujú podľa neho prebudenie:

- Vyvýšenie Ježiša Krista
- Útok na kráľovstvo temna
- Úcta a poslušnosť Písma
- Zdravé učenie
- Vyliatie Božej lásky prejavovanej praktickým spôsobom v láske k blíznym

Jonathan Edwards v diele *The Religious Affections* (Náboženské city) dokazuje, že: „Sväté Písmo všade stotožňuje pravé náboženstvo s náboženskými citmi, ako sú: strach, nádej, láska, nenávisť, túžba, radosť, smútok, vďačnosť, súcitiť a horlivosť.“² V diele aj podrobne opisuje, kedy sú a kedy nie sú emócie znakmi pravého konvertovania.

Napriek mnohým úspechom Jonathana Edwardsa sa zbor, v ktorom bol kazateľom, postavil proti nemu, pretože začal požadovať prísnejšie kritériá pre podávanie Večere Pánovej.

V roku 1758 váhavo prijal miesto prezidenta univerzity v New Jersey, ale o mesiac nato zomrel po očkovaní proti kiahňam.³

1.3. Evanjelikálne prebudenia

Slovo „prebudenie“ - duchovné prebudenie“ na základe historickej a osobnej skúsenosti evokuje v kresťanoch rozdielne predstavy. Môže označovať vzbudenie záujmu o náboženstvo, pietistickú obnovu duchovného života cirkvi, vzrast evanjelizačnej alebo misijnej činnosti, alebo môže označovať prebudenecké hnutie.

Anglické slovo *revival* vyjadruje skôr predstavu oživenia (resuscitácie), ako prebudenia zo spánku. Takéto revival malo v anglosaských krajinách široký cirkevný, politický a spoločenský dopad. Napríklad D. M. Lloyd-Jones charakterizuje prebudenie na základe anglosaských historických skúseností takto:

„Podstata prebudenia spočíva v tom, že Duch Svätý zostúpi na väčší počet ľudí naraz, na celý cirkevný zbor, na väčší počet zborov, oblastí alebo možno na celú krajinu... Je to navštívenie alebo vyliatie Svätého Ducha... Zrazu si ľudia uvedomujú jeho prítomnosť, sú si vedomí jeho majestátu a úžasu Božieho. Duch Svätý doslovne predsedá zhromaždeniu a vedie ho, prejavuje svoju moc a vedie ich a riadi ich. To je podstatou prebudenia.“⁴

² Edwards J., *The Religious Affections*, Edinburgh, The Banner of Truth Trust 1986, s.31

³ Hanes P., *Dejiny kresťanstva, Združenie evanjelikálnych cirkví*, Banská Bystrica, 1998, s.353

⁴ Lloyd - Jones D.M.; *revival, Can we Make it Happen?*, Hants, Marshall Pickering 1986, s.100

Evanjelikálne prebudenia, z ktorých povstalo aj letničné hnutie môžeme zoradiť takto:

- Prvé evanjelikálne prebudenie; 1734 – 1780, Veľká Británia, Trinásť kolónií; Whitefield, John Wesley, Jonathan Edwards.
- Druhé evanjelikálne prebudenie; 1792 – 1842; Európa, USA; Robert Haldane, Charles Finney.
- Tretie evanjelikálne prebudenie; 1857 – 1859; New York, USA, Wales, Ulster, Írsko; Jeremiah Lanpher.
- Štvrté evanjelikálne prebudenie; 1904 – 1930; Wales, USA; Evan Roberts, Parham, Seymour.⁵

1.4 Historické pozadie letničného hnutia

Za predchodcov letničného hnutia môžeme považovať dve prebudenia v 19. storočí. Prvé sa odohralo v Anglicku (od roku 1830) behom služby Edwarda Irwinga a druhé v južnom cípe Indie (asi od roku 1860) od vplyvom teológie Plymouthských bratov a pod vedením indického cirkevného pracovníka J. C. Aroolappena. Súčasné zprávy hovoria pri oboch prípadoch o hovorení v jazykoch a o prorokovaní.⁶

Pri príchode prebudenia do Európy a do Severnej Ameriky koncom 17. a 18. storočia zdôrazňovali kalvínski, arménski a luteránski evanjelikálni kazatelia v kresťanskom živote pokánie a zbožnosť. Každá štúdia letničného hnutia musí venovať tomuto obdobiu patričnú pozornosť a najmä náuke o kresťanskej dokonalosti, ako ju učil John Wesley a jeho spoločník John Fletcher. Wesley v publikácii *A Short Account of Christian Perfection* (Krátky náčrt kresťanskej dokonalosti – 1760) povzbudzuje svojich nasledovníkov, aby v živote hľadali nový duchovný rozmer, ktorý ako druhé dielo milosti vyslobodí človeka z nedostatku mravnej prirodzenosti.

Učenie sa rozšírilo do Ameriky a motivovali rast hnutia svätosti.⁷ Pre literatúru a piesňovú tvorbu hnutia svätosti sa stalo príznačným letničné biblické vyjadrovanie, ako napr. „vyliatie Ducha“ či „ohnivý jazyk“ so zameraním na posvätený život. Dôležitými autormi boli napr. metodistka Phoebe Palmerová, ktorá redigovala *Guide to Holiness* (Sprievodca k svätosti) a mimo iného napísala *Promise of the Father* (Zasľúbenie Otcovo - 1859) alebo populárny spisovateľ William Arthur s dielom *Tongue of Fire* (Ohnivý jazyk).

⁵ Hanes P., Dejiny kresťanstva, Združenie evanjelikálnych cirkví, Banská Bystrica, 1998, s.341

⁶ Burgess S.M.-McGEE, Gary B.-Alexander, Patrick; The Dictionary of Pentecostal and Charismatic Movements, Grand Rapids, Michigan, Zondervan Publishing House 1988, s- 470-471

⁷ Dayton, Donald W., Theological Roots of Pentecostalism, Metuchen, New Jersey, Scarecrow Press 1987

Viera v druhé diele milosti nie obmedzená iba na metodistický okruh. Napríklad Charles Grandison Finney bol presvedčený, že k dosahovaniu kresťanskej dokonalosti je potrebný krst v Duchu Svätom⁸ v dobe, keď jeho teológia sa nedala zaradiť ani do wesleyánskej ani do reformovanej kategórie. Americké hnutie svätosti bolo ovplyvnené aj keswickými konferenciami vo Veľkej Británii (od roku 1875). Keswické hnutie mali svojich učiteľov, ktorí boli presvedčení, že krst v Duchu Svätom prináša trvalý víťazný život („vyšší“ alebo „hlbší“ život) charakterizovaný plnosťou Ducha. Tento výklad uprednostňovali pred wesleyánskym, ktorý očakával od krstu v Duchu bezhriešnu dokonalosť.⁹

Keďže v 19.storočí pokročila lekárske veda len málo, v niektorých kruhoch bol miesto pre vieru v zázračné Božie uzdravenie. Medzi služobníkov, ktorí sa zameriavali na modlitbu za chorých, boli v Nemecku Dorothea Trudelová, Johann Christoph Blimhardt a Otto Stockmayer.¹⁰

Zástanci uzdravovania ako Charles C. Culis, A.B. Simpson, A.J. Gordon, Carrie Judd Montgomery, Maria B. Woodworth-Etterová a John Alexander Dowie zakladali svoje presvedčenie na knihe Izaiáša 53,4 – 5 a tiež na novozákonných zaslúbeniach o uzdravení. Stále viac letničný smer hnutia svätosti vyvolával v ľuďoch úvahy o daroch Svätého Ducha. Podľa predpokladu väčšiny veriacich hovorenie v cudzích jazykoch skončilo s Prvotnou cirkvou, ostatné dary vrátane uzdravovania sú kresťanom k dispozícii.¹¹

Wesleyánsky kazateľ hnutia svätosti Benjamin Hardin Irwin začal v roku 1895 vyučovať o trojitom diele milosti. Tak prišli problémy. On označoval druhé požehnanie to, čo začína posvätením, ale „krst vrúcnej lásky“ (t.j. krst v Duchu Svätom) prináša tretie požehnanie. Hlavný prúd hnutia svätosti túto heréziu odsúdil, veď prinášala aj problém odlíšenia druhého požehnanie od tretieho. Irwinovo vnímanie tretieho diela milosti kvôli zmocneniu položilo ďalší dôležitý základ pre letničné hnutie.¹²

1.5. Vplyv letničného hnutia

V druhej polovici 20.storočia letniční kresťania výrazne ovplyvnili niektoré dôležité skutočnosti. Začiatkom 50-tych rokov osobnosti Svetovej rady cirkví začali uznávať letničné hnutie ako „tretiu silu v kresťanstve. Toto prehlásenie Svetovou radou cirkví znamenalo prvé prijatie entuziastickej formy viery a bohoslužby ako vyjadrenie kresťanstva .

Významnou osobnosťou letničného hnutia je David du Plessis z Juhoafrickej

⁸ Gresham, Jr., John L., Charles G. Finnes Doctrine of the Baptism of the Holy Spirit, Peabody, Massachusetts, Hendrickson Publishers 1987

⁹ Dayton, Theological Roots of Pentecostalism, s.104–106.

¹⁰ Chappel, Paul G., The Divine Healing Movement in America, Doktorská dizertačná práca, Drew University 1983.

¹¹ Godbey, W.B., Spiritual Gifts and Graces Cincinnati, Gods revivalist Office 1895, pretlačené in: Faupel, D. William ed., Six Tracks by W.B. Godbey, New York, Garland Publishing 1985.

¹² Synan, h. Vinson: Irwin, Benjamin Hardin; In: Burgess – McGee – Alexander ed., Dictionari of pentecostal and Charismatic Movements, s.471–472.

republiky, vtedajší tajomník Svetovej letničnej konferencie, ktorý sa stal mimoriadnym veľvyslancom letničného hnutia v ekumenických kruhoch a mal ďalekosiahly vplyv. Prednášal na teologických fakultách v Princetone, Yale a bol prijatý tromi pápežmi – Jánom XXIII., Pavlom VI. a Jánom Pavlom II. On najúčinnejšie spojil tri z hlavnýchnutí tej doby 20-teho storočia – letničné hnutie, ekumenické hnutie a charizmatické hnutie.¹³

Významným bol aj vývoj katolíckeho letničného hnutia. Za niekoľko rokov už bolo jedným z najvýznamnejších síl v rámci rímskeho katolicizmu. Tento smer podporuje kardinál Suenens z Belgicka a mnoho iných katolíckych biskupov.

V 80-tych rokoch dospelo do fázy, keď má stále väčší vplyv na väčšinu svetovo rozšírených cirkví. Svetová kresťanská encyklopédia tvrdí, že letniční sa stali najväčšou rodinou v protestantizme.¹⁴

Niekde hnutie spôsobilo napätia, viedlo k nezrelému intelektualizmu a pod. No v „pozitívnom Božom vydaní“ prinieslo obnovu istoty viery, posilnenie autority laikov, oživenie bohoslužieb a novému dôrazu na cirkev ako spoločenstvo.¹⁵

Na základe reformačného obdobia, ktoré bezpochyby bolo v produkcii Svätého Ducha a ďalšieho vývinu cirkvi, letničné hnutie sa ukázalo aj ako historicky potvrdené napĺňanie Božieho zámeru v smerovaní jeho vyvoleného Božieho ľudu.

2. Dejinný vývoj Apoštolskej cirkvi na Slovensku

Apoštolská cirkev na Slovensku v súčasnosti patrí do celosvetového letničného hnutia Assemblies of God. Tomuto hnutiu vyšpecifikovanému ako hnutie Assemblies of God predchádzala bohatá história počínajúc samozrejme vyliatím Svätého Ducha na zidených nasledovníkov Ježiša Krista vo vrchnej jeruzalemskej dvorane z prvej kapitoly kánonickej knihy Skutkov apoštolov. Toto hnutie v sebe zahŕňa všetkých letničných kresťanov Kristovej cirkvi.

Pre členov Assemblies of God (ako aj pre ostatných letničných) je charakteristických päť predpokladaných hodnôt: osobný zážitok (skúsenosť), ústna komunikácia (odráža sa taktiež vo svedectvách cirkevných časopisov, v brožúrkach, v literatúre pre nedeľné detské besiedky a pod.) spontánnosť, oddelenosť od sveta a autorita Biblie.¹⁶

- Letniční zahŕňajú 3 hlavné prúdy a 59 rôznorodých kategórií svetového kresťanstva.

- Letniční sa dajú nájsť aj vo všetkých 150 necharizmatických kresťanských tradíciách.

- Letniční pochádzajú z 9000 etnolingvistických kultúr a pochádzajú a hovoria 8000 jazykmi.

- Letniční sú viac mestskí ako dedinskí, viac ženy ako muži, viac vo východnej časti sveta (66%), ako zo západnej časti sveta (34%), viac chudobní

¹³ Burges, McGee: Dictionary of Pentecostal and Charismatic Movement, s.253.

¹⁴ Elwell, W.A., Evangelical Dictionary of Theology, s.838.

¹⁵ Hanes P., Dejiny kresťanstva, Združenie evanjelických cirkví, Banská Bystrica, 1998, s.424.

¹⁶ Stanley M. Horton a kolektív, Systematická teologie, Kresťanský Život 2001, Albrechtice, s.27,28

(87%), ako majetní (13%), viac založení rodinne, ako individualisti, a viac mladí, ako starí. - Letniční sú aktívne prítomní v 80% v 3300 svetových metropolitách.

Letničné hnutie povstalo z hnutia svätosti v 19. storočí. Definovanie plného evanjelia, túžba zvestovať ho celému svetu v záverečných dňoch dejín a vrúcna modlitba za vyliatie Svätého Ducha boli hybnou silou prebudenia v Topeku, v Los Angeles a na mnohých iných miestach. Letničné a charizmatické hnutia 20. storočia ukazujú na okamih neopakovateľného okamžiku histórie cirkvi. Boh vylieval Svätého Ducha všade na kresťanov, ktorí biblickým spôsobom hľadali Duchom naplnený život charakterizovaný svätosťou a duchovnou mocou. Krst v Duchu Svätom pôsobil väčšiu citlivosť na Božie impulzy a dával nový rozmer modlitbe. V neposlednom rade pôsobil aj duchovnú moc k dosiahnutiu misijných úloh.

Letniční v roku 1914 zorganizovali Generálnu radu s cieľom urýchliť získavanie sveta pre Krista. Naliehavosť úloh a aktuálne problémy si vynuovali spoluprácu kresťanov pokrstených v Duchu Svätom. Cirkevní vodcovia spoznali dôležitosť štúdia Biblie a náuky, aby chránili svoje zhromaždenia pred bludom, ba čo viac, vystrojovali veriach k dielu služby. Teologický vývoj tejto denominácie dosiahol mnohých foriem: Preambuli, prehlásenie základných právd, vyhlásky, oficiálne prehlásenia, články a úvodníky v časopisoch, knihy, traktáty, osnovy detských besiedok, piesne aj básne. Stotožňovanie s evanjelikazmom podnecuje letničných k intenzívnejšej reflexii toho, čo je na ich viere špecifické. Záujem evanjelikálov o biblické učenie o kráľovstve Božom obohacuje od II. svetovej vojny teologické štúdium v Assemblies of God.

Apoštolská cirkev na Slovensku patrí medzi cirkvi s kongregačným zriadením. V takýchto cirkvách je základnou jednotkou zbor (congregatio). Zbory sú samosprávne v duchovnej, mravnej a hospodárskej oblasti. Skutočnosť, že Kristus je Pán cirkvi, určujúcim spôsobom ovplyvňuje duchovný život a praktickú službu ACS.

Hľadiac na počiatky Apoštolskej cirkvi na Slovensku dôjdeme k štyrom poznatkom:

1. Apoštolská cirkev je letničná cirkev na Slovensku, ktorá nepopierateľne prešla ťažkým, svojráznym vývojom vzhľadom na cirkevné pomery v bývalom Československu. Nemohla byť organizačne ani duchovne napojená na letničné strediská, preto bez pomoci skúsenejších s Písmom ako jediným odkazom a zdrojom prešla mnohými stratami a bojmi. Napriek tomu sa hlási k letničným koreňom vo svete.

2. AC nemá pôvod v Katolíckej apoštolskej cirkvi, ktorá vznikla v roku 1833 za čias pôsobenia Edwarda Irwinga (1792 – 1834).

3. Evanjelizačná misia Apoštolskej viery (Apostolic Faith Gospel Mission) založená Florence L. Crawfordovou na Vianoce 1906 v Portlande, Oregone mala nepriamy vplyv na vývoj ACS.

4. Jej postupná profilácia v oblasti učenia o Bohu (trinitárna dogma) a chápania krstu (krstná formula) prebiehala v prvej polovici dvadsiateho storočia. Po príchode repatriantov sa cirkev ako celok priklonila k hlavnému prúdu v rámci letničného hnutia – aj v oblasti trinitárneho chápania Boha a krstu v mene Otca, Syna a Ducha Svätého

Pri študovaní histórie Apoštolskej cirkvi je možné rozdeliť ju na niekoľko etáp, či období:

1. Príchod evanjelia – koniec II. svetovej vojny (1900 - 1945).
2. Repatrianti – ustanovujúca celocirkevná konferencia (1946 – 1977).
3. Cirkev po ustanovení Ústrednej rady starších (1977 – 1989).
4. Cirkev po páde komunistického režimu (november 1989 – 2000).
5. Cirkev a jej služba v novom miléniu.¹⁷

2.1 Príchod evanjelia – koniec II. svetovej vojny (1900 - 1945).

Históriu cirkvi Kristovej tvorili v prvom rade ľudia – osobnosti, ktorí sa vydali Bohu do služby a v posvätení hľadali jeho tvár idúc v ústrety naplňovaniu Veľkého poverenia Pána Ježiša Krista. Medzi nich bezpochyby patria Peter, Ján, apoštol Pavol a ďalší. Nebolo tomu inak ani v prípade počiatkov Apoštolskej cirkvi na Slovensku.

Pri sledovaní počiatkov zvestovania evanjelia do prostredia našich zborov sa dostaneme až k pôsobeniu bývalej Cirkvi Božej a neskôr k pôsobeniu bratov z letničných kruhov.

Prvý zbor Cirkvi Božej ako predchodca Apoštolskej viery na Slovensku vznikol v roku 1907 v Batizovciach cez pôsobenie Juraja Šoltýsa a Michala Horevaja. Zbor stál na prísnej kázni a mal vplyv nielen na svoje blízke okolie ale aj na vzdialenejšie kúty Slovenska. Jeho činnosťou vznikali skupiny veriacich, ktorí neskôr prijali krst v Duchu Svätom a tvorili základ Apoštolskej cirkvi v Štrbe, Liptovskej Lužnej, Gelnici a Uhrovci.

Cez službu letničných kazateľov vzniká viacero zborov, ako napr. zbor v Lapašských Ďarmotách, v Kotrbáloch, v Uhroveckej Doline, v Novej Lehote atď.

2.1.1 Lapašské Ďarmoty, Kotrbále

Prostredníctvom brata Juraja Zelmana (1872-1946), rodáka z Pitvaroša v Maďarsku, prichádza v dvadsiatych rokoch zvesť plného evanjelia na západné Slovensko. Brat Zelman prežil krst v Duchu Svätom pri svojom stretnutí s letničnými veriacimi pri svojej návšteve v USA. Začal o svojom zážitku hovoriť veriacim v Maďarsku, a tí sa na základe jeho svedectva rozhodli pre modlitby k Bohu s cieľom

¹⁷ Lacho J., Brenkus J., História Apoštolskej cirkvi na Slovensku, Kresťanský Život 2007, Bratislava, s.10,11

o identickú skúsenosť. Pán vypočul ich modlitby. V dôsledku toho vznikli zbory v Pitvaroši, Kondoroši, v Slovenskom Komloši, v Békešskej Čabe a inde.

Brat Zelman priniesol zvesť o krste v Duchu Svätom aj na Slovensko. V roku 1924 prišiel do Lapašských Ďarmot (dnešné Golianovo). Kázal Božie slovo medzi veriacimi z Kresťanských zborov, kde viacerí zatúžili po novej hlbkej biblickej skúsenosti. Medzi nimi boli brat Skovajsa a rodina Plesníková. V Lapašských Ďarmotách teda vznikla prvá skupina Apoštolskej viery na Slovensku v r.1924.

2.1.2 Uhrovecká Dolina

V tom istom roku evanjelium preniklo službou bratov z Batizoviec aj do obce Krásna Ves. Na prosbu jedného brata z USA zašli letniční bratia do domu jeho brata a zvestovali evanjelium jemu ale aj ďalším zvedavcom z dediny. Ich služba bola úspešná a viacero ľudí a rodín sa obrátilo, ako napr. rodina Petra Tuchyňu, Mikušová, Maťasová a ďalší.

Svedectvom novoobrátených sa zvesť dostala aj do ďalších dedín – Omastinej a Uhrovca. Uverila rodina Garajová, Hrčková a Škutová. V roku 1926 kúpil brat Hrčka v Uhrovci dom, v ktorom bola zriadená modlitebňa a bola donesená zvesť o krste Duchom Svätým prostredníctvom listov a literatúry prichádzajúcej väčšinou z Portlandu a svedectvom priamych svedkov.

Jeden z týchto svedkov bol aj Ján Balca, ktorý pri návšteve zboru Apoštolskej viery v Nórsku prežil krst v Duchu Svätom a po návrate domov o tom svedčí. Jeho svedectvo prijali a prežili identickú skúsenosť bratia Hubovci z Liptovskej Lúžnej, ale aj bratia a sestry zo Štrby, Gelnice a okolia Uhrovca. Skúsenosť krstu v Duchu Svätom vtedy prežilo okolo 40 veriacich. Avšak vedúci bratia v Cirkvi Božej túto pravdu neprijali a tak veriaci v Uhrovci a Liptovskej Lúžnej cirkevné spoločenstvo opúšťali a vyvíjali sa podľa učenia Apoštolskej viery.

Po roku 1928 na Slovensku už bolo niekoľko duchovne zreých skupín veriacich v Golianove, v Nových Sadoch pri Nitre, v Liptovskej Lúžnej, Uhrovce a inde. Pán pridal nových pracovníkov ako boli Pavol a Ján Tuchyňoví, Ján a Emil Filipoví. Postupne boli zasahované ďalšie časti Slovenska ako napr. Nová lehota, Bratislava či Východné Slovensko.¹⁸

2.1.3 Nová lehota

Mladý muž Daniel Bednár sa z Božej prozreteľnosti dostal z Novej Lehoty – Doliny v roku 1924/25 na základnú vojenskú službu na Moravu. Po stretnutí s veriacimi prijal Pána Ježiša a domov prišiel ako Boží svedok s Bibliou v ruke. Zažíval pri svojom svedčení protivenstvá a prenasledovanie, no posilňovali ho listy od bratov z Moravy. Oženil sa nádeji, že manželka ho podporí, no bolo to presne naopak. Napokon v ťažkom ochorení v nemocnici Boh prehovoril do jej života. Po

¹⁸ BRENKUS, Jozef: Dejiny Apoštolskej cirkvi na Slovensku. Bratislava: Apoštolská cirkev na Slovensku, 1987. s.11.

návrate domov vyjadřila túžbu žiť pre Pána Ježiša. Napísala s manželom do Nových Sadov s prosbou o návštevu u tých, ktorých pred niekoľkými rokmi nepekne vyhnala z domu. Brat Pleško a Pavlech s radosťou prijali pozvanie a tak v Novej Lehote povstala prvá rodina s rozhodnutím slúžiť Hospodinovi. Napriek prenasledovaniu a za pomoci povzbudenia evanjelium sa šírilo a pred vojnou tam bolo vyše tridsať veriacich, medzi ktorými bol aj brat Janko Bednár. Viacerí prežili aj krst v Duchu Svätom.

2.1.4 Bratislava

V rokoch 1932 – 1938 pod Božím vedením a ním inšpirovaní brat Balca a niekoľkí ďalší bratia zo Švédska a Viedne prišli do Bratislavy so zvesťou plného evanjelia. Ich poslanstvo však neprijali kresťanské zbory ani bratia baptisti. Napokon sa začali schádzať v dome Petra Gabánka, v ktorom domáci prežili krst v Duchu Svätom a s radosťou otvorili svoj dom. Do roku 1938 sa veriaci schádzali v Breneri/Pálenisku, na Vodnej ulici. V roku 1938 bola zriadená modlitebňa na Husovej ulici, kde sa schádzalo okolo 30 veriacich. Ako Cirkev Božia patrila pod Batizovce a kazateľom tam bol brat Stehlík, ktorý bol otvorený pre Svätého Ducha. Zbor navštevoval a pozbuzoval svojou službou aj brat Kramarič z Viedne. Z domácich slúžili kázaním z Božieho slova bratia Gabánek a Stehlík. V rokoch 1940 – 1946 sa zbor schádzal u rodiny Gabánkových.¹⁹

2.1.5 Východné Slovensko

Na Východnom Slovensku sa začala práca v roku 1935. Brat Šarkany začal slúžiť maďarsky hovoriacim obyvateľom. Navštívil obec, kde bol v tom čase veriaci už brat Július Komár, ktorý uveril v Pána Ježiša po 1.svetovej vojne v ruskom zajatí. Jeho služba bola veľmi požehnaná a potvrdzovaná pôsobením Božej moci, pretože mnoho ľudí prijalo Pána Ježiša a mnohí prežívali krst v Duchu Svätom. Brat Komár dal k dispozícii svoj dom, aby tam bola zriadená modlitebňa. Veriaci z Hája, ale aj z okolia (Jablonica, Silica) mali miesto ku schádzaniu sa.

V období pred vojnou ľudia vnímali blížiacu sa nebezpečenstvo a tak viac hľadali Boha a vinuli sa k nemu.

S vdácou a úctou si cirkev pripomína tých, ktorí neustali na ceste Božej a v nesení evanjelia napriek krízam vojny a prenasledovaniu zo strany gestapa. Jozef Vedej z Prus a Emil Filo z Uhrovca priniesli evanjelium do Dolného Sárnia a brat Šarkany napriek prenasledovaniu a väzeniu v Košiciach ďalej verne slúžil v Háji a v okolí.

Keď sa blížil koniec vojny, cirkev s nádejou dvíhala zrak k Pánovi a modlila sa za pokoj a požehnanie v novej práci. Pán predívne vypočul modlitby a otvoril hranice obnoveného Československa pre Slovákov zo zahraničia. Prišlo mnoho

¹⁹ ACS dejiny.doc.

znovuzrodených ľudí, ktorí boli pokrstení v Duchu Svätom a prišli z organizovaných letničných zborov. Tak vytvorili podmienky pre ďalšie budovanie cirkvi.

2.2 Repatrianti – ustanovujúca celocirkevná konferencia (1946 – 1977).

Početne najsilnejšie skupiny prišli z Maďarska a Rumunska. Menšie skupiny prišli z Rakúska, Juhoslávie a Bulharska.

2.2.1 Prist'ahovalci z Maďarska a Rumunska

Maďarskí prist'ahovalci prichádzali z okolia Pitvaroša, Kondoroša, Slovenského Komlóša, z Kiškoroša, z Békešskej Čaby.

Tí z prvej oblasti, u ktorých boli osobnosťami najmä bratia Pavol Farár, Pavol Ondrus, Pavol Varga, či Juraj Hruška, sa usadili v Senci, Malej a Veľkej Mači, Sládkovičove, Réci, Horných a Dolných Salibách, Tešedíkove, Nedede, Vlčanoch a Veľkých Úľanoch.

V Nesvadoch, Imeli, Bohatej a Tekovských Lužanoch sa usadili bratia z Kiškoroša, medzi ktorými stáli v duchovnej službe obzvlášť bratia Kovács, Marko a A. Podobný.

Veriaci z Bekéšskej Čaby osídlili tieto miesta - Komárno, Nové Zámky, Kolárovo, Marcelova, Dvory nad Žitavou, Čalov a Svätý Peter. Medzi nimi duchovne pracovali bratia Ondrej Lacho starší a brat Ján Vician.

Prist'ahovalci z Rumunska sa rozišli po celom Československu. Niektorí zostali v Bratislave a väčšina z nich odišla do Južných Čiech do okolia Českého Krumlova. No tam nenašli svoj domov a tak sa vrátili na Slovensko. Prvá skupina v roku 1952 na Východné Slovensko a druhá v roku 1955 do okolia Serede a tretia neskôr na Moravu.²⁰

2.2.2 Bratislava

Hybným mementom pre bratislavský zbor bol príchod brata Viskupa z Kopčian v Rakúsku do Petržalky v roku 1945. On otvoril pre veriacich nasledujúci rok svoj dom, kde zriadili miesto k pravidelnému schádzaniu sa.

Túto skupinu veriacich posilnili svojim príchodom repatrianti z Juhoslávie, Rumunska a Maďarska. Medzi nimi boli duchovne činní najmä bratia Jozef Seč, Samuel Laurovič, Michal Lacho, Štefan Zelenák, Štefan Zsolnai a Ján Stratinský.

2.2.3 Rozvoj práce a spolupráce

Usídlené nové rodiny mali vplyv pri ďalšom formovaní už jestvujúcich zborov ale vznikali aj nové, ako napr. v Malej Páke, na Túzoku a v Čalove. Medzi nimi

²⁰ BRENKUS, Jozef: Dejiny Apoštolskej cirkvi na Slovensku. Bratislava: Apoštolská cirkev na Slovensku, 1987. s.15,16.

výrazne pôsobil brat Peter Gabánek.

Práca pokračovala na vyššej úrovni. Predvojnová strana veriacich ako aj repatrianti mali záujem o zblíženie sa a o spoluprácu pri budovaní Božieho diela. Došlo k viacerým konferenčným zhromaždeniam slúžiacim k Božej cti a sláve.

Konferenčné zhromaždenia v rokoch 1947 – 1950:

- Júl 1947, Sládkovičovo v dome brata Blašku. Konferenciu tvorilo obsadenie z prisťahovalcov a veriacich z Bratislavy, spod Tatier, Lehoty a celého Južného Slovenska. Cieľom bolo deklarovanie jednoty a pokus o prijatie štatútu cirkvi.
- August 1947, konferenčné zhromaždenie pri príležitosti otvorenia modlitebne v Liptovskej Lúžnej. Zhromaždení boli veriaci z celého Slovenska. Pre delegátov konferencie bola dokonca vybavená zľava u ČSD.
- Leto 1948 – krst v Komárne na mŕtvom ramene Váhu. Brat Ondrej Lacho st. pokrstil 30 bratov a sestier.
- Leto 1949 – konferenčné zhromaždenie spojené s krstom v Senci v Sokolovni.²¹

2.2.4 Organizačný štatút Apoštolskej viery

Okrem konferenčných zhromaždení bol dôležitým krokom v živote veriacich Organizačný štatút konfesie Apoštolskej viery na Slovensku a zvolenie celocirkevného biblického kurzu pre pracovníkov jednotlivých zborov.

Organizačný štatút bol po vypracovaní pripomienkovaný v zboroch a schválený cirkvou v Bratislave 26.12.1948. Za ústredného kazateľa bol navrhnutý brat Pavol Tuchyňa, za predsedu Jozef Seč a za tajomníka Adam Záhradský. Cirkev nebola zaregistrovaná, pretože to odmietla štátna správa urobiť a pre jednotlivé zbory boli vydané dočasné povolenia Ministerstva vnútra na vykonávanie bohoslužieb. Cirkev v tom období mala okolo 2500 členov.

2.2.5 Celoslovenský biblický kurz

Bolo to stretnutie zvolané do Nesvad, ktoré trvalo tri dni. Viedol ho brat Tuchyňa a bol prítomný aj zástupca štátnej správy, cirkevný tajomník z Hurbanova-pán Kovács. Cez deň boli stretnutia slúžiacich bratov a večer evanjelizačné

²¹ ACS dejiny.doc.

zhromaždenia.

Konferenčné zhromaždenie a nové kontakty priniesli obživenie, čoho následkom bola aj evanjelizačná aktivita bratov v Južných Čechách. V roku 1948 tam boli brat Tuchyňa a J.Rusnák a uverilo viacero nových ľudí. V ich práci tam neskôr pokračovali Ján Huba, Jozef Viskup a Adam Záhradský.

2.2.6 Topoľčianske Podhradie a Východné Slovensko

V roku 1949 prišlo evanjelium skrze brata Emila Fila do Topoľčianskeho Podhradia, kde konvertovalo päť rodín. Brat Filo ich nakontaktoval na veriacich v Lehote, kde bolo v tom čase už okolo 50 veriacich.

V rokoch 1952 – 1953 začala práca aj na Východe. Časť veriacich repatriantov sa presťahovala z Južných Čiech na Pereš a do okolia, a tým boli položené základy zboru v Košiciach – na Pereši. Dôležitou osobou bol brat Jozef Brenkus st., ktorý sa usadil v bývalej horárni. Tam začali od jeho príchodu zhromaždenia, ktorých sa zúčastňovali aj veriaci zo širšieho okolia. Vytvorili sa kontakty so zbormi na Slovensku ale tiež s veriacimi, ktorí konvertovali ku Kristovi misijnou činnosťou brata Šarkanya v Háji, Jablonici a Silici. Začali sa pripájať k veriacim aj ďalšie rodiny a to najmä z radov presídlencov z Rumunska.

2.2.7 Cirkevný spevník

V rámci zjednocovania cirkvi na Slovensku bolo potrebné okrem budovania biblickej jednoty v poznaní Písma aj jednotný spevník. Aj napriek ťažkému obdobiu vzal na seba záväzok vytvorenia spevníka brat Pavol Tuchyňa. Napriek rôznym problémom pripravil v roku 1950 do tlače „Duchovné piesne a žalmy“. V tom istom roku vyšiel spevník v náklade 2000 výtlačkov a dlhé obdobie slúžil celej cirkvi.²²

2.2.8 Vzťah štátu a cirkvi

Pomery medzi cirkvou a štátnou správou neboli usporiadané, čoho dôkazom bola aj neakceptácia Organizačného štatútu cirkvi. Došlo až k tomu, že dočasné povolenie vydané Ministerstvom vnútra bolo zrušené a cirkev mala v roku 1956 pozastavenú činnosť. Cirkev vyslala bratov Pavla Farára a Jozefa Seča do Prahy. Protestovali proti nedodržiavaniu záväzkov vlády – rešpektovaniu všetkých slobôd, ktoré mali repatrianti vo svojich krajinách, vrátane náboženskej. Pohrozili svojim návratom späť do krajín, odkiaľ prišli v prípade, že nedôjde zo strany štátnej správy k náprave.

Štátna správa riešila situáciu tak, že 28.5.1956 cirkev pripojila zbory Apoštolskej viery k Novoapoštolskej cirkvi – reformovanej zložke Katolíckej apoštolskej cirkvi, ktorá vznikla za čias Edwarda Irwinga. Štátny úrad pre veci cirkevné výmerom č.1480/56 udelil povolenie zhromažďovať sa pod názvom „Novoapoštolská viera v Bratislave“. Aj napriek spoločným črtám v historickom

²² BRENKUS, Jozef: Dejiny Apoštolskej cirkvi na Slovensku. Bratislava: Apoštolská cirkev na Slovensku, 1987. s.18,19.

pozadí – krst Duchom Svätým – vzhľadom k ďalšiemu vývinu Katolíckej cirkvi k zblíženiu nedošlo. A tak cirkev ďalej pokračovala v provizórnom riešení v činnosti.

2.2.9 Duchovné obživenie

Nové duchovné obživenie prišlo koncom 50-tych a začiatkom 60-tych rokov. Na Veľkú noc v roku 1957 svedčilo na zhromaždení v kultúrnom dome v Senci 56 veriacich o krste v Duchu Svätom. V júli bolo na Lehote pokrstených 62 novoobrátených. Taktiež prebehol aj vodný krst v Nesvadoch. Ako následok prílivu nových veriacich bol zriadený cirkevný zbor v Sládkovičove. Stalo sa to v roku 1958. Brat Fešej predal cirkvi časť domu a po prestavbe bola zriadená prvá samostatná modlitebňa cirkvi postavená so súhlasom štátu. Kazateľom zboru bol brat Pavol Farár. Po prekonaní skúšok, keď sa vkrádalo nebiblické učenie, zbor pokračoval ďalej v rozvoji a raste. Do obdobia uvedeného obživenia spadá aj vznik zboru v Novom meste nad Váhom. V Dolnom Srní bola oslovená malá skupinka ľudí a odtiaľ sa Božie slovo šírilo ďalej. Zasiadnutá bola rodina Gabovičova a viaceré sestry v Rakoluboch a prisťahovaním niekoľkých rodín z Novej Lehoty sa počet veriacich zvýšil. Bohoslužby sa konali v rodinách bratov Ľ.Kuceka, M.Bednára a J.Gaboviča. Neskôr rodina Milana Kurpáša predala cirkevnému zboru dom, ktorý bol prestavaný pre potreby zhromaždenia.

V šesťdesiatych rokoch sa zbory vyvíjali úplne samostatne. V tom čase nebolo zriadené celoslovenské ústredie a tak zbory išli samostatným tempom i smerovaním. Každý posun nejakého vpred bol povzbudením pre iné zbory. V týchto rokoch sa odohrali vzácné stretnutia pri vodných krstoch a iných príležitostiach. Funkciu centra už plnil bratislavský zbor. Ako negatívum je vhodné spomenúť, že cirkev nevyužila

2.2.10 Život cirkvi pod novým menom

V roku 1968 sa cirkev oddelila od Novoapoštolskej viery a prijala názov „Apoštolská cirkev“. Tento názov bol zmenený rozhodnutím Povereníctva SNR pre kultúru a informácie a bola zaevidovaná pod číslom PKI 3053/1968 Km. Rozhodnutím MK SSR č. 559/1971/KM zo dňa 21.5.1971 sa rešpektoval stav, že každý zbor je samostatný bez akejkoľvek návaznosti na iné zbory.²³

V tomto období sa väčšina zborov borila s priestorovými problémami, no v Uhrovej doline či v Liptovskej Lúžnej pociťovali veriaci handicap v oblasti povzbudzovania i napomínania od nezištných zreých bratov.

Zbor v Sládkovičove po prekonaní krízy v oblasti učenia pokračoval ďalej v raste. Do roku 1965 sa rozrástol natoľko, že veriaci sa rozhodli premiestniť zbor do Galanty kvôli lepšej dochádzke z celého galantského okresu. Zbor zakúpil dom na Bratislavskej ceste č. 542 a schádzal sa na tomto mieste až do asanácie v roku 1969.

Rok 1970 je možné nazvať rokom kríz. Do zborov na Západnom Slovensku, v Liptovskej Lúžnej ale aj inde preniklo učenie zvané „branhanizmus“. Cirkev viac

²³ ACS dejiny.doc.

pociťovala potrebu zomknutia. Odišlo mnoho oklamaných a zvedených veriacich. Práca v Liptovskej Lúžnej v dôsledku krízy sa rozpadla.

Po kríze prišli opäť radostnejšie chvíle. Pán žehnal práci v Košiciach, V novom meste nad Váhom, v Bratislave a v Galante. Zvyšovala sa návštevnosť na bohoslužbách a bolo potrebné stavať nové priestory. V Galante bola postavená nová samostatná modlitebňa aj s príslušnými prevádzkovými priestormi a bytom na Partizánskej ulici, kde 1.7.1969 zbor zakúpil pozemok. Práca na najväčšej a najkomplexnejšej modlitebni trvala dva roky a dva mesiace. Jej slávnostné otvorenie bolo 12.12.1971.

2.2.11 Riešenie vzťahov cirkvi a štátu, ustanovujúca konferencia

Sedemdesiate roky boli veľmi ťažké, čo sa ale neskôr ukázalo ako obdobie súženia pred požehnaním. Vzťahy medzi cirkvou a štátom neboli doriešené. Cirkevní tajomníci niekedy konali dokonca v rozpore so zákonom. V roku 1974 bolo zakázané stretávať sa v Uhrovci, na mnohých miestach nebola doriešená systemizácia zborov, či doriešenie majetko – právnych záležitostí (napr. majetko – právne usporiadanie bratislavskej modlitebne). Tieto okolnosti ako aj rozpory medzi kazateľmi v Bratislave a v Galante ukazovali na neudržateľnosť daného stavu. Po individuálnych snahách veriacich najmä v galantskom a v bratislavskom zbore o nápravu, ktoré však len zvyšovali napätie a zranenia, sa najmä bratia zo západného Slovenska rozhodli hľadať cestu k zjednoteniu zborov a usporiadaniu vzťahov podľa zákonných ustanovení. Jednota medzi bratstvom a naklonené srdcia úradníkov štátnej správy boli východiskovým predpokladom pre to, čo sa stalo.

Ministerstvo kultúry bolo požiadané o registráciu cirkvi, schválenie ústavy AC a usporiadanie vzťahov. Žiadosti bolo vyhovené.

Na 12.februára 1977 bola do Bratislavy zvolaná celocirkevná ustanovujúca konferencia, na ktorej sa mali zúčastniť aj zástupcovia štátnej správy. Cieľom konferencie bolo doriešiť neusporiadané záležitosti, položiť základ pre kvalitatívny – zákonný vzťah medzi cirkvou a štátom a zvoliť celocirkevné orgány.²⁴

2.3 Cirkev po ustanovení Ústrednej rady starších (1977 – 1989)

Pre Apoštolskú cirkev bol 12.február 1977 veľmi významným dňom. Do Bratislave prišlo 44 delegátov zo zborov zo Slovenska a prítomný boli aj zástupcovia štátnej správy – Ján Kmeť, prednosta cirkevného oddelenia z Ministerstva kultúry SSR a Jozef Szabó z cirkevného oddelenia Národného výboru mesta Bratislavy. Dostali poverenie na celocirkevnej ustanovujúcej konferencii doriešiť záležitosti cirkvi a vzťahy medzi štátom a cirkvou. Delegáti zborov zvolili ÚRS a uložili jej úlohy na

²⁴ BRENKUS, Jozef: Dejiny Apoštolskej cirkvi na Slovensku. Bratislava: Apoštolská cirkev na Slovensku, 1987. s. 25.

ďalšie obdobie. Predsedom ÚRS bol zvolený brat Milan Bednár a členmi sa stali bratia Alexander Podobný a František Brenkus. Pretože kazatelia Pavol Roľník a Ján Seč zborov Galanta a Bratislava kvôli interným problémom nedostali potrebný počet hlasov, boli volení náhradníci Vladimír Štrba a Ján Stratinský. Pán Kmeť vo svojom príhovore vyjadril svoje potešenie skutočnosťou, že po polročnej existencii dochádza k usporiadaniu vzťahov medzi cirkvou a štátom a prehlásil, že AC sa stáva rovnoprávnou so všetkými ostatnými cirkvami v Československu. Konferenciu viedol brat Gustáv Pagáč a rokovanie bolo vyjadrené v desiatich bodoch jej uznesenia. Jedným z najdôležitejších uznesení bola úloha vypracovať Ústavu AC.

Prvé pracovné stretnutie ÚRS bolo v marci 1977. Na nej sa prejednávalo prijatie Jána Seča a Pavla Roľníka za koptovaných členov ÚRS. Ďalej bola okrem iného prejednaná Ústava AC a žiadosť bratov z Moravy a prijatie za členov Apoštolskej cirkvi. Po pripomienkovaní bola Ústava schválená mimoriadnou konferenciou a 11.3.1977 predložená na schválenie Ministerstvu kultúry.

Po konferencii ale nastalo obdobie ťažkých skúšok pre ÚRS. Problémy zvonku aj zvnútra, medzi ktoré patrilo napr. vylúčenie brata Jána Seča z ÚRS a zbavenie kazateľskej funkcie u brata Pavla Roľníka ťažko doliehali na celú cirkev.

Pozitívnym bolo ale to, že ÚRS začala s pravidelným schádzaním sa a s rozvíjaním práce napriek normalizačným tlakom. Svoju službu tiež začal v roku 1976 v Galante celoslovenský bratský spevokol a ten mal výrazný podiel na budovaní jednoty a mládežníckej práce v cirkvi. Veľký vplyv cirkvi navonok aj vo vnútri mali združenia mládeže.

Rok 1977 bol medzníkom pre zbor v Košiciach, ktorý zrekonštruoval s pomocou bratstva z celého Slovenska modlitebňu. Jej slávnostné otvorenie bolo 7.októbra.²⁵

2.3.1 **Schválenie ústavy a následný život cirkvi**

Napriek problémom cirkev pokračovala v úsilí o schválenie Ústavy AC. Ústava bola schválená 26.1.1981 a je úradne evidovaná pod číslom MK 506/81.

V jeseni v roku 1981 boli v jednotlivých zboroch voľby kazateľov a staršovstiev, ktoré boli prípravou na celocirkevnú konferenciu. Konferencia bola zvolaná do Galanty na 13 – 14.11.1981. Na nej prebehli voľby do ÚRS, prejednávanie základov biblického učenia AC a iné vnútorné potreby cirkvi. Za predsedu bol opäť zvolený brat Milan Bednár – kazateľ zboru v Novom meste nad Váhom, za tajomníka Pavol Lacho – kazateľ zboru v Galante, členmi ÚRS sa stali bratia Alexander Podobný – kazateľ zboru v Nesvadoch, Samuel Laurovič – kazateľ zboru v Bratislave, Milan Bednár z Piešťan, Jozef Brenkus – kazateľ zboru v Košiciach a Štefan Szabo – starší zboru v Novom meste nad Váhom. Svoju činnosť ukončili bratia Ján Stratinský a Vladimír Štrba.

Po schválení Ústavy AC cirkev sa ustáľovala a problémy sa úspešne riešili.

²⁵ LACHO, Ján – BRENKUS, Jozef.: História Apoštolskej cirkvi na Slovensku. Bratislava: Kresťanský Život, 2007.s.55-57. ACS dejiny.doc.

Vedenie bratislavského zboru prevzal brat Samuel Laurovič a spolu so staršovstvom dávali zbor do poriadku.

V rokoch 1983 – 1984 boli usporadúvané biblické kurzy pre kazateľov a pracovníkov zborov. Nedoriešila sa systematizácia zborov v Novom meste nad Váhom a v Košiciach.

Po roku 1981 prebiehali ďalšie rozhovory s bratmi z Čiech a Moravy o možnosti pripojenia sa k AC. Po rozhovoroch o vierouke a po urgencii v Prahe požiadali bratia z Čiech o registráciu AC v ČSR. Ich žiadosti bolo vyhovené až v roku 1989.

V období komunizmu bol silný, nátlakový vplyv na cirkev, ktorá bola zavražďovaná a decimovaná. Mnohí kazatelia boli vypočúvaní, cirkev nemohla slobodne otvárať zbory. Až ku koncu normalizačného obdobia nastalo uvoľnenie. Počas totalitného obdobia mnohí veriaci odstúpili od viery alebo prešli do iných evanjelických spoločností.²⁶

No misijné pôsobenie a oživenie na východnom a strednom Slovensku je nezvratné. Ustanovenie zboru v Košiciach a jeho rast naznačili nové začiatky. Po vedení košického zboru bratom Františkom Brenkusom prevzal vedenie brat Jozef Brenkus, ktorý sa stal novým tajomníkom v cirkvi v roku 1981. Došlo k spojeniu s veriacimi v Rapovciach, ku znovuvybudovaniu Božieho diela v Silici, kde bol budovaný prvý rímsky zbor na Slovensku, k začatiu práce vo Svidníku, Vranove a iných miestach. Práca v Karnej sa postupne premiestnila do Humenného. Práca rástla aj v Banskej Bystrici. V Tatrách následkom práce bola zriadená v Štrbe miestnosť k bohoslužbám, konkrétne modlitebňa pre 50 ľudí, ktorá slúžila veriacim z okolia. Po ťažkom období prevzal vedenie zboru v Galante brat Pavol Lacho a po ňom bratia Hruška a Ján Lóci.

30.6.1985 prebehol na Lehote vodný krst, na ktorom bolo zúčastnených 29 duší. 15. – 21.7.1985 sa uskutočnil mládežnícky tábor v Lehote. 3. - 4.8.1985 Bratský spevokol slúžil v Košiciach, kde bol na programe vodný krst 33 krstencov. 25. – 27.10.1985 sa uskutočnil biblický kurz v Galante s bratom Schreiterom.

Situácia v bratislavskom zbore sa stabilizovala. V roku 1986 prevzal vedenie zboru Ján Lacho, ktorý svojou osobnosťou pomohol zväčšiť evanjelizačný náboj a vplyv zboru. V tom období výrazne pomohli budovať letničné povedomie cirkvi bratia na návšteve, ako boli Schreiter, Maninen, L.Steen, Fabián či brat Ulonska. Aj cez ich službu dal Pán cirkvi časy odpočinutia a rastu.

- 4.4.1986 FZ schválilo AC v ČR na doriešenie ministerstvám.
- 6.7.1986 bol ustanovený do funkcie kazateľa bratislavského zboru Ján Lacho.
- 13.7.1986 prebehol vodný krst v Lehote.

²⁶ ACS dejiny.doc.

- 5.10.1986 bol pohreb brata Seča, kazateľa s dlhoročnou pôsobnosťou a vedúceho ACS s dlhoročnou pôsobnosťou.
- 16.11.1986 bol brat Mackish v Bratislave.
- 30.11.1986 brat Fabian navštívil bratislavský zbor.

V rámci zvestovania evanjelia bola potreba naplniť každú časť Veľkého poverenia Pána Ježiša Krista. A tak prebehlo mnoho vodných krstov, keďže aj stále viac konvertitov našlo svoj pozemský duchovný domov v Apoštolskej cirkvi. V cirkvi zostáva vďačnosť pri spomienke na vodné krsty v Lehote – Doline, ktoré prebiehali na danom mieste od počiatkov cirkvi. Na východnom Slovensku sa práca v cirkevných zboroch rozbehla natoľko, že vzišla potreba krstov lokálne, teda v každom zbore samostatne.

Medzi významné udalosti nasledujúcich rokov určite patrili napr.

- návšteva 11. až 12.4.1987 URS v Bratislave, kam prišiel brat Bubik R. Fabian s manželkou;
- 1.- 4.7.1987 mládežnícky tábor v Lehote, na ktorom bol hosťom brat Maninen;
- 5.7.1987 vodný krst na Lehote pre 43 krstencov;
- 20. – 21.11.1987 sa uskutočnil Biblický kurz s témou Duchovné dary a služby Ducha Svätého.

Rok 1988 bol obohatený ďalšími aktivitami, ako napr.

- služba Bratského spevokolu v Galante 23. – 24.4.1988;
- stretnutie URS v Bratislave 16.4.1988;
- služba brata Maninena na Slovensku 2. – 10.7.1988;
- Pohreb brata Bednára v NMnV p Nováková z MK Schreiter;
- Mimoriadna konferencia ACS, na ktorej bol J.Brenkus zvolený za predsedu cirkvi, J.Lacho sa stal tajomníkom; vedením bratislavského zboru bol poverený Milan Šefčík a vedením košického zboru brat Ján Liba.

Pri všetkých spomenutých pozitívach a stabilizácii v posledných rokoch pred revolúciou cirkev mala len 580 členov a asi 250 detí a niekoľkých návštevníkov v 7 nasledovných zboroch: Bratislava, Galanta, Nesvady, Nové mesto nad Váhom, Košice, Banská Bystrica a Humenné.²⁷

2.4 Cirkev a nežná revolúcia

²⁷ ACS dejiny.doc.

Dlhé roky cirkev modlitebne zápasila za duchovné prebudenie a slobodu na Slovensku. Zaznelo mnoho prorociev a ľudia ich vierou prijali, ale nikto sa neodvážil čo len snívať o páde totalitného režimu. No predsa sa to stalo. Neočakávane prišla sloboda k zvestovaniu evanjelia, evanjelizovať a zakladať zbory.

Modlitebný prielom nastal na celocirkevnej konferencii 24 – 26.októbra 1989 v Bratislave za účasti bratov Petra Kuzmiča z YU a Roberta Mackisha z USA, kde sa delegáti celocirkevnej konferencii modlili za pokoj v našej krajine a za slobodu k evanjelizácii.

17.novembra 1989, v deň revolúcie, sa ÚRS zišla na svojom zasadnutí v Bernolákove, kde pripravovala evanjelizačnú stratégiu cirkvi, povzbudzovaná bratom M.Hydzikom. Na tretí deň mnohí mladí bratia a sestry boli na uliciach a evanjelizovali, spievali kresťanské piesne a pozývali nových ľudí na bohoslužby. Prišiel čas, že vízie a videnia bratov z vedenia boli v najbližších mesiacoch naplnené (plné športové haly, školy, väznice, kultúrne domy naplnené ľuďmi pri hlásaní evanjelia, rozhlas a TV). Na Slovensko prišli slúžiť mnohé známe osobnosti ako napr. Reinhard Bonnke, James Irwin, Luis Palau, Aril Edwardsen, Erich Theis a ďalší a naštartovali veľkú žatvu, takže mnohé zbory výrazne vzrástli počtom – Bratislava či Košice, vznikali taktiež nové zbory a cirkev sa dostávala z izolácie do povedomia celej verejnosti.

Cirkev evanjelizovala mnohými spôsobmi. Jedným z nich bol evanjelizačný stan, ktorý počas 10 rokov zasiahol mnohé mestá na Slovensku a pri tomto druhu evanjelizácie bolo zrátaných 3000 nových konvertitov ku Kristovi. Prebiehali mnohé pouličné evanjelizácie, evanjelizácie v kultúrnych domoch či v zborových modlitebniach a oslovené boli stovky až tisícky ľudí.

Taktiež v roku 1990 prebehlo viacero významných stretnutí a aktivít, ako napr.

- 25.2. – 3.3.1990 bola Dekáda žatvy v Osijeku;
- 24. – 25.3.1990 prebol Historický seminár v Trenčíne;
- 17. – 20.5.1990 navštívil cirkev v Bratislave brat Irwin – astronaut z USA;
- 2. – 8.7.1990 stretnutie mládeže na Lehote, kde bola návšteva brata Arto a brat Maninen;
- 8.7.1990 prebol vodný krst na Lehote;
- 2.9.1990 bol uvedený do služby za kazateľa v Košiciach brat Ján Liba;
- 23.9.1990 bol do služby za kazateľa v Bratislave uvedený brat Milan Šefčík;
- 16.10.1990 sa uskutočnila v Senci spolu s AoG Východoeurópska konferencia;

- 18.10.1990 sa uskutočnila v Galante Konferencia, na ktorej boli do služby uvedení – brat J.Brenkus ako predseda ÚRC a J.Lacho za prvého zástupcu predsedu ÚRC a za evanjelistu úplne pre nadzborovú prácu v cirkvi.

V roku 1990 bol otvorený cirkevný zbor v Humennom, keď veriaci po mnohých naťahovaniach s minulou štátnou správou sa presťahovali do novokúpených prerobených priestorov. Pavol Chalčák bol ustanovený za pastora tohto zboru. V roku 1990 bol takisto otvorený zbor v Topoľčanoch, ktorého zloženie tvorili presťahovaní bratia z Podhradia ako aj noví bratia a sestry. Pastorm tohto zboru bol ustanovený Emil Bajzík.

Rok 1991 bol podobne veľmi bohatý na aktivity cirkvi –

- 13.1.1991 brat Erich Theis slúžil ráno v Galante a večer v Bratislave;
- 20. – 27.3.1990 prebehlo v Prahe školenie pre prácu vo väzniciach;
- 28.4.1991 bolo Ukončenie Letničnej školy ACS a odovzdanie 15 diplomov na bohoslužbách v Bratislave.

V roku 1991 bol otvorený zbor v Senici, kde slúžili bratia z Nového mesta nad Váhom. Pastorm zboru sa stal brat Rudolf Bača.

V roku 1991 bolo po revolúcii prvé sčítanie ľudu. K cirkvi sa vtedy prihlásilo 1116 ľudí spolu s rodinnými príslušníkmi. Bol teda za dva roky náboženskej slobody nárast cirkvi. AoG z USA darovali v tomto roku 500 000 kusov Knihy života(čo bolo vydanie Biblie v modernej a zrozumiteľnej podobe) a cirkev dostala povolenie ministerstiev k distribúcii do škôl, väzníc a nemocníc na území Slovenska.²⁸

2.4.1 Medzinárodné letničné konferencie

Z celého Slovenska dva autobusy veriacich vycestovali na **Európsku letničnú konferenciu** do Švédskeho Jonkopingu. Na konferencii boli rečníkmi bratia Hughes, Wang, Wegert, Bonnke a Lewis. Slúžil tam tiež Bratský spevokol ACS a skupina Kontakt z ACS.

V septembri 1992 prebehla **Svetová letničná konferencia (WPC)** v Osle v Nórsku. Vycestovalo na ňu 25 delegátov zo Slovenska. Zúčastnení prijali povzbudenie k odvahe a zápal pre zvestovanie evanjelia slovenskému národu.

ÚRS ACS rozhodla o oficiálnom vstupe do členstva vo svetovom letničnom spoločenstve AoG. Stalo sa tak 19.mája 1994 v Bratislave podpísaním dohody o vstupe za účasti bratov Lorena Triplett a Jerriho Parsleya.

V roku 1995 prebehla **konferencia ESYF** v Bratislave, na ktorej sa zišlo 400 mladých pastorov z celej Európy a zo Slovenska. Významnými rečníkmi boli Wang, Hämmäläinen a veľmi známy spevák Ron Kenoly.

²⁸ LACHO, Ján – BRENKUS, Jozef.: História Apoštolskej cirkvi na Slovensku. Bratislava: Kresťanský Život, 2007.s.75-76. ACS dejiny.doc.

12.-24.júla 1997 vo Frydku místku v ČR sa konala **10 európska letničná konferencia**. V Čechách v tom čase boli veľké povodne, no prvá PEK konferencia vo východnej Európe bola úspešne spečatená bohatou účasťou veriacich z celej Európy. Zaznela výzva k modlitbám a pôstom v zápase za zmenu duchovnej klímy v Európe. Služba brata Bonnkeho bola vyvrcholením konferencie. On vyzval ako osvedčený evanjelista cirkev k evanjelizácii Európy.

Aj za rok 1992 spomeniem niekoľko významných aktivít –

- brat Erich Theis slúžil v Košiciach;
- 28. – 30.5.1992 sa uskutočnila pastorálka (stretnutie pastorov jednotlivých zborov) na Zelenej vode;
- 5.7.1992 prebehol vodný krst na Lehote;
- 6. – 11.1992 mládežnícky tábor na Ružinej;
- 18. – 19.12.1992 – Seminár a konferencia na Zelenej vode.

V roku 1992 boli založené nasledovné zbory –

- zbor v Štrbe, kde bol za kazateľa postavený brat Ján Šefčík st.;
- Žilina, pastorom sa stal brat Stašek Gawel a nadviazal na vysokoškolskú prácu brata Jíru;
- Martin, ktorý povstal zásluhou prvého slovenského evanjelizačného tímu /Lightforce/ a neskôr prácou brata Vimpeľa.

Za rok 1993 spomeniem takisto niekoľko významných udalostí –

- známy svetový evanjelista Billy Graham slúžil v Bratislave;
- známy biblický učiteľ R.Ulonska slúžil v Galante;
- 5.7.1993 prebehol vodný krst v Lehote;
- 12. – 18.7.1993 sa uskutočnil na Ružinej mládežnícky tábor;
- E.Theis slúžil na viacerých miestach Slovenska.²⁹

2.4.2 Diakonia Apoštolskej cirkvi Slovenska

25.januára 1993 vznikla **Diakonia Apoštolskej cirkvi** na Slovensku. Jej právna forma je aj v súčasnosti – Občianske združenie. Diakonia ACS aktuálne je zriaďovateľom „Resocializačného strediska – Teen Challenge n. o. v Seredi v spolupráci so zborom ACS v Galante. Predmetom činnosti strediska je poskytovať

²⁹ ACS dejiny.doc.

pomoc dospelým a mládeži od 16 rokov /muži/ v životných krízach a v problémoch ovládajúcimi ich život spôsobených rôznou závislosťou na drogách, alkohole a gemberstve. Resocializačné stredisko Bethesda – Teen Challenge³⁰ začalo svoju prácu rozvíjať v Seredi v roku 1995. Už vtedy bola zameraná ich práca na drogovu závislých ľudí. Prvým riaditeľom strediska bol menovaný Jaroslav Valach.³¹ Výbor diakonie bol ustanovený v zložení: J.Valach – predseda, P.Uličný, J.Koriťák, K.Križalkovičová a J.Bukan.

2.4.3 Založenie Združenia evanjelikálnych cirkví, katedry evanjelikálneho vzdelávania

Apoštolská cirkev na Slovensku, Bratská jednota baptistov, Cirkev bratská, Evanjelická cirkev metodistická a misijné hnutie AD2000 založili **Združenie evanjelikálnych cirkví (ZEC)**, predovšetkým kvôli potrebe zabezpečenia vzdelávania pracovníkov cirkví po zmene režimu a rozčlenení Československa. Prebiehali rozpravy na MŠ SR a jednania s Univerzitou Mateja Bela v Banskej Bystrici a následne sa otvorila možnosť v spolupráci medzi ZEC a Pedagogickou fakultou katedru, kde by boli vzdelávaní kazatelia, katechéti a misijní pracovníci. Prvým predsedom ZEC bol Jozef Brenkus. On zároveň aj učil na tejto katedre. Katedra od vzniku v roku 1993 do roku 2007 vychovala 297 študentov – teológov, katechéto a misijných pracovníkov.³²

V roku 1995 boli založené nasledovné cirkevné zbory –

- Vranov nad Topľou, kde sa kazateľom stal Vladimír Rafaj – zbor tam povstal misijnou prácou košického tímu vedený bratom Petrom Libom;
- Bánovce nad Bebravou /Pastor Daniel Vimpel/, povstali víziou zjednotenia a potrebou stretávania sa veriacich v Bánovciach;
- Dubnica nad Váhom /Pastor Štefan Szabo/ povstala z nezávislého charizmatického zboru, ktorý potreboval vodcu;
- Zvolen /pastor Cyril Madarás/, povstal z vysokoškolskej práce mladých nadšencov na Lesníckej fakulte.

Porevolučné obdobie bolo charakteristické tým, že nastala konsolidácia existujúcich zborov, budovanie novoobrátených, budovanie pracovníkov ale aj zakladanie nových zborov.

V januári 1995 sa zišli pastori ACS a KS k vzájomnému spoznávaniu. Vedúci zborov vnímali, že sú si asi najbližšie s novovzniknutých charizmatických spoločenstiev, no nedošlo k žiadnemu významnému zblíženiu.

³⁰ <http://www.acsr.sk/sluzby/charita-diakonia>

³¹ Lacho J., Brenkus J., História Apoštolskej cirkvi na Slovensku, Kresťanský Život 2007, Bratislava, s.87-88

³² LACHO, Ján – BRENKUS, Jozef.: História Apoštolskej cirkvi na Slovensku. Bratislava: Kresťanský Život, 2007.s.85.

Ako som už vyššie uviedol, bolo založených viacero zborov. Začala tiež práca drogového strediska Teen Challenge v Seredi. Prebiehalo budovanie pracovníkov v rôznych príležitostiach, ako boli mnohé semináre a konferencie ako Zelená Voda s bratom R.Corsine, seminár zakladania zborov, svetová konferencia GCOVE 95 v Seoule, na ktorej sa zúčastnili 5 delegáti z ACS. Konal sa aj májový pochod pre Ježiša za účasti 2500 prítomných. Pravidelné rodinné a mládežnícke tábory sa uskutočnili v júli.³³

Najvýznamnejšou ale bola konferencia ESYD 95 za účasti asi 400 delegátov zo zahraničia aj zo Slovenska. Boli prítomní speakri ako D.Wang, A.Hammalainen a tiež veľmi známy vo svete worshipový spevák Ron Kenoly. V tomto roku bol tiež do funkcie pastora ustanovený Jirko Koriták v zbore Galanta.

Začiatok roka 1996 bol úspešný, lebo sa začal ustanovením zboru v Trebišove, kde vstúpil do služby pastora Michal Polák. Zbor povstal skrze misijnú prácu košického tímu pod vedením Petra Libu. Vo februári bol ustanovený zbor vo Zvolene, kde sa pastorm stal Cyril Madarás. Tento zbor povstal z vysokoškolskej práce mladých nadšencov na Lesníckej fakulte. Súčasťou programu života cirkvi sa stali evanjelizácie a oblastné konferencie s E.Thiessom, rodinný a mládežnícky tábor Ružiná. V septembri navštívil niektoré zbory Greg Mundis - riaditeľ AoG pre strednú Európu.

V tomto roku 4. – 5.októbra prebehla dôležitá 6.hodnotiaca konferencia ACS v Košiciach pod názvom „Zmocnení Duchom pre službu v cirkvi“. Otvorili sa nové perspektívy pre pre službu a prácu v cirkvi. Werner Kniesel slúžil ako hlavný speaker a Erich Theis slúžil na večerných evanjelizáciách. Na konferencii bola schválená zmena názvu útvarov a orgánov ako napr. predseda – biskup, ÚRS – Rada cirkvi. Bola zdôraznená dôležitosť osobnej evanjelizácie ako aj vízia zakladania zborov v mestách nad 10 000 obyvateľov . K naplneniu vízie cirkvi bol daný akcent na prípravu pracovníkov a učeníctvo.

V roku 1997 bol prvýkrát založený zbor so štatútom misijný zbor v Nových Zámkoch. Službou pastora bol poverený Miroslav Tóth. Zbor bol založený skrze službu zboru v Nesvadoch ako aj bratov a sestier so Švajčiarska či Misijného odboru ACS. Misijný odbor pôsobil v Prešove, kde taktiež povstal zbor. Pastorm sa tam stal brat Sergej Mihál. Zbor so Štrby sa presťahoval do Popradu. V Bratislave sa uskutočnila 30.apríla – 2.mája Pastoralna konferencia ACS o domácich skupinkách. Slúžili tam bratia W. Kniesel, M.Theis, S Kutruff.

12. – 27. Júla sa konala 10.Európska letničná konferencia/PEK/ prvá vo Východnej Európe vo Frýdku – Mýstku. Delegáti spoločne modlitebne bojovali za zmenu duchovnej klímy v Európe. Vyvrcholenie konferencie prišlo so službou brata R.Bonnkeho, ktorý vyzval cirkev k evanjelizácii Európy.

V Turčianskych Tepliciach bol 24.januára 1998 otvorený zbor pod vedením ustanoveného pastora brata Petra Uličného. V Jelke prebehla konferencia mládežníckych vodcov a NLI k budovaniu cirkvi prispela svojou podporou

³³ ACS dejiny.doc.

a pomocou. Ďalší zbor bol otvorený 22.februára v Púchove, kde bol postavený do služby pastora Štefan Pap.

Spomeniem ešte niekoľko dôležitých stretnutí roka 1998, ako boli –

- 13. – 16.5. Pastorálna konferencia;
- 25. – 28.5. ACET konferencia SR;
- 9. – 12.6. Konferencia PAKO v Zurichu;
- stretnutie Rady cirkvi na Sliači 22. – 23.6.;
- 1. – 8.8. Rodinný tábor na Ružinej.

Rok 1998 bol poznačený aj veľmi nečakanou a smutnou udalosťou, ktorou bolo osobné zlyhanie brata Brenkusa vo vedení cirkvi. On na požiadanie Rady cirkvi odstúpil. Do vedenia cirkvi bolo povolané kolektívne vedenie bratov pod názvom „Duchovné vedenie cirkvi“. Brat Ján Lacho bol poverený vedením tohto kolektívu, ktorí tvorili Ján Liba, Pavol Vimpeľ a Štefan Pap.³⁴

2.5 Cirkev a jej služba v novom miléniu

V roku 1999 zlyhal brat Sergej Mihál'. Bol napomenutý a neskôr odvolaný z funkcie pastora prešovského zboru. Neskôr založil nezávislý zbor „Dávid“ v rebélii voči cirkvi a tak bol z ACS vylúčený. Zbor sa stal stanicou košického zboru.

Systematizáciou prešiel aj zbor v Piešťanoch, kde bol pastorom brat M.Bednár. Západoslovenská konferencia ACS za účasti 300 prítomných sa uskutočnila v marci a následne 14. – 16.mája bola v Tatranských Matliaroch pastorálna konferencia za účasti bratov G.Anderson, D.Grant a G.Mundison s témou „Prebudenie“. V máji tiež navštívil brat Theis stred a západ Slovenska a slúžil na evanjelizáciách a regionálnych konferenciách. Pravidelné akcie Rodinný tábor a Mládežnícky tábor sa uskutočnili v auguste. Na východe Slovenska bolo dôležitým otvorením strediska pre handicapovaných vo Vajkovciach 28.septembra ako aj slávnostný začiatok stavby Kresťanského strediska v Košiciach 21.septembra.

V apríli 2000 sa uskutočnila Pastorálna konferencia na tému „Vodcovstvo – Ef 4,11 -13“. Bola povzbudením pre pastory k tomu, aby prevzali zodpovednosť vodcu vážne a hľadali biblické riešenia pre problémy vo svojich zboroch.

Rada cirkvi súhlasila s ustanovením zboru Senec. Pastorom sa tam stal brat M.Brunner.

Tesne pred prahom nového tisícročia sa cirkev snažila o naplnenie úloh v kontexte spoločenskej, politickej a kultúrnej situácie predovšetkým na Slovensku ale aj vo svete. Takisto rozvíjala svoju prácu v kontexte letničného hnutia v Európe.

³⁴ ACS dejiny.doc.

Na viacerých pastoroch bola viditeľná únava, ktorá vyplývala z nedostatočného dôrazu na vzťah s Bohom a vzájomných vzťahov pastоров. Napriek tomu Boh bdel nad svojim dielom.

2.5.1 7.hodnotiaca konferencia v Bratislave – Bernolákove 7. – 10.septembra 1999

Hlavným rečníkom konferencie bol brat Werner Kniesel, ktorý mocne hovoril na tému konferencie „V plnosti Ducha novému tisícročiu“. On doslova burcoval cirkev k životu v plnosti Svätého Ducha a naplneniu misijného poslania cirkvi.

Konferencia bola však negatívne ovplyvnená riešením morálneho zlyhania brata Jozefa Brenkusa, ktorý bol konferenciou odvolaný zo služby biskupa. Bolo zároveň zvolené kolektívne duchovné vedenie cirkvi, na čele ktorého stál brat Ján Lacho a tvorili ho Ján Liba, Pavol Vimpeľ a Štefan Pap. Úlohou duchovného vedenia bolo pripraviť a zvolať mimoriadnu konferenciu ACS, na ktorej mal byť zvolený nový biskup a schválená novelizácia Ústavy ACS.

Konferencia bola zvolaná na 18.novembra 2000. Za biskupa bol zvolený brat Ján Lacho, ktorý bol poverený aj pastoračiou a vedením regiónu Bratislava.

Zástupcami biskupa sa stali :

Ján Liba ... poverený vzdelávaním ... a regionálnou správou oblasti Východ

Štefan Pap ...poverený vedením misijného odboru...a regionálnou správou oblasti Západ

Pavol Vimpeľ...zástupca biskupa...poverený učením... a regionálnou správou oblasti Stred

Pavol Zsolnai...poverený stykom s verejnosťou a administratívou

Daniel Vimpeľ...poverený personálnymi záležitosťami a ekonomikou

Jozef Hrubý – poverený Diakoniou a médiami

Vyššie menovaní bratia tvoria výkonnú Radu cirkvi. Do Rady cirkvi boli ešte pozvaní duchovní správcovia oblastí:

Jiří KoriťákTrnavská oblasť

Emil Bajzík.....Nitrianska oblasť

Cyril Madarás.....Banskobystrická oblasť

Pavol Chalčák.....Prešovská oblasť

Peter Liba.....Košická oblasť³⁵

³⁵ LACHO, Ján – BRENKUS, Jozef.: História Apoštolskej cirkvi na Slovensku. Bratislava: Kresťanský Život, 2007.s.89,90.

Priority zdôraznené Jánom Lachom boli :

- Zasvätenie sa pre Pána,
- potreba duchovného rastu,
- uvedomenie si sily lokálneho zboru,
- zakladanie zborov,
- vydávanie časopisu,
- misijná činnosť a sociálna oblasť.
- Dôležitou prioritou bola pastorácia rodín pastorov a budovanie medzidenominačnej jednoty.

Konferencia schválila aj návrhy zmien v Ústave ACS. Ján Liba bol ustanovený za 1. zástupcu biskupa ACS a Peter Liba prevzal zodpovednosť za evanjelizáciu. V júli 2000 sa biskup Ján Lacho s manželkou zúčastnili celosvetovej konferencie AoG „Celebration 2000“ v Indianapolis, kde boli zhromaždení zástupcovia 34 miliónov členov svetového letničného spoločenstva. Zúčastnení si pripomenuli vyliatie Svätého Ducha začiatkom minulého storočia.³⁶

2.5.2 Zriadenie služby ALFA

V roku 2000 sa začala systematická práca evanjelizačnej služby ALFA. Ján Lacho sa stal národným koordinátorom pre túto službu a bola vydaná k službe literatúra – Príručka ALFA, Otázky života, Príručka pre prípravu tímu. Neskôr do služby koordinátorov vstúpili bratia René Monzo a Oto Palko.³⁷

2.5.3 Charita Apoštolskej cirkvi Slovenska

15.5.2001 bola založená charita Apoštolskej cirkvi na Slovensku. Právna forma je – účelové zariadenie cirkvi.

- Charita ACS je zameraná na sociálnu pomoc a poradenskú službu pre sociálne a materiálne núdzne rodiny a zabezpečuje ju v spolupráci so zbormi ACS.
- Poskytuje najmä šatstvo a potraviny, ktoré sa dovážajú zo zahraničia.
- Spolupracuje s nadáciou Geschenke der Hofnugh pri dovoze a distribúcii Vianočných darčiekov pre deti na Slovensku.
- Organizuje letné tábory pre sociálne a materiálne núdzne rodiny s deťmi.
- Spolupracuje s inými nadáciami, charitami a diakoniami v SR a v zahraničí.³⁸

2.5.4 Misijné povedomie

³⁶ ACS dejiny.doc.

³⁷ LACHO, Ján – BRENKUS, Jozef.: História Apoštolskej cirkvi na Slovensku. Bratislava: Kresťanský Život, 2007.s.91.

³⁸ <http://www.acsr.sk/sluzby/charita-diakonia>

V roku 2002 sa uskutočnilo viacero cirkevných regionálnych alebo zborových aktivít. Začali sa organizovať misijné konferencie so zámerom informovať účastníkov aj zbory o domácej a zahraničnej misijnej práci, budovať misijné myslenie v cirkvi a motivovať ľudí zámerom zasiahnuť nezasiahnuté územia pre Krista.

28.8. – 8.9.2002 bratia Ján Lacho, Ján Liba, Miroslav Tóth z Košíc a Patrik Hipp boli spolu so zástupcami iných cirkví na návšteve 12000 členného zboru Shower of Grace v Guatemale. Zbor je založený na princípe domácich skupín, keďže za členov u nich pribúda ročne okolo 2000 členov.

Konferencia priateľstva s Izraelom bola tiež významnou cirkevnou aktivitou. Organizoval ju už tradične žilinský zbor ACS pod vedením Staška Gawela a táto tematická konferencia pramení z jeho iniciatívy. Dlhodobu sa tento zbor venuje organizovaniu týchto konferencií, koordinuje modlitby za Izrael a pomáha Židom vo viacerých oblastiach.

12.marec a 11.apríl 2002 boli veľmi významné dni pre Kristovu cirkev. 12.marca parlament schválil zmluvu medzi štátom a jedenástimi cirkvami. 11.apríla túto zmluvu slávnostne podpísali predstavitelia spomenutých 11-tich cirkví za účasti prezidenta Rudolfa Šustera, premiéra Mikuláša Dzurindu a predsedu parlamentu Pavla Hrušovského a zmluva bola publikovaná v Zbierke zákonov.

2.5.5 8.hodnotiaca konferencia

Dátum usporiadania konferencie bol 31.10. – 3.11.2002. Názov konferencie bol „Budovanie zdravej cirkvi“, pre ktorú bol biblickým nosným veršom 1.P 2,4-5. ACS hostila rečníkov A.Evans a Martin Steel z Austrálie. Konferencia prijala víziu cirkvi na nasledujúce obdobie a nové logo cirkvi. Brat Ján Šefčík bol ustanovený za duchovného správcu Prešovskej oblasti. Konferencia vyjadrila poďakovanie bratovi Pavlovi Chalčákovi za dlhoročnú vernú službu pastora v Humennom a v Rade cirkvi. Bol uvoľnený z duchovnej služby do dôchodku a pastorm zboru v Humennom bol menovaný Jaroslav Kušev.³⁹

2.5.6 Vznik Slovenskej republiky – rok 2003

Do histórie slovenského národa sa zapísal 1.január 2003, keď sa stalo Slovensko samostatným štátom. To však obnášalo aj neľahkú úlohu aj keď pokojného rozdelenia majetku, štátnych úradov a zriadenia nových úradov potrebných pre samostatný chod Slovenska. Môžeme s istotou povedať, že napriek nepriaznivým prognózam Slovensko s Božom pomocou vykročilo na cestu samostatnosti.

³⁹ LACHO, Ján – BRENKUS, Jozef.: História Apoštolskej cirkvi na Slovensku. Bratislava: Kresťanský Život, 2007.s.91,92.

2.5.7 Misia v zahraničí

Misijná služba cirkvi pokračovala spolu s evanjelizačnou činnosťou v rámci zborov na Slovensku ale aj v okolitých štátoch – Srbsku, na Ukrajine, v Rumunsku a Slovinsku. Misia v zahraničí však prešla otrasmi, čo zapríčinilo zúženie aktívnej pozornosti misie cirkvi na aktívne budovanie domácich zborov a ich činnosti.

2.5.8 Biblické vzdelávanie

Boli zriadené regionálne biblické školy pôsobením väčších zborov ACS. Noví pracovníci zborov sa mali možnosť systematicky vzdelávať v jedno až trojročných cykloch. V prvom ročníku bolo nosnou témou „Učenie“, v druhom „Príprava spolupracovníkov“ a v treťom „Príprava pracovníkov v jednotlivých odboroch či už pre prácu s deťmi a mládežou alebo pre prácu vedúcich skupín“. Zborové biblické školy boli odporúčané všetkým zborom pre systematické vyzbrojovanie miestnych pracovníkov. Aspoň jeden ročník spomínanej biblickej školy bol východiskom, či dokonca podmienkou pre štúdium teológie.

Do okruhu vzdelávania a budovania cirkevných pracovníkov patrila aj konferencia s Davidom Wilkersonom a jeho synom Gary Wilkersonom v Bratislave na Pasienskoch¹⁸. – 21.9.2003. Účasť predčila očakávanie. Konferencie sa zúčastnilo 4000 ľudí zo všetkých kresťanských denominácií. Témou konferencie bolo – „Obnovte vášeň po Bohu“. David Wilkerson sa javil pri svojej službe ako pokorný muž preniknutý Božou láskou a jeho služba pod pôsobením Svätého Ducha smerovala ľudí k Bohu a nie k človeku. Bola viditeľná zmena v životoch mnohých ľudí, ktorí konvertovali ku Kristovi alebo obnovovali a činili rozhodnutia pre službu Bohu, ktorý pôsobil v životoch jednotlivcov vnútorné uzdravenie. David Wilkerson predniesol prorocké slovo, ktoré pozdvihlo vieru cirkvi a mnohí ľudia hodnotili svoju účasť na konferencii ako jedinečný životný zážitok.

Významnou bola aj Konferencia Ducha Svätého 6. – 8.11.2003 na Sliachi. Prítomní boli rečníci Greg Mundis, Randy Boyd a Scott Erickson. Tématicky sa konferencia niesla v zameraní na Ducha Svätého, jeho moc, službu, dary a jeho pomazanie veľmi potrebné aj pre túto generáciu.⁴⁰

2.5.9 Zakladanie zborov v spolupráci s Next Level International

Rada ACS sa rozhodla v marci 2004 vstúpiť do spolupráce s kresťanskou organizáciou NLI, ako reflektovanie potreby vzdelávania pracovníkov zameraných na misijnú prax. S NLI spolupracovala ACS už v minulosti pri vzdelávaní mládežníckych vodcov.

Spolupráca mala záber v troch oblastiach pomoci :

- Pomoc pri budovaní nových zborov
- Pomoc pri systematickom vyučovaní a budovaní vodcov

⁴⁰ LACHO, Ján – BRENKUS, Jozef.: História Apoštolskej cirkvi na Slovensku. Bratislava: Kresťanský Život, 2007.s.92- 94.

- Pomoc pri vysielaní krátkodobých misijných tímov, ktoré pomáhajú pri budovaní nových zborov

Kontinuálne naviazanou na vzdelávanie NLI bola aj snaha Rady cirkvi v nasledujúcich troch rokoch v spolupráci s NLI o založenie zborov v siedmich vytipovaných miestach Slovenska. Dôležitú úlohu zohrávali blízke materské zbory ako aj potenciálni zakladatelia zborov. Podľa vízie ACS by to mali byť zbory v mestách nad 10000 obyvateľov. Boli to mestá Trenčín, Nitra, Trnava, Komárno, Brezno, Slavošovce, Hlohovec a neskôr aj Lučenec.

V roku 2005 vyvrcholili problémy v službe vedenia trebišovského zboru. Pastor a staršovstvo bol odvolané zo služby a v septembri 2005 do služby pastora bol postavený brat Radovan Mikula.

2.5.10 Pastorálna konferencia v Púchove

Dôležitou bola aj pastorálna konferencia, ktorá sa konala 15. – 16. februára 2005 v Púchove. Bola na nej nanovo predstavená vízia cirkvi. Jedným z hlavných cieľov konferencie bolo vytvoriť pre pastоров priestor pre zdieľanie a hovorenie o potrebách, výzvach a práci miestnych zborov. Konferencia bola ukončená modlitbami pastorum a vzájomným žehnaním prosiac od Boha múdrosť a odvahu viery pre ďalšiu službu.

2.5.11 Rómske zbory a zahraničná misia

V roku 2005 bol na Luníku IX. založený misijným pôsobením košického zboru rómsky zbor, v ktorom bol ustanovený za pastora brat Ladislav Duna. V tom istom roku po morálnom zlyhaní sabinovského rómskeho pastora Mariána Futáša bol do služby na jeho miesto postavený brat Marián Kaleja. Zbor v Sabinove bol vo fáze prípravy na stavbu modlitebne. Pre tento účel zbor dostal veľmi výhodne od mesta pozemok na stavbu.

Významným medzníkom v misijnej práci ACS bolo vyslanie manželov Bohunky a Jozefa Brenkusových na misiu v zahraničí. Stalo sa tak v spolupráci s fínskou letničnou cirkvou. Pred vyslaním do tejto služby absolvovali dlhodobú prípravu a kratšie misijné pobyty.⁴¹

2.5.12 Život bez závislostí n.o.

Na základe aktivity, ktorú intenzívne vyvíjal bývalý biskup ACS brat Jozef Brenkus, bola založená nezisková organizácia „Život bez závislostí“.

⁴¹ LACHO, Ján – BRENKUS, Jozef.: História Apoštolskej cirkvi na Slovensku. Bratislava: Kresťanský Život, 2007. 95–96.

Je to pomerne mladá organizácia, ktorá bola založená a zaregistrovaná v roku 2005 rozhodnutím Krajského úradu v Banskej Bystrici.

Počiatky aktivít, ktoré viedli k založeniu Života bez závislostí, n.o., však siahajú do roku 1997, keď sa na Slovensko, na základe pozvania cirkevných spoločenstiev pracujúcich so závislými, presťahovali z USA Joe Ann Shelton a Joyce De Ridder. Od tohto roku sa postupne začala rozvíjať ich práca so závislými a ich rodinami, ale aj príprava materiálov potrebných pre túto prácu a pre vzdelávanie v oblasti závislostí.

Okrem práce v oblasti závislostí menované pôsobili aj na PF UMB, Katedre evanjelíkálnej teológie a misie v Banskej Bystrici, kde Joyce De Ridder pôsobila ako hosťujúca docentka a Joe Ann Shelton ako externá vysokoškolská učiteľka.

Zásadný posun v prospech ich práce so závislými nastal v roku 2003, keď začali so zakladaním svojpomocných skupín pre alkoholikov a ich rodinných príslušníkov. V tomto čase sa začali intenzívnejšie venovať aj individuálnej práci so závislými ženami, deťmi so závislých rodín a prekladu študijných materiálov – v tejto práci im pomáhali Daniela Bíšová, Beáta Kupská a Jana Jurčová.

V roku 2004 začali spolupracovať s Jozefom Brenkusom, v tom čase riaditeľom pobočky Rady pre poradenstvo v sociálnej práci v Banskej Bystrici. Aktivity, ktoré sa v tomto období začali rozvíjať, prirodzene vyústili so založenia neziskovej organizácie. Jej zakladateľmi boli Joyce De Ridder, Joe Ann Shelton, Jozef Brenkus a Štefan Ševčík.

V rokoch 2005/2006 sa začala intenzívne rozvíjať spolupráca s Odborným liečebným ústavom psychiatrickým na Prednej Hore, s Materským centrom Bambino v Poprade a so Špeciálnou základnou školou v Spišskej Novej Vsi. Na základe týchto skutočností Správna rada neziskovej organizácie v roku 2006 rozhodla o presťahovaní sídla Života bez závislostí do Popradu.

Účelom založenia neziskovej organizácie bolo poskytovanie služieb jednotlivcom, organizáciám a miestnym komunitám prostredníctvom činností súvisiacich s prevenciou a elimináciou alkoholovej, drogovej a iných foriem závislostí a ich dôsledkov:

a. Poskytovanie sociálnej pomoci a humanitárnej starostlivosti:

- prostredníctvom sociálnej prevencie a sociálneho poradenstva predchádzať a zabraňovať príčinám vzniku, prehĺbovania alebo opakovania porúch psychického vývinu, fyzického vývinu a sociálneho vývinu občanov.

b. Vzdelávanie, výchova a rozvoj telesnej kultúry:

- prostredníctvom zabezpečovania a realizácie podporného vzdelávania pripravovať laickú a odbornú verejnosť pre aktivity medzi závislými a rizikovými skupinami obyvateľstva.

c. Tvorba a ochrana životného prostredia a ochrana zdravia obyvateľstva:

- prostredníctvom osvetovej činnosti a aktivít zameraných na zotavovanie závislých a ich rodín chrániť a zlepšovať zdravie obyvateľstva.

d. Tvorba, rozvoj, ochrana a prezentácia duchovných a kultúrnych hodnôt:

- získavanie, preklad, adaptácia, tvorba a vydávanie náučno-vzdelávacích materiálov,
- asistancia pri zriaďovaní svojpomocných skupín zameraných na prekonávanie závislostí a ich účinkov a na rozvoj duchovných a kultúrnych hodnôt,
- organizovanie konferencií, seminárov, táborov a iných aktivít zameraných na ochranu a prezentáciu duchovných a kultúrnych hodnôt.⁴²

2.5.13 Celocirkevná hodnotiacia konferencia

Celocirkevná hodnotiacia konferencia ACS sa uskutočnila 19. až 21. mája 2006 v Poprade s témou „Cirkev vplyvu“. Konferencia hostila poľského biskupa letničnej cirkvi Mieczysława Czajka. Svojím príhovorom priblížil konferencii život a prácu letničných kresťanov v Poľsku. Konferencia prijala správu biskupa za roky 2002 – 2006, ako aj dlhodobú víziu cirkvi.

V biskupovej správe bolo uvedené, že v aktuálnej dobe bol na Slovensku 27 zborov ACS. Boli to zbory – Bratislava, Bratislava – kórejský zbor, Senec, Galanta, Senica, Piešťany, Hlohovec, Nové mesto nad Váhom, Dubnica nad Váhom, Púchov, Bánovce nad Bebravou, Nesvady, Topoľčany, Nové Zámky, Martin, Žilina, Turčianske Teplice, Zvolen, Banská Bystrica, Košice, Rožňava, Trebišov, Poprad, Vranov nad Topľou, Humenné. Sabinov a Košice – Luník IX.

Cirkev mala tiež 10 misijných staníc práve v procese zakladania zboru – Nitra, Prešov, Trnava, Trenčín, Brezno, Čadca, Lučenec, Slavošovce, Komárno a Gelnica.

Súčasťou cirkvi je aj 21 zborových staníc – Bratislava - Petržalka, Čalovo, Myjava, Brodské, Sereď, Topoľčianske Podhradie, Dolné Slnie, Melčice, Rakoluby, Veľký Meder, Sliach, Štrba, Medzev, Michalany, Moldava nad Bodvou, Rokycany, Tornaľa, Karná, Hanušovce nad Topľou, Soľ a Svidník. Konferencia pristúpila k dôležitým krokom, ako ustanovenie Emila Bajzika za regionálneho správcu regiónu Západ namiesto Štefana Papa, ktorý vo funkcii rezignoval. Novým regionálnym správcom v nitrianskej oblasti sa stal Miroslav Tóth. Jirko Koriták bol konferenciou odvolaný z postu správcu trnavskej oblasti. Konferencia tiež schválila návrh na zmenu zloženia oblastí.

Trnavská oblasť – zbory Topoľčany, Galanta, Piešťany, Senica a Hlohovec.

Nitrianska oblasť – Nesvady, Nové Zámky, misijná stanica Nitra.⁴³

⁴² www.zivotbezzavislosti.sk

⁴³ LACHO, Ján – BRENKUS, Jozef.: História Apoštolskej cirkvi na Slovensku. Bratislava: Kresťanský Život, 2007. s.95-96.

2.5.14 Podiel a účasť v cirkevných štruktúrach na Slovensku

ACS v súčasnosti patrí medzi evanjelikálne cirkvi na Slovensku a udržuje s nimi dobré bratské vzťahy. Ján Lacho, biskup ACS, je v súčasnosti predsedom Združenia evanjelikálnych cirkví. ACS takisto patrí do Evanjelickej aliancie (EA), v ktorej ju v súčasnosti zastupuje brat Peter Liba.

2.5.15 Evanjelicáli

Evanjelicáli sa sformovali na pozadí dejinného a politického vývoje v Európe a v USA. V 20.storočí predstavovali skupinu konzervatívnych kresťanov z rôznych denominácií. Ich charakteristickou črtou bol soteriologický dôraz na znovuzrodenie. Evanjelicáli sa obávali, že sociálne evanjelium (dáva dôraz na to, že Boh napravuje nielen jednotlivcov ale aj hriechne spoločenské inštitúcie) vyzdvihne dôležitosť ľudskej aktivity natoľko, že bokom zostane osobné obrátenie a posvätený život. Tendencia spochybňovania autority Písma, ktorá bola vnímateľná v práci niektorých teológov, vyvolávala u nich obavu, a tak sa bránili a verejne priznali k Božskej inšpirácii a neomylnosti Biblie (hlavne teológovia Hodge a Warfield na Princeton seminari). Proti nim sa postavili liberálni teológovia (na Union Theological Seminary hlavne teológ Briggs). A tak sa evanjelicáli rozhodli podporiť svoj zápas dvanástimi príručkami nazvaných „The Fundamentals“ ;or „Testimony to the Truth“. Ich tlač a distribúciu financovali naftoví magnáti bratia Lyman a Milton Stewartovci. Tieto spisy vyšli v rokoch 1910 až 1915. Písali v nich o fundamentoch pravovernosti: neomylnosť Biblie, Kristovo narodenie z panny, Kristovo dielo zmierenia a vzkriesenie, pravosť zázrakov, spôsob výkladu Písma nazvaný dispenzačný premilenializmus.⁴⁴

Združenie evanjelikálnych cirkví na Slovensku (ZEC) bolo založené 14.decembra 1992 na stretnutí zástupcov evanjelikálnych cirkví – Apoštolskej cirkvi, Bratskej jednoty baptistov, Cirkvi bratskej, Evanjelickej cirkvi metodistickej, Kresťanských zborov a misijnej organizácie AD 2000. Ondrej Lupták bol iniciátorom stretnutia, ktorého cieľom bolo prejednať stratégiu vzdelávania pracovníkov pre evanjelikálne cirkvi, ktoré v dôsledku rozpadu Československa zostávali bez jedinej vzdelávacej inštitúcie na území Slovenska. Spoločné školy boli bez výnimky lokalizované na území Českej republiky. Tí, ktorí sa zúčastnili spomenutého stretnutia spolu aj s prítomným expertom pre biblické vzdelávanie AD 2000 Don Crane, dospeli k vzácnnej zhode. Spoločne sa rozhodli nielen z pragmatických dôvodov ale aj z duchovnej praktickej potreby založiť spoločnú školu, ktorá pomôže všetkým zúčastneným cirkvám pripraviť sa na nové úlohy, ktoré sa pred nimi nachádzali pre rozpad komunistického režimu aj rozpad Československa.

2.5.16 Aktivity v súčasnosti

ACS je zakladateľom Slovenského väzenského spoločenstva a pracuje od začiatku vo viacerých väzniciach na Slovensku. Ján Šefčík, pastor zboru ACS

⁴⁴ Procházka P., Kapitoly z Ekumeniky, UMB v Banskej Bystrici, PDF 2006, Banská Bystrica, s.30

v Poprade, bol zvolený v roku 2007 za riaditeľa práce protestantských cirkví vo väzniciach pri Ministerstve spravodlivosti SR. ACS sa podieľa aj na práci v Trans World radio Slovakia, spolupracuje so združením „Ježiš pre každého“ a podieľa sa aj na práci Slovenskej biblickej spoločnosti zastupovaná brat Ing. Cyrilom Madarasom.⁴⁵

2.5.17 Rok 2008

Život cirkvi v posledných rokoch štrukturálne zažíva radikálny posun vpred. Rada cirkvi zastrešuje prácu všetkých cirkevných zborov a pomáha systematicky budovať fundamentálne a elementárne zložky v jednotlivých zboroch.

2.5.18 Aliančný modlitebný týždeň 2008

Medzi významné aktivity ACS v rámci Evanjelickej aliancie už každoročne patria aj Aliančné modlitebné stretnutia, ktorých sa zúčastňujú evanjelikálne cirkvi v mestách a obciach na Slovensku.

Tak tomu bolo aj v roku 2008. Pozvánka k modlitbám AMOT 2008 (Aliančný modlitebný týždeň) bola rozposlaná tajomníkom EA SR Ľubom Badiarom. Téma tentokrát znela „Ako obstojí naše kresťanstvo dnes“. Tieto stretnutia prameniace z aktivity EA SR prinášajú aj pre ACS novú dimenziu služby, do ktorej ich volá Pán v USA: Ježiš Kristus.

2.5.19 Svetový deň modlitieb

Niektoré zbory na Slovensku sa aj tohto roku zapojili do akcie s názvom Svetový deň modlitieb (SDM). SDM je celosvetové hnutie, ktoré začalo 1884 v USA. Keď krajina prechádzala následkami občianskej vojny (1861-1865), prichádzalo mnoho prisťahovalcov z Európy a Ázie hľadajúc lepšiu budúcnosť. No našli len nové utrpenie, nezamestnanosť a biedu. V tom čase predsedníčka presbyteriánskeho ženského výboru Mary Ellen Jamesová vyhlásila modlitebný deň za vnútornú misiu. V roku 1890 baptistky Lucy Peabody a Helen Barret vyzvali k modlitbám za vonkajšiu misiu pod dojmom ich pobytu v Ázii a v očakávaní nového poslania ázijských žien. Dali výzvu k modlitbám na podporu nových založených dievčenských vyšších škôl v Indii, Číne a v Japonsku. Služba Jamesovej a baptistiek Peabodyovej a Barretovej sa dočkala veľkého ohlasu a modlitebné zhromaždenia sa každoročne opakovali. Na základe ich služby vzniklo vzostupné hnutie rýchlo sa šíriace do celej Európy.

Na Slovensku história Svetového dňa modlitieb začalo v roku 1981, keď sa konalo jedno zhromaždenie v evanjelickom a.v. zbore vo Veľkom Lome. V Bratislave v roku 1985 sa už začala organizovaná práca. Práca postupne zahŕňala aj ďalšie cirkvi na Slovensku. V roku 1991 bol ustanovený národný výbor SDM, ktorý tvoria zástupkyne ôsmich kresťanských cirkví: Bratskej jednoty baptistov, Cirkvi bratskej, Československej cirkvi husitskej, Evanjelickej cirkvi a.v., Evanjelickej cirkvi

⁴⁵ Lacho J., Brenkus J., História Apoštolskej cirkvi na Slovensku, Kresťanský Život 2007, Bratislava, s.89-97

metodistickej, Kresťanskej reformovanej cirkvi, Pravoslávnej cirkvi a Rímskokatolíckej cirkvi. Neskôr sa do SDM zapojila aj Apoštolská cirkev na Slovensku.⁴⁶

2.5.20 Konferencie mládeže

Začali sa stretávať mládežníci celého Slovenska na spoločnej celoslovenskej konferencii, ale tiež sa sústredili západné a východné Slovensko v samostatných konferenciách.

6.-9.marca 2008 sa uskutočnila východoslovenská mládežnícka konferencia Eastfest. Miestom konferencie bola Škola v prírode v Kysaku. Mládežníci pri modlitbách a chválach budovali vzťah s Bohom na vertikálnej úrovni v bohatom programe, ale tiež na horizontálnej úrovni budovali vzťahy medzi jednotlivými miestnymi zbormi východného Slovenska.

2.5.21 Pastorské konferencie

K vzdelávaniu pastorov ACS tohto roku prispela aj pastorská konferencia 13.-16.mája 2008 v hoteli Hutník II. v Tatranských Matliaroch. Rada cirkvi ACS konferenciu organizovala v spolupráci s riaditeľom pre East–West Ministries Ronom Hibertom. Konferencie sa tiež zúčastnilo 15 pastorských manželských párov zo zahraničia (Anglicko, USA, ČR, Chorvátsko, Srbsko, Macedónia, Kosovo a Bulharsko). Účasť bola zabezpečená pre 120 delegátov z domácich zborov a pre 30 delegátov zo zahraničia. Téma konferencie mala názov „Pomazanie Ducha Svätého pre dnešnú generáciu“. Očakávanie účastníkov konferencie bolo bohato naplnené.

Posledným vzdelávaním pastorov tohto roku bola konferencia, ktorá sa uskutočnila 17. - 21. novembra 2008 v hoteli Avena v Liptovskom Jáne. Konferenciu zastrešovala organizácia NLI. Úspešným spôsobom toto vzdelávanie zavŕšilo celoročné intenzívne a systematické budovanie pastorov miestnych zborov ACS.

2.5.22 Pentecostal european fellowship

Apoštolská cirkev už patrila aj do spoločenstva PEF (Pentecostal european fellowship – Letničné európske spoločenstvo). Aj tento rok sa ACS pripojila k spoločným modlitbám PEFu za Európu. Taktiež v letničných spoločenstvách Európy sa každoročne robí zbierka pre evanjelizačné ťaženie v jednom z hlavných miest európskej Únie. Nebolo tomu inak ani tento rok a išlo konkrétne o evanjelizáciu v Madride v októbri tohto roku.

2.5.23 Konferencia v Košiciach

Košický zbor vo svojich moderných priestoroch novej budovy kresťanského centra Apoštolskej cirkvi ponúkal stále viac aktuálnych tematických konferencií

⁴⁶ Procházka P., Kapitoly z Ekumeniky, UMB v Banskej Bystrici, PDF 2006, Banská Bystrica, s.42

a iných akcií za účasti vysoko kreditovaných prednášajúcich.

Jedna z takýchto konferencií sa konala 19.-22.6 2008. Téma konferencie mala názov „Budovanie zbožnej rodiny v bezbožných časoch“. Prednášajúcimi boli manželia Paul a Marlyn DeFoggi. Vyučovania boli delené osobitne pre mužov, ženy aj duchovných vodcov na rôznej úrovni. Účastníci konferencie mohli byť systematicky a výhradne biblicky budovaní pre kľúčovú službu, ktorou manželstvo, či duchovné vodcovstvo je.

2.5.24 Založenie zboru v Nitre

Miroslav Tóth – pastor zboru v Nových Zámkoch predložil žiadosť zboru svojho pôsobenia v Nových Zámkoch a západoslovenského regiónu o zriadenie zboru ACS v Nitre. Rada ACS z 3. - 4.júna 2008 súhlasila so zriadením zboru ACS v Nitre k 1. júlu 2008. Kancelária zabezpečila vydanie dekrétu zboru v Nitre. Pastorm zboru sa stal sám Miroslav Tóth a neskôr na jeho miesto v Nových Zámkoch nastúpil člen domáceho zboru Milan Presburger.

2.5.25 Pastorský rodinný tábor

Rada cirkvi ACS v spolupráci s charitou ACS zorganizovala pastorský rodinný tábor 7 - 12.júla 2008 v hoteli Sorea v Starej Ľubovni. Hovorcom a sponzorom počas týždenného rodinného tábora bol pastor Stewe Hertzog s manželkou z Kanady. Konferencia bola aj súčasťou sociálneho programu ACS pre pastоров. Prítomných bolo 120 dospelých osôb a 30 detí. Cirkev zažila opätovné povzbudenie, ktoré tentokrát prijali kľúčoví pracovníci miestnych zborov. Prežili posilnenie viery a naplnení novými vedomosťami sa vrátili späť do služby v domácom prostredí.

2.5.26 Konferencia - Život bez závislostí

V septembri 2008 prebiehala jedna z regionálnych konferencií neziskovej organizácie „Život bez závislostí“. Miestom konferencie bola zborová budova Bratskej jednoty baptistov v Košiciach. Zúčastnilo sa jej viacero tímov z katolíckych aj protestantských kruhov. Účastníci boli vyzvaní k budovaniu domácich tímov pre prevenčný program alkoholikov a drogovovo závislých.

2.5.27 Zájazd do Izraela

Jedinečnou aktivitou tohto roku bola aj cesta do Svätej Zeme – Izraela. Odlet bol z Košíc a zájazd prebehol v dňoch 18.10 - 25.10.2008. Aktivitu zastrešoval košický zbor ACS, ale zúčastnilo sa jej viacero veriacich z iných kresťanských zborov. Do programu zájazdu patrili návšteva zhromaždenia v Jeruzaleme, Starého mesta Jeruzalem či Baziliky Pánovho hrobu.

Ďalej prehliadka na uvedených miestach - Hora Sion, Múr nárekov, nádvorie

Omarovej mešity, Hora Tábor, kostol Premenenia Pána, Nazareta – Bazilika Zvestovania, kostol Sv. Jozefa a Kány Galilejskej, okolie Galilejského jazera, Tabgha, Kafarnaum, Hora Blahoslavenstiev, Olivová hora a iné. Účastníci mali možnosť relaxu aj pri kúpaní v červenom mori.

2.5.28 Konferencia EMERGE

17.-19. októbra 2008 sa konala konferencia pre ženy vo vedení s názvom „Emerge...“. Miestom konferencie bol hotel Médium v Bratislave a hlavným organizátorom bola organizácia NLI (Next Level International). Nosnými rečníkmi konferencie boli Gabriele Rienas – akreditovaná poradkyňa, autorka, školiteľka v oblasti vodcovstva, ktorá slúži so svojím manželom seniorom pastorom; Judith Green – medzinárodne žiadaná rečníčka, ktorá slúži po boku svojho manžela, je spoluzakladateľkou organizácia NLI a nadácie Proton; Linda Howell – hostiteľka konferencie, je riaditeľkou rozvoja žien v NLI, organizuje viaceré misijné projekty. Konferencia bola určená pre povstávajúce aj dlhšie slúžiace pokročilé ženy vo vedení vo veku od 18 rokov. Všetky manželky pastorov a tie, ktoré slúžili v miestnych zboroch v službe uctievania, v službe ženám, v malých skupinkách, v službe mládeži a deťom boli vítané. Cieľom konferencie bolo odrážať hodnotu a dôležitosť, ktoré sú v Božom kráľovstve ženám pripísané. Konferencia bola označená ako krásna mozaika žien z rôznych národov.

2.5.29 EQUIP

Koncom roka 2008 ACS obohatila aj prvá vzdelávacia konferencia Equip – 25.11.2008 v Bratislave – Bernolákove a 27.11.2008 v Košiciach. Hlavnými tematickými celkami boli -

- Vodcovo srdce
- Delegovanie
- Päť úrovní vedenia
- Strategické plánovanie

- Ťažké rozhodnutia
- Duchovné dary

Víziou EQUIP je –

Efektívni kresťanskí vodcovia, ktorí naplňajú Veľké poverenie medzi všetkými národmi. Cieľom medzinárodnej spoločnosti EQUIP pod vedením Johna Maxwella je pomôcť vedúcim pracovníkom v cirkvi slúžiť a pracovať tak, aby cirkev dokázala čo najefektívnejšie naplňovať svoje Veľké poverenie, ktoré nám zanechal Pán Ježiš Kristus (Mt 28.19-20). Po úspešnom pôsobení v Čechách EQUIP prichádza aj na Slovensko so systematickým vzdelávaním pre vedúcich v cirkevných zboroch a organizáciách.

2.5.30 Operácia Vianočné dieťa 2008

Významnou aktivitou ACS na Slovensku bol aj tento rok charitatívny projekt OVD 2008 (Operácia vianočné dieťa).

Od roku 1993 americká nadácia „SAMARITAN'S PURSE INTERNATIONAL“ pod vedením Franklina Grahama koordinuje zber a distribúciu vianočných darčkov v krabiciach od topánok pre detí po celom svete. Projekt má názov „Operácia vianočné dieťa“. Každá krabica plná prekvapení je darovaná deťmi /rodinami/ z mnohých bohatých krajín sveta. Pre chudobnejšie európske krajiny sú tieto darčkové krabice pripravované a zhromažďované v regionálnych skladoch v Nemecku, Švajčiarsku a Anglicku. V rámci Európy tento projekt koordinuje spolupracujúca nadácia „GESCHENKE DER HOFFNUNG e.V.“ so sídlom v Berlíne.

Tento projekt, ktorý na Slovensku prebieha už niekoľko rokov, je zameraný na deti, ktoré žijú v sociálne a materiálne núdznych rodinách a pre ktorých takýto darček je často jediným vianočným darčekom.

Darčeky v krabiciach od topánok sú dovezené na Slovensko začiatkom decembra a rozdávané deťom pred a počas Vianočných sviatkov.

V roku 2004 bolo 130 distribútormi rozdáných 27 tisíc kusov a v roku 2005 206 distribútormi 34 tisíc kusov. Pre rok 2006 európsky výbor nadácie „Geschenke der Hoffnung“ schválil štyri kamióny /asi 27 tisíc kusov/. V krabiciach od topánok sa nachádzajú hračky, hygienické potreby, školské pomôcky, sladkosti, oblečenie a rôzne iné darčeky. Darčkové krabice sú rozdelené podľa vekových kategórií /zvlášť pre dievčatá a zvlášť pre chlapcov/: 2 – 4 roky, 5 – 9 rokov, 10 – 14 rokov. Náklady na prepravu z Berlína do skladov na Slovensku hradí nadácia Geschenke der Hoffnung, náklady súvisiace s prevádzkou skladov a distribúciou sa hradia z poplatku 5.-Sk za jeden odobratý balíček a hradí ich odberateľ /distribútor/.

2.6. ŽIVOT V CIRKVI V ROKU 2009

Aj začiatok tohto roka už tradične patril aliančnému modlitebnému týždňu AMOT 2009 za účasti cirkevných spoločenstiev a Evanjelickej aliancie SR. Prinieslo to povzbudenie pre nasledovnú prácu v celom roku.

2.6.1 Pentecostal european fellowship - modlitby

Tak, ako vždy na začiatku nového roka, ACS myslela nielen na domácu prácu v krajine, ale modlila sa za Európu a Európske letničné spoločenstvo - PEF. Podľa prosby biskupa ACS si zbory vyhradili jednu nedeľu, kedy mysleli v modlitbách nielen na tých, ktorí sú v moci postavení, ale aj na zvestovanie evanjelia v Európe a na Ingolfa Ellsela predsedu PEFu. Pretože cirkev je členom PEFu, mala aj tento rok nejaké záväzky voči PEFu a tak opäť na vyzvanie biskupa bola v jednotlivých zboroch vykonaná zbierka pre zvestovanie evanjelia v rámci Európy, a tak isto aj pre zabezpečenie fungovania Európskej kancelárie. Na túto službu bolo cieľom vybrať po jednom Eure od domácich bratov a sestier tak, aby do 15. februára mohli zaplatiť podlžnosti do EU PEFu v Bruseli. Minulý rok bolo zvestované evanjelium v Madride

asi 300 mladými ľuďmi z celej Európy. Mnoho ľudí reagovalo na výzvu odovzdať svoj život Ježišovi Kristovi na uliciach Madridu a asi 2000 to urobilo priamo v Bull aréne pri zvestovaní evanjelia Carlosom Anacondiom.⁴⁷

2.6.2 Život bez závislostí n.o.

Tento rok prebiehalo vzdelávanie pracovníkov v jednotlivých cirkevných zboroch.

- Vzdelávanie členov zborových tímov a pracovníkov zborov

Vzdelávanie bolo určené pre členov prihlásených zborových tímov. Mohli sa ho zúčastniť aj ďalší záujemcovia, ktorí o to požiadali.

Vzdelávanie bolo členené na *základné* a *špecializačné*. V roku 2009 prebiehalo základné vzdelávanie. Každá téma bola opakovaná dvakrát, aby vzdelávanie mohli absolvovať všetci prihlásení účastníci. Vzdelávanie zahŕňalo témy:

1. *Rovnica závislosti (alkohol + fyzické + psychologické + sociálne + spirituálne zložky závislosti)*
2. *Závislosť a rodina*
3. *Prevencia závislosti*
4. *Iné druhy závislosti*

V mesiaci máj/jún 2009 prebiehalo samostatné štúdium prvej témy (na základe materiálov na DVD nosičoch, ktoré boli zaslané tímom a prihláseným záujemcom v druhej polovici mája 2009). Toto samostatné štúdium bolo ukončené testom.

20. a 27. júna 2009 sa uskutočnila druhá časť vzdelávania (v Poprade a v Bánovciach nad Bebravou).

30.7. – 1.8.2009 sa uskutočnilo sústreďenie tímov v Šuňave pri Poprade. Bolo zamerané na prehĺbenie prebratých tém a na vnútorné budovanie tímov, na profiláciu zamerania ich služby.

3. a 10.10.2009 bola realizovaná tretia časť vzdelávania. 7. a 14.11.2009 bola realizovaná záverečná, štvrtá časť vzdelávania. Vzdelávanie bolo realizované v Poprade a v niektorom zo zborov na západnom Slovensku.

Vzdelávanie pracovníkov s deťmi a mládežou

⁴⁷ Mailová komunikácia s biskupom ACS. Archív AC TV.

V dňoch 26. – 30. 7.2009 bolo pripravované pre pracovníkov s deťmi a mládežou vzdelávanie zamerané na posilňovanie ochranných faktorov pred závislosťou a na znižovanie rizikových faktorov u detí žijúcich v prostredí škodlivého užívania alkoholu a drog. Vzdelávanie malo prebiehať formou zážitkového učenia v Šuňave pri Poprade.

Seminár zážitkového vzdelávania

18. – 20.10. 2009 v Račkovej doline prebehlo v spolupráci s Garym a Nancy Stormovými pokračovanie vzdelávania facilitátorov zážitkových vzdelávacích aktivít. Bolo určené predovšetkým pre účastníkov prvého cyklu vzdelávania, ale za istých podmienok sa do neho mohli zapojiť aj skúsenejší pracovníci zborov.

2.6.3 Misijná konferencia Apoštolskej cirkvi Slovenska

14.2.2009 sa uskutočnila misijná konferencia ACS. Usporiadalo ju misijné hnutie JOEL v kresťanskom centre Apoštolskej cirkvi vo Zvolene. Témou konferencie bola „Výzva postkomunizmu – Ako sa slovenská cirkev (ne) vysporiadala so slobodou.“⁴⁸

2.6.4 Eastfest 2009

Aj tento rok sa východoslovenská mládež zhromaždila na východoslovenskej konferencii ACS. Stretnutie sa konalo 20. - 22.februára 2009 v obci Juskova Voľa. Rečníkmi boli mládežnícki vodcovia ako napr. Miro Tóth či Peťo Jurík. Mladí ľudia mali príležitosť načerpať pri chválach, seminároch a rôznych aktivitách, a tak sa stať efektívnejšími nástrojmi v Božích rukách pri zasahovaní mladej generácie pre Krista.

2.6.5 Pracovná konferencia

23.mája 2009 sa uskutočnila pracovná konferencia ACS v modlitebni v Galante. Moderátorom konferencie boli pastori Pavol Zsolnai a Miro Tóth (NR). Konferencia bola otvorená spoločnými piesňami chvál a uctievania a motivačným slovom pastora Jána Libu. Biskup ACS Ján Lacho predložil hodnotiacu správu a ekonóm Daniel Vimpel' ekonomickú správu za hodnotené obdobie. V druhej polovici konferencie bol priestor na predstavenie vízie pre budúce obdobie a podnety delegátov jednotlivých zborov ACS. Konferencia mala pozitívny hodnotiaci ale aj motivačný účinok na pastоров a delegátov, ktorí zastupovali miestne zbory ACS.

2.6.6 Evanjelizačné zhromaždenia

⁴⁸ Príloha Č.6.

Dôležitou aktivitou ACS boli evanjelizačné zhromaždenia s evanjelistom Davidom Hathawayom, ktoré sa konali 9. - 11.júna 2009 v Aréne v Poprade a 12. -14.júna 2009 v kresťanskom centre AC v Košiciach. Mottom evanjelizácie boli vyznania „Moc prostredníctvom viery!“ a citát z Biblie „Slepí vidia, hluchí počujú, chromí chodia...(Lk 7,22)“.

David Hathaway je zakladateľom a prezidentom misijnej organizácie „Eurovízia – Misia pre Európu“ a medzinárodným evanjelistom, ktorý viac ako 50 rokov slúži posolstvom evanjelia po celom svete.

Evanjelizačné ťaženia boli hodnotené ako veľmi efektívne a úspešné. Mnoho ľudí konvertovalo ku Kristovi a Boh uzdravil počas služby brata Hathawaya mnohých chorých zázračným spôsobom.

2.6.7 Letný tábor

K pastoračnej starostlivosti širokého záberu patril tento rok Letný tábor – východ 2009, ktorý sa uskutočnil na Zemplínskej Šírave v hoteli Chemes 2. - 5.júla 2009. Rečníkmi boli manželia Hassan a Lucy Boyle z Írska.⁴⁹ Témy vyučovania boli:

- Ako byť dobrým vzorom pre svoje deti.
- Ako budovať zo svojich detí učeníkov.
- Moc slova a vyznania.
- a inšpiračné biblické posolstvá.

Účastníci tábora boli veľmi obohatení a systematicky budovaní službou manželov Hassana a Lucy. Dôležitým faktorom bolo budovanie bratského spoločenstva, ktoré je nevyhnutným predpokladom pre Kristovo požehnanie.

2.6.8 Mládežnícka konferencia 09

V dňoch 8. – 12.júla 2009 sa uskutočnil mládežnícky tábor MK 09 v Švedlári na Starej vode. Téma tábora bola – „Malí – veľkí hrdinovia“. Okrem slovenských spíkrov (Miro Tóth, Vlado Žák, atď) bol hosťom John Andrews. Ranné zhromaždenia boli vyučujúce, nasledovali skupinky. Popoludnia boli športové a večery boli inšpiračné. Účasť bola podobná minulému roku – cca 150 ľudí. Svetlá, zvuk a ostatné média boli na dobrej úrovni. Rozpočet bol takmer vyrovnaný a akciu sponzorsky podporil Steve Hertzog a niektoré zbory ACS. Konferencia mala dobrý ohlas.

2.6.9 Campfest 2009

7. až 9.augusta 2009 sa uskutočnil medzidenominačný festival Campfest pod záštitou MPK na Ranči v Kráľovej Lehote. Za účasti mnohých vynikajúcich kapiel, rečníkov, divadelných tímov atď. prevažne mladí ľudia všetkých kresťanských spoločenstiev trávili spoločný čas v hĺbke Božej blízkosti. Na tomto festivale mal aj ACS bohaté zastúpenie. Mládež pre Krista - Slovensko je občianske združenie,

⁴⁹ Príloha Č.6.

registrované od roku 1995. Jeho cieľom je priniesť mladým ľuďom na Slovensku evanjelium Ježiša Krista a pomáhať im žiť vyvážený život, postavený na Božom Slove, v zodpovednosti voči rodine, cirkvi a spoločnosti. Nevytvárajú vlastnú členskú základňu, ide im o rozvoj osobnosti mladých ľudí a ich služby v kresťanských spoločenstvách, do ktorých patria. Sú otvorení spolupracovať s kresťanskými cirkvami, spoločenstvami a inými mládežníckymi organizáciami pri príprave a realizácii programov pre deti a mládež. Slová, ktoré definujú ich službu, sú: naddenominačná, mládežnícka, obnova, spolupráca, podpora. O pomoc, či spoluprácu ich môže požiadať ktorékoľvek kresťanské spoločenstvo či cirkev. Tím spolupracovníkov MPK tvoria ľudia z rôznych kresťanských cirkví ako sú napr.: Apoštolská cirkev, Bratská jednota baptistov, Cirkev bratská, Evanjelická cirkev a.v., Reformovaná cirkev, Grécko a Rímskokatolícka cirkev. Každý z nich je aktívne zapojený do života svojej cirkvi.

Programy a projekty realizované združením Mládež pre Krista - Slovensko:

- CampFest - open air festival, WorshipFestivaly v rôznych mestách
- Café Most - študentská kaviareň v Prešove
- Timothy - hudobná skupina
- Modulárna škola – semináre o duchovnom a sociálnom poradenstve
- MPK Bardejov - práca s rómskymi deťmi

- Timothy - tréningové centrum - semináre a víkendové školenia pre pracovníkov v cirkvi, vedené školiteľmi z rôznych kresťanských cirkví, semináre pre chváliace tímy, hudobníkov, zvukárov, pracovníkov s deťmi apod.)⁵⁰

Konferencie:

- Mobilizácia – konferencia modlitieb a pôstu
- Konferencia pre duchovných poradcov
- Danielova generácia – príprava dobrovoľníkov pre pomoc na festivale Campfest

Všetky programy a projekty rešpektujú naddenominačný charakter služby MPK - Slovensko, t.z. rešpektuje a prijíma sa ako rovnako hodnotná každá kresťanská denominácia, buduje sa vzájomná spolupráca v oblastiach, ktoré sú zjednocujúce, v tom, čo môže priniesť rast a požehnanie do jednotlivých cirkví. Prostriedky na činnosť získava MPK z dobrovoľných príspevkov, darov, dotácií, grantov od fyzických i právnických osôb z tuzemska i zahraničia a z vlastnej hospodárskej činnosti.⁵¹

2.6.10 Konferencia priateľov Izraela

⁵⁰ Príloha Č.7.

⁵¹ <http://mpks.sk/o-nas.php>

Ako naplnenie očakávania mnohých ľudí rôznych cirkevných denominácií sa opäť 13.-16. augusta konala konferencia priateľov Izraela. Miestom konferencie boli priestory veľkej prednáškovej sály Žilinskej univerzity priamo v Žiline. Témou konferencie bolo vyznanie „Ty, Bože, si mojím Kráľom (Ž 74,12)“. Rečníkmi konferencie boli Stanislav Gawel, Don van den Brandt, Michaela Záhorská, Cheryl Hauer, Howard Morgan, Pavol Mešťan, Helene Ledema, Avivah Benjamin, Verner Oder, David Adeola a George E. Markatis. Hlbokú službu výkladu biblických právd menovanými rečníkmi dopĺňovala svojou službou hudobná skupina Philadelphia, interpreti Milada a Eva, a tiež Michaela Záhorská.

2.6.11 Celocirkevná letničná konferencia

Celocirkevná Letničná konferencia sa konala 2 - 3. Októbra 2009 v Nitre v PKO. Téma konferencie bola : "Božie KRALOVSTVO a svet."

Hostom a hlavným speakerom konferencie bol Paul Weaver z GB, výborný speaker mnohých svetových a európskych letničných konferencií.

Program konferencie vyzeral takto :

Sobota:

9,30 - 12 hod. - hlavné ranné zhromaždenie (chvály AC Košice, slovo Paul Weaver)

12,00-14,00h. - obed

14,00-14,50h. - seminár biskup AC v ČR Martin Moldan

14,50-15,10h. - občerstvenie

15,10-16,00h. - seminár

16,00-17,00h. - voľno

17,00-19,30h. - hlavné večerné zhromaždenie (chvály AC Bratislava, slovo Paul Weaver)

Nedeľa:

11,11-13,00 - zhromaždenie lokálneho zboru v Nitre ako aj okolitých zborov v priestoroch Kresťanských zborov aj s naším hosťom Paulom Weaverom.

Počas konferencie bol zabezpečený aj detský program, ktorý prebiehal paralelne s konferenciou celú sobotu.

Taktiež odznela prezentácia služieb, ktoré robia zbory ACS (Teen Challenge, ACET, Royal Rangers, KETM, Turbulencia, Joel, Chevra, Anonimní Alkoholici, Rómska práca, Stavebné projekty ACS, SVS, ALPHA, medzinárodný zbor v BA, ...)

2.6.12 Konferencia Aglow

Konferencia Aglow 2009 prebehla v dňoch 16.- 18. októbra 2009 v Tatranských Zruboch. Cieľovou skupinou boli ženy. Mottom bolo biblické vyznanie „Vystúp na vysoký vrch, hlasno volaj, neboj sa, povedz mestám: „Hľa, váš Boh!“ (Iz 40,9).

Aglow je medzinárodné kresťanské spoločenstvo žien, ktoré spája ženy zo všetkých kresťanských spoločenstiev a ženy hľadajúce pravdu a zmysel života. Rečníkmi konferencie boli ženy Janne Koornneef, Hetty van der Voort, Rút Krajčiová.

Vedúcou chvál bola Mária Wiesznerová. Na prihláške bola vyzývajúca myšlienka konferencie – „Si hlas pre tento čas.“⁵²

2.7 Dogmatický vývoj Apoštolskej cirkvi na Slovensku

Dogmatický vývoj Apoštolskej cirkvi na Slovensku je nerozlučne spätý s teologickým vývojom letničného hnutia Assemblies of God v USA. Rozhodujúci vplyv na vznik letničného hnutia na Slovensku mali totiž práve slovenskí ľudia po návrate z dočasného pobytu v USA. Tam mnohí z nich prijali Pána Ježiša Krista a tak konvertovali na živú vieru. V letničnom hnutí Assemblies of God má fundamentálne teologické miesto biblický krst v Duchu Svätom.

2.7.1 Teologický vývoj Assemblies of God

Evanjelikáli v 19. storočí všeobecne prijímali amilénialne alebo postmilénialne náhľady. Vo vtedajšej dobe dominoval náhľad postmilénialny. Rôzni spisovatelia videli v pokroku vedy v tvorení dogiem, resp. v eschatológii pozitívne hodnoty. Iní súdili, že stav ľudstva sa bude pred Pánovým príchodom zhoršovať.⁵³ Pochmúrne premilénialistické hodnotenie v bezprostrednej budúcnosti vypôsobilo medzi tými, ktorí sa venovali evanjelizácii sveta, vážne obavy. Misijné hnutie venovalo mnoho času a úsilia na civilizovanie domorodých populácií stavaním škôl, detských domovov a kliniky. Na hlásenie evanjelia smerujúceho ku konvertovaniu jedincov sa skutočný počet obrátených javil ako varujúco nízky.⁵⁴ Premilénialne výklady Daniela, Zachariáša či Zjavenia, vznik sionistického hnutia a pod. pôsobilo kladenie si otázky: „Ako tie milióny, ktoré zatiaľ nepočuli evanjelium, budú počuť zvesť evanjelia, aby ich zachránila od večnej záhuby?“

Teologické témy o Kristovi ako o Spasiteľovi, Krstiteľovi, Posväťiteľovi, Uzdravovateľovi a Prichádzajúcom Kráľovi pod titulom „Plné evanjelium“ alebo „štvrté evanjelium“ znamenalo obnovenie túžby po novozákonnom kresťanstve. Veľký záujem o krst v Duchu a o dary Ducha viedol niektorých v utvrdzovaní názoru, že Boh bude dávať dar jazykov, aby svojich svedkov vystrojil zrozumiteľnými ľudskými jazykmi (xenolália) pre evanjelizáciu cieľových krajín.⁵⁵ V roku 1895 predpovedal populárny spisovateľ hnutia svätosti a redaktor W.B.Godbey, že „dar jazyka“ má zohrať významnú úlohu pri evanjelizovaní pohanského sveta. Všetci misionári v pohanských krajinách by mali aktívne očakávať tento dar, aby ich uschoptil kázať v domorodom jazyku.⁵⁶

Ďalším obhajcom misijného použitia daru jazykov bol Frank W.Santford, zakladateľ biblickej školy *Holy Ghost and Us (Duch Svätý a my)* v štáte Maine v Shiloh v roku 1895. Santfordovou nádejou bolo, že pomocou svojho učenia

⁵² Príloha Č.6.

⁵³ WEBER, Timothy P.: *Living in the Shadow of the Second Coming: American Premillennialism: 1875–1925*. New York: Oxford University Press, 1979.

⁵⁴ LATOURETTE, Kenneth Scott: *Missions Tomorrow*. New York: Harper and Brothers, 1936. s.94–96.

⁵⁵ CUST, Robert Needham: *Evangelization of the Non-Christian World*. London: Luzac und Co., 1894. S.106–107.

⁵⁶ GODBEY, W.B.: *Spiritual Gifts and Graces* Cincinnati. Gods revivalist Office 1895. Pretlačené in: Faupel, D. William ed. *Six Tracks by W.B.Godbey*. New York: Garland Publishing, 1985. s.43.

a misijnej činnosti urýchlili evanjelizáciu sveta.⁵⁷

Pred koncom storočia začalo prechádzať hnutie svätosti reformáciou wesleyánskej náuky a štyrmi témami plného evanjelia. O niekoľko rokov neskôr začalo letničné hnutie, ktoré teologicky od viery hnutia svätosti odlišovala iba prioritá dávaná Darom jazykov.⁵⁸ Najvplyvnejšia teologická osobnosť Assemblies of God v prvých rokoch jej existencie povedal v roku 1922:

„V priebehu niekoľkých posledných rokov nám Boh dal objaviť túto úžasnú pravdu o krste v Duchu, ako bol daný na počiatku. Máme tak všetko, čo ostatní (to jest Luther, Wesley, Blumhardt, Trudelová a A.B.Simpson), máme to aj my. Vidíme všetko, čo videli oni ale oni nevideli, čo vidíme my.“⁵⁹

Letniční kresťania ďalej čítali literatúru hnutia svätosti a spievali obľúbené piesne ako napr. „Old Time Power“. Tak bolo nové víno naliate do starých nádob.⁶⁰

Kansaský kazateľ svätosti Charles Fox Parham a jeho prívrženci dúfali, že dostanú moc Ducha Svätého k rýchlej evanjelizácii sveta. Parham, presvedčený vlastným štúdiom knihy Skutkov a ovplyvnený Irwinom a Sandfordom podal správu o pozoruhodnom prebudení na biblickej škole *Bethel* v kansaskom meste Topeka v januári 1901.⁶¹ Parham aj väčšina študentov boli radostní z krstu v Duchu Svätom a hovorili v jazykoch. Konečne bola v plnosti obnovená Apoštolská viera novozákonnej cirkvi.

Bennett Freeman Lawrence potom nazval prvé dejiny letničného hnutia prirodzene ako *The Apostolic Faith Restored* (Apoštolská viera obnovená – 1916).

Parhamov zvláštny teologický príspevok tomuto hnutiu spočíva v tom, že trvá na názore, že jazyky predstavujú zásadný „biblický dôkaz“ tretieho diela milosti podľa vzoru v knihe Skutkov apoštolov v 2., 10. a 19. kapitole. V knihe *Voice Crying in the Wilderness* hlas volajúceho na púšti - 1902, 1910) Parham píše, že prijímajúci sú zapečatení ako „Nevesta Kristova“ (2K 1,21-22; Zj 7 a 21). Posvätení a pripravení ako elitný tím misionárov poslednej doby budú iba oni sami Kristom vzatí pri (pretribulačnom) vytržení Cirkvi, keď dokončia svoju úlohu naplňania tzv. Veľkého poslania. Ostatní kresťania budú čeliť skúške života a smrti v priebehu siedmich rokov súženia, ktoré prídu.⁶² Toto učenie bolo napokon odsunuté na okraj letničného hnutia, no vyvolalo otázku, ktorá stále pretrváva: otázku jedinečnosti diela Ducha Svätého v tých, ktorí hovoria v jazykoch v protiklade s tými, ktorí nehovoria.⁶³

⁵⁷ HISS, William Charles: Shiloh: Frank W.Sandford and the Kingdom, 1893-1948. Doktorská dizertačná práca. Tufts University 1978, s.101-104.

⁵⁸ DAYTON, Donald W.: Theological Roots of Pentecostalism. Metuchen, New Jersey: Scarecrow Press, 1987. s.173-179.

⁵⁹ KERR, D.W. : The Basis for Our Distinctive Testimony. Pentecostal Evangel, 2.september, s.4.

⁶⁰ JONES, Charles Edwin: Holiness Movement. In: BURGESS - MCGEE - ALEXANDER ed.: Dictionary of Pentecostal and Charismatic Movements. s.406 - 409.

⁶¹ GOFF, Jr., James R.: Fields White Unto Harvest: Charles F.Parham and the Missionary origins of Pentecostalism. Fayetteville Arkansas: University of Arkansas Press 1988.

⁶² PARHAM, Charles F.: A Voice Crying in the Wilderness. Baxter Springs, Kansas: Apostolic Faith Bible College, pretlač ed. Z r. 1911, s 63-69.

Topeka neskôr prispela k prebudeniu svetového významu na Azusa Street v Los Angeles (1906-1909). Vedúcim v čele prebudenia bol afroameričan William J. Seymour.⁶⁴ Správa o „jesennom daždi“ (Joel 2,23) rýchle putovala do zahraničia prostredníctvom Seymourových novín *Apostolic Faith* (Apoštolská viera) a zásluhou mnohých, ktorí zo zhromaždení na Azusa Street cestovali po celej Severnej Amerike a do iných krajín.

2.7.2 Rozchody z dôvodu teologických rozdielov

Na nové – letničné hnutie v dôsledku teologických rozdielov čakali v prvých šestnástich rokoch tri hlavné spory.

Prvý problém, ktorý rozdeľoval letničných, sa objavil koncom roka 1906. Išlo o teologické hodnoty naratívnej literatúry (Skutky a dlhšie zakončenie 16. kapitoly Evanjelia podľa Marka) pre vystavanie odôvodnenia učenia o jazykoch ako o „počiatočnom dôkaze krstu v Duchu Svätom“. Tí, ktorí kráčali v Parhamových stopách, jazyky považovali za dôkaz a vzor v knihe Skutkov za záväzný rovnako u akýchkoľvek výkladových pasáží. To jest jazyky v knihe Skutkov majú funkciu dôkazu krstu v Duchu Svätom, naproti čomu jazyky v 1. liste Korintským majú iné funkcie – pre modlitebný život jedinca (1 K 14,4.14.28) a s výkladom budovaníu zhromaždenia (1 K 14,5.27).

Avšak pre veriacich, ktorí skúmali knihu Skutkov, podľa nich z Pavlovského hľadiska, jazyky v knihe Skutkov neboli nijako odlišné od daru jazykov v 1. liste Korintským.⁶⁵

Po roku 1906 stále viac letničných kresťanov zisťovalo, že modlitba v jazykoch znamená modlitbu v neidentifikovateľnej reči – skôr ako v identifikovateľnej (t.j. skôr glosolália ako xenolália), teda stále viac letničných dochádzalo k záveru, že jazyky predstavujú modlitbu v Duchu Svätom, príhovor a chválu.⁶⁶

Druhý spor sa týkal druhého diela milosti – okolo posvätenia: Je okamžité alebo postupné? Letniční kresťania, ktorí mali Wesleyánske sympatie (trojité dielo

⁶³ GOFF, Jr., James R.: *Fields White Unto Harvest: Charles F. Parham and the Missionary origins of Pentecostalism*. Fayetteville Arkansas: University of Arkansas Press 1988. Prednáška prezentovaná na 22. výročí stretnutia Spoločnosti pre letničné štúdiá.

⁶⁴ BURGESS – MCGEE – ALEXANDER ed.: *Dictionary of Pentecostal and Charismatic Movements*. s. 31–36.

⁶⁵ MCGEE, Gary B.: *Early Pentecostal Hermeneutics: Tongues as Evidence in the Book of Acts*. In: MCGEE ed.: *Initial Evidence: Historical and Biblical Perspectives on the Pentecostal Doctrine of Spirit Baptism*. s. 96–118.

⁶⁶ GARR, A.G.: *Tongues, the Bible Evidence. A cloud of Witnesses to Pentecost in India*. September 1907. s. 42–44.

milosti) a letničníc, ktorí mali sympatie reformované (dvojité dielo milosti) vytvárali skupiny s dvoma odlišnými názormi.⁶⁷

Tretí rozpor bol dôsledkom restauracionistického podnetu a silného christologického dôrazu plného evanjelia. Otázky ohľadom podstaty božstva vyvstali na medzinárodnom stretnutí letničných kresťanov na tábore v Arroyo Seco (blízko Los Angeles). R.E.McAlister vo svojom kázaní vyhlásil, že apoštoli krstili v mene Ježiša (Sk 2,38) namiesto trinitárnej formuly (Mt 28,19). Veriaci, ktorí si mysleli, že našli ďalšie svetlo pre obnovu cirkvi, sa dali prekrstiť v Ježišovom mene mysliac si, že idú podľa vzoru knihy Skutkov. Niekoľko ľudí, medzi nimi Frank J. Eward študovalo krst vo vode ďalej a tak vzniklo nové zoskupenie cirkevných zborov.⁶⁸

Teológovia jednoty tvrdia, že Ježiš Kristus je vykupiteľské Božie meno a spása aj Božie požehnanie sú dávané skrze toto meno. Od počiatku existujú vo vnútri hnutia „jednoty“ dva tábory: tí, ktorí sú presvedčení, že konvertovanie a krst vo vode v Ježišovom mene pôsobia následnú druhú skúsenosť zmocnenia, a tí, ktorí tvrdia, že prvky v Skutkoch 2,38 (pokánie, krst v Ježišovom mene a prijatie Svätého Ducha – hovorenie v jazykoch) spadajú do jedného úkonu milosti – do nového narodenia.⁶⁹

Otcovia a matky Assemblies of God odsúdili problém jednoty. Tak podľa ich myslenia bola obnova Apoštolskej viery ochránená pred bludom. V nasledujúcich rokoch sa sústredili na zachovávanie prebudeneckých právd.

2.7.3 Vývoj teológie Assemblies of God

Keď v apríli 1914 vznikla v Hot Springs v Arkansase *General Council* (Generálna rada - skrátený názov Generálnej rady Assemblies of God), účastníci boli jednotní vo veciach náuky vybudovanej na historických pravdách viery a vyšpikovaných témach Wesleyánskej svätosti a kesvického hnutia.

E.N.Bell v roku 1919 ako člen *Executive Presbytery* (Výkonného presbyteria) a prvý generálny predseda (neskôr označený ako generálny superintendent) povedal o veriacich z tohto hnutia:

„Tieto zbory sa stavajú proti každej radikálnej vyššej kritike Biblie aj proti každému modernizmu a nevere cirkvi, proti názoru, že do cirkvi patria ľudia nespasení a plní hriechu a svetskosti. Veria vo všetky skutočné biblické pravdy zastávané všetkými pravými evanjelikálnymi cirkvami.“⁷⁰

⁶⁷ FAUPEL, D. William: William H. Durham and the Finished Work of Calvary. In: JONGENEEL, Jan A.B. ed.: Pentecost, Mission and Ecumenism. Frankfurt am Main, Peter Lang, 1992. S.85-95.

⁶⁸ EWART, Frank J.: The Phenomenon of Pentecost. St.Louis: Pentecostal Publishing House, 1947.

⁶⁹ REED, David A.: Oneness Pentecostalism. In: BURGESS – MCGEE – ALEXANDER ed.: Dictionary of Pentecostal and Charismatic Movements. s.650-651.

⁷⁰ BELL, E.N.: Questions and Answers. Pentecostal Evangel, 27.decembra1919. s.5.

Dôvodom stretnutia Generálnej rady nebolo spísanie nového vyznania viery alebo polozenie základu pre novú denomináciu. Delegáti jednoducho prijali navrhovanú *Preamble and Resolution on Constitution* (Preambuly a rozhodnutia o stanovách), ktoré rozoberajú ich záujmy a ktoré obsahujú niekoľko dôležitých článkov viery. Taktiež boli vymenovaní predstavitelia a schválená registrácia.⁷¹

2.7.4 Zachovávanie učenia do roku 1950

Niekoľko vedúcich služobníkov na čele s Danielom W.Kerrem skoncipovalo *Statement of Fundamental Truths* (prehlásenie základných právd), ktoré obsahuje dlhú pasáž obhajujúcu pravoverný náhľad na Trojicu.

Služobníci, ktorí zastávali „jednosť“, na to hromadne opustili Generálnu radu.⁷² Vedľa obšírneho výkladu Trojice sú iné body (napr. Božie uzdravovanie, krst v Duchu Svätom) napriek svojmu význačnému charakteru stručné. Je to v súlade so stimuláciou, ktorá dokumenty obklopuje: Všetky vieroučné prehlásenia povstávajú z polemiky a obvykle sa zameriavajú na konkrétne učenie, ktoré je predmetom sporu.⁷³

Uchovávaníu náuky napomáhali v nasledujúcich rokoch rôzne metódy. Tieto snahy boli motivované niekoľkými dôvodmi:

1. Kresťania musia aj naďalej robiť pokroky v živote, ktorý je naplnený Duchom, aby sa zvyšovala ich efektivita ako svedkov pre Krista. Tí, ktorí nemohli navštevovať Biblické ústavy, mali príležitosť študovať plán vykúpenia skrze službu putujúcich evanjelistov. Títo evanjelisti nosili svoje dispenzačné nákresy, ktoré rozvešali v zbore okolo pódia. Evanjelista s ukazovátkom prevádzal poslucháčov siedmymi dispenzačnými obdobiami Božieho programu vykúpenia a vykladal biblickú pravdu od záhrady Eden až po prichádzajúce tisícročné kráľovstvo. Jeden z najznámejších evanjelistov bol Finis Jennings Dake. Jeho publikácie vrátane vydaných výkladových poznámok, kníh a neskorší *Dake 's Annotated Reference Bible* (Dakeove komentované referenčné Biblie – 1963) dlhú dobu utvárali teológiu mnohých letničných kresťanov.⁷⁴

2. Ďalším dôvodom pre zachovanie náuky bola skutočnosť, že veriaci požadujú solídne odpovede na bludné učenia. Po roku 1916 sa objavilo ohrozenie

⁷¹ BLUMHOFER, Edith L.: *The Assemblies of God: A Chapter in the Story of American Pentecostalism*. Vol 1. Springfield, Missouri: Gospel Publishing House, 1989. s.197–213.

⁷² *General Council Minutes*. 1916. s.10.

⁷³ TOON, Peter: *The Development of Doctrine in the Church*. Michigan: Grand Rapids – Wm.B. Eerdmans, 1979. S.ix–xi.

⁷⁴ HALL, J.G.: *The Eternal Program of God of the Ages and Dispensations*. ; BOYD, Frank M.: *Ages and Dispensations*. Springfield, Missouri, Gospel Publishing House, 1955.

viery a Generálna rada nemeškala. Hneď pristúpila k riešeniu problémov náuky. V roku 1917 upravila článok 6 – *Prehlásenie základných právd*, aby sa o jazykoch zmieňoval ako o „počiatočnom fyzickom znamení“.⁷⁵

Ďalší problém súvisí s návratom Krista: Môže služobník zastávať názor, že k vytrženiu cirkvi dôjde až po veľkom súžení? Generálna rada v roku 1937 schválila návrh, ktorý naznačuje, aké problémy prináša kresťanom, ak by sa mohli uspokojovať tým, že by verili, že Kristus nepríde znenazdania. Avšak v záujme raných letničných o vyhýbanie sa rozdeleniu dovoľovala nová vyhláška služobníkom veriť, že k vytrženiu dôjde až po súžení, ale nesmeli to kázať ani učiť.⁷⁶

3. Ďalším dôvodom pre zachovanie náuky bola skutočnosť, že letniční sa snažili vyvážiť biblické vyučovanie a svoju náboženskú skúsenosť. Pri zachovávaní reformačnej zásady autority Biblie (*sola Scriptura*) ako normy viery a mravnosti zažívajú pokušenie vyzdvihovať osobné zjavenia a iné duchovné prejavy na rovnakú úroveň. Preto sa publikovaniu prisudzovala vysoká priorita. Jedna z najznámejších výukových príručiek bola *Knowing the Doctrines of the Bible* (vedieť, čo učí Biblia – 1937). Príručka bola zostavená z poznámok pre prednášky Myera Pearlmana – inštruktora v Ústrednom biblickom ústave. Teológ Russell P. Spittler ju považuje „teologický klenot klasického pentekostalizmu stredného obdobia“.⁷⁷

2.7.5 Zachovávanie náuky po roku 1950

Príchod novej generácie a záujem o zlepšovanie úrovne vzdelávania na biblických školách a na filozofických fakultách tejto denominácie dával učiteľom povzbudenie, aby svoje vzdelanie prehľbovali. Tak sa na katedrách biblistiky a teológie začali postupne objavovať učitelia s akademickými titulmi v obore biblistiky, systematickej teológie alebo cirkevnej histórie a ktorí sú vybavení vybrúsenejšími schopnosťami v hermeneutike, v starozákonných a novozákonných bádaniach v teológii, či v historickom vývoji náuky a praxe.⁷⁸

Aj keď sa mnohí letniční kresťania dlho obávali intelektualizácie viery, táto nová generácia učiteľov príkladne vyvažovala letničnú duchovnosť a akademické štúdiá. Jeden z profesorov, Stanley M. Horton, získal vzdelanie v biblických jazykoch a v starozákonnej biblistike na *Gordon – Conwell Theological Seminary, na Harvard Divinity School a v Central Baptist Theological Seminary*.⁷⁹ Horton mal na denomináciu významný vplyv prostredníctvom svojho učenia, kníh (napr. *What the*

⁷⁵ WARNER, Wayne: Herbert Buffum. *Assemblies of God Heritage*, 6, jeseň 1986. s.11–14 a 16.

⁷⁶ Rozhovor, ktorý poskytol Joseph R. Flower, generálny sekretár Genrálnej rady *Assemblies of God* v Springfielde v Missouri 27.apríla 1988.

⁷⁷ SPITTLER: *Theological Style*. In: WOODBRIDGE ed.: *Doing Theology in Today's World*. s.298.

⁷⁸ MCGEE, Gary B.: *The Indispensable Calling of the Pentecostal Scholar*. *Assemblies of God Educator*, 35, júl –september 1990. s. 1,3–5,16.

Bible Says About the Holy Spirit – Čo hovorí Biblia o Duchu Svätom (1976)), prostredníctvom článkov v časopisoch a periodikách, ako aj svojimi príspevkami osnov nedeľnej školy pre dospelých. So

zvyšujúcou sa odbornosťou pedagógovia skúmajú súčasť viery špecifickej pre Assemblies of God do väčšej hĺbky. Mnohí z nich vstupujú do *Society for Pentecostal Studies* (Spoločnosť pre letničné štúdiá), čo je akademická spoločnosť založená v roku 1970. Prispievajú článkami do časopisov ako napr. *Pneuma, Paraclete*.

Do sedemdesiatych rokov sa Assemblies of God stalo jednou z hlavných denominácií v USA, ktoré sa spája s ešte početnejšími komunitami v zahraničí.

Od roku 1970, keď bola zverejnená „Neomylnosť Písma“, bolo vydaných viac ako 20 bielych listín. Ich témami boli – Božie uzdravovanie, stvorenie, transcendentálna meditácia, rozvod a nový sobáš, počiatkový fyzický dôkaz krstu v Duchu Svätom, interrupcia, kráľovstvo Božie a tiež otázka služby žien.⁸⁰

Assemblies of God prijala členstvo v *National Association of Evangelicals* (Národná asociácia evanjelikálov – NAE), ktorá bola v roku 1942 založená. Po zvolení Thomasa F. Zimmermana za prezidenta NAE (1960-1962) urobila Generálna rada v roku 1961 úpravy v *Prehlásení základných právd*. Najvýznamnejšia revízia sa týkala oddielu – inšpirované Písma a viac sa približovala evanjelikálnemu náhľadu podľa NAE. Úprava znela:

„Písma, ako Starý, tak aj Nový zákon, sú slovne inšpirované Bohom a sú zjavením od Boha človeku, neomylným, autoritatívnym pravidlom viery a mravov.“

Asi najpodstatnejším spôsobom ovplyvnili vieru letničných vo veci súčasných a budúcich aspektov Božieho kráľovstva. Učenie o budúcich udalostiach malo po mnoho rokov v Assemblies of God orientáciu silne dispenzačnú (t.j. presvedčenie o siedmych dispenzáciách, o vytržení pred súžením ako aj premilénialny výklad Písma, avšak bez prijatia kľúčového učenia, ktoré oddeľuje cirkev od Izraela.

Teológovia, ako najmä Ernest S. William a Stanley M. Horton jasne stotožňujú Božie kráľovstvo s cirkvou (Duchovný Izrael) a rozoznávajú tu zásadnú súvislosť so svojím presvedčením o súčasnom pôsobení Ducha Svätého v cirkvi.

Dnes je Božie kráľovstvo v publikáciách Assemblies of God zmieňované veľmi často. Neustále štúdium má v sebe hodnoty, ktoré môžu byť hlboké a ďalekosiahle. Letničným kresťanom pripomínajú, aké bohatstvo obsahuje Božie slovo.⁸¹

⁷⁹ McGEE, Gary B.: Horton, Stanley Monroe. In: BURGESS – McGEE – ALEXANDER ed.: *Dictionary of Pentecostal and Charismatic Movements*. s.446-447.

⁸⁰ Oficiálne stanoviská až do roku 1989 v súhrnnej podobe obsahuje *ASSEMBLIES OF GOD: Where We Stand*. Springfield, Missouri: Gospel Publishing House 1990.

⁸¹ Horton M. Stanley a kolektív, *Systematická teológia, Kresťanský Život*, Albrechtice 2001, s. 20 - 43

2.7.6 Historický prehľad dogmatického vývoja Apoštolskej cirkvi Slovenska

V rokoch 1904 – 1907 misijná práca Cirkvi Božej na Slovensku mala hybný a rozhodujúci vplyv na zrod letničného hnutia na Slovensku. Prvý zbor, ktorý bol založený prostredníctvom tejto misijnej práce, bol zbor v Batizovciach. Ako som vyššie uviedol v dejinnom vývoji ACS, horliví rodáci z tejto obce, medzi ktorými dominovali Juraj Šoltýs a Michal Horevaj sa vrátili domov a hlásali svojim príbuzným obrátenie skrze živú veru v Ježiša Krista.⁸²

Teda konvertovanie podľa modelu, ktorý naznačil Nikodémovi Pôvodca a Dokonávateľ živej viery Ježiš Kristus (J 3,1-8) je základom dogmatiky Apoštolskej cirkvi na Slovensku. Boh zjavený v tele – Ježiš Kristus toto konvertovanie označuje ako nevyhnutnú podmienku pre ľudí, ktorí by sa chceli stať občanmi Božieho kráľovstva. Teda aj posolstvo evanjelia, ktoré priniesli bratia zo svojho pobytu v Amerike bolo, je a stále bude biblickým, kánonickým predpokladom pre príslušnosť k cirkvi Kristovej.

Evanjeliom oslovení a zmenení konvertiti sa od roku 1905 začali schádzať po domoch. Prvý vodný krst sa konal v roku 1907. Napriek prenasledovaniu sa ráno za tmy stretávali k čítaniu Božieho slova a k modlitbám. Boli horliví a celým svojím životom chceli svedčiť o Božej láske.

Je teda jednoducho vydedukovateľné, že biblické svedectvo z knihy Skutkov apoštolov bolo určujúcim pre spôsob praktizovania živej viery obrátencov. Veď práve kresťania prvotnej cirkvi, ktorých život je opísaný v knihe Skutkov apoštolov, sa schádzali po domoch k spoločnému bratskému obcovaniu, k lámaniu chleba (Večera Pánova) a k modlitbám. Taktiež pre nich bolo smerujúce Veľké poverenie Pána Ježiša Krista (Mt 28,18 – 20).

Život veriacich a bohoslužobný poriadok bol ovplyvnený učením Cirkvi Božej, ktoré bratia prijali v USA. Biblické posolstvo kázali starší bratia. Ostatní bratia mali možnosť prečítať verš z Písma a krátko ho okomentovať. Modlitby bratov a sestier prebiehali počas celého zhromaždenia. Pomedzi modlitby znel výklad Božieho slova. Dôležitú úlohu v bohoslužobnom poriadku zohrával spev duchovných piesní a žalmov. Spočiatku bol používaný spevník z USA, ale neskôr vznikali piesne, ktorých autormi boli domáci bratia - v začiatkoch najmä brat Pavol Gánovský, takmer hluchý a slepý roľník z Batizoviec.

Už v spievaných piesňach ich texty ukazovali na vtedajšiu teologickú podstatu ich viery. Piesne boli kristocentrické, keďže sa spievalo o vtelení a narodení Pána Ježiša Krista, o jeho utrpení, vzkriesení a nanebovstúpení.

Časti o zoslaní Svätého Ducha a Trojici sú krátke. Piesne o Duchu Svätom nemali textovo záber celej šírky Písma, čo vyjadrovalo aj postoj veriacich k Duchu. Po príchode posolstva o krste Duchom Svätým, bolo hovorenie jazykmi na Letnice v jednej piesni označené za hovorenie materinskými jazykmi. Dominantnejší je soteriologický dôraz o pokání a vyvolení.

⁸² ACS deijiny.doc.

Zbory Cirkvi Božej prijímali iba veriacich, ktorí boli pokrstení vo vode. Zatiaľ rezervovane sa objavovali prejavy, či dary Svätého Ducha. Niektorí z veriacich mávali aj videnia, podľa ktorých bola snaha usmerňovať život zboru. Bratia starší prejavy Ducha prijímali s odstupom ba až odmietavo. Boli vo viere presvedčení ako väčšina vtedajších evanjelikálov, že pôsobenie Svätého Ducha podľa vzoru knihy Skutkov apoštolov prestalo po vzniku kánonu Písma a Boh hovorí k svojej cirkvi prostredníctvom svojho slova.

Tu sa však už tvoril základ letničných skupín evanjelikálov na Slovensku. Odmietavý evanjelikálny prístup k prejavom Svätého Ducha spôsobil, že veriaci, ktorí verili v biblické pôsobenie Ducha a jeho darov, majú osobnú skúsenosť prežitia, sa po príchode zvesti o krste v Duchu Svätom odčlenili od cirkvi Božej a formovali sa samostatne. Z týchto skupín vznikli prvé letničné zbory, ako boli batizovským zborom duchovne podporované skupiny veriacich v Štrbe, v Liptovskej Lúžnej, v okolí Gelnice a Bánoviec nad Bebravou.

Batizovský zbor cirkvi Božej bol založený na prísnej kázni. Ženy a muži mali zakázané od starších nosiť parádne časti kroja a veriaci sa nesmeli fotografovať.

Takéto prístupy k veriacim spôsobovali konflikty, keďže niektorí ich označovali za nebiblické a škodlivé.

Následkom toho sa v roku 1909 oddelilo niekoľko rodín a z nich sa sformoval zbor Bratského hnutia (dnešné kresťanské zbory). Významnú zásluhu pri vzniku tohto zboru mal brat Michal Sadloň, ktorý vyšiel z Modrého kríža. On sa stal kolportérom Biblickej a zahraničnej biblickej spoločnosti a neskôr nezávislým zvestovateľom evanjelia a učiteľom. Prostredníctvom jeho priamej ale aj nepriamej služby vznikla väčšina bratských zborov na Slovensku.⁸³

2.7.7 Prúdy heretického učenia

Významnou udalosťou pre život veriacich bolo, keď v roku 1917 sa niektorí presťahovali za prácou do Akronu, Ohio. Pracovali v miestnych továrňach a postavili dom na bývanie a tiež, aby im slúžil ako modlitebňa. V Akrone prijali zvesť o posvätení, o krste Duchom Svätým a o krste v meno Pána Ježiša – podľa Sk 2,38. Toto učenie ich povzbudilo k tomu, aby sa dali prekrstiť v meno Pána Ježiša.

Toto učenie sa medzi letničnými zbormi a jednotlivcami rozšírilo na základe udalostí roka 1913. Vtedy na medzinárodnom stretnutí letničných kresťanov na táborovom zhromaždení v Arroyo Seco (blízko Los Angeles) kanadský evanjelista R.E.McAlister prehlásil vo svojej kázni pri krste, že apoštoli krstili v meno Pána Ježiša a nie v zmysle trinitárnej formuly uvedenej v Mt 28,19. John G.Schaepe, prisťahovalec z Gdanska, videl počas nasledujúcej noci vo videní Ježiša. Zobudil celý tábor volajúc, že je potrebné oslavovať meno Ježiš. Následne začal Frank J.Ewart učiť, že veriaci, ktorí boli pokrstení v meno Otca, Syna a Ducha Svätého sa majú dať prekrstiť v meno Ježiša. Tí, ktorí mali pocit, že objavili ďalšie svetlo pre novozákonnú cirkev, dali sa prekrstiť v Ježišovo meno. Podľa týchto udalostí vzniklo

⁸³ LACHO, Ján – BRENKUS, Jozef.: História Apoštolskej cirkvi na Slovensku. Bratislava: Kresťanský Život, 2007. s.13-15.

aj nové zoskupenie letničných zborov. Slovenský zbor v Akrone pokračoval v cirkevnom živote ďalej a stal sa zborom Apostolic Faith Mission.

V tomto období stojí za povšimnutie snaha niektorých bratov vytvoriť spoločenstvo podľa vzoru patriarchov a prorokov. Rozhodli sa predať dom aj s modlitebňou a kúpiť si farmu, na ktorej chceli spoločne žiť a hospodáriť. Snažili sa o to dva roky, no nedarilo sa im. Vznikli neúnosné vnútorné napätia a prišla neschopnosť splácať pôžičku. A tak po dvoch rokoch sa opäť rozišli pracovať do tovární a k samostatnému farmárčeniu.⁸⁴

2.7.8 Zvesť o krste v Duchu Svätom

Až do začiatku dvadsiatych rokov sa zbory letničného hnutia na Slovensku vyvíjali koexistenčne s Cirkvou Božou. V nej sa totiž ako výsledok úprimného hľadania spoločenstva s Bohom a túžby po pôsobení jeho moci prejavovalo pôsobenie Svätého Ducha tak, že ľudia boli usvedčovaní z hriechov a služba kázania z Božieho slova bola týmto pôsobením tiež potvrdzovaná.

Prišli ale problémy na základe toho, že ľudia v spoločenstve sa začali pýtať na biblické pasáže o krste v Duchu Svätom, o ktorých svedčili aj ich príbuzní a veriaci zo zahraničia z vlastnej skúsenosti. No slúžiaci bratia sa snažili zostať pri zaužívaných spôsoboch a pri učení Cirkvi Božej, a tak vystupovali proti prejavom Ducha počas bohoslužieb i v živote jednotlivcov. Nebolo teda dovolené prejavovať sa týmto spôsobom, dochádzalo k rozdeľovaniu spoločenstva.

K vyvrcholeniu situácie prispeli svojim príchodom na Slovensko letniční kazatelia. Oni pôsobili misijne, kázali v spoločenstvách Cirkvi Božej ale aj medzi veriacimi z Bratského hnutia (Kresťanských zborov), medzi Baptistami a inde. Letniční kresťania sa sústredili najmä v zbore v Liptovskej Lúžnej. Významnou osobnosťou pri zvestovaní krstu v Duchu Svätom najmä pre Západné Slovensko bol Juraj Zelman (1872 - 1946), rodák z Pitvaroša v Maďarsku. On prežil krst v Duchu Svätom počas svojej návštevy v USA pri stretnutí s letničnými veriacimi. Po návrate domov potom svedčil o svojej skúsenosti domácim bratom a sestram. Tí, ktorí uverili jeho zvesti, sa začali schádzať k modlitbám a prosbám o krst v Duchu Svätom. Z nich potom povstali zakladatelia viacerých zborov – v Pitvaroši, Kondoroši, Slovenskom Komloši, v Békešskej Čabe a inde.

Bolo viacero bratov a sestier, ktorí svojim svedectvom ovplyvnili znovuzrodených veriacich na viacerých miestach na Slovensku, a tak povstávali nové letničné zbory a skupinky.⁸⁵

Katarína Vimpeľová prežila krst v Duchu Svätom v druhej polovici dvadsiatych rokov v Helcmanovciach. Stalo sa to počas jednej z jej modlitieb. Chodila po kuchyni, zdvíhala ruky a začala sa modliť inými jazykmi. Jej syn v rodinnej kronike zaznamenáva, že keď sa pozrel na strop, videl ožiarené nebesá veľkou žiarou a videl padať dážď. Prekvapený však zbadal, že v kuchyni je všetko suché.

⁸⁴ LACHO, Ján – BRENKUS, Jozef.: História Apoštolskej cirkvi na Slovensku. Bratislava: Kresťanský Život, 2007. s.17–18.

⁸⁵ LACHO, Ján – BRENKUS, Jozef.: História Apoštolskej cirkvi na Slovensku. Bratislava: Kresťanský Život, 2007. s.21.

Zvesť o krste v Duchu Svätom prichádzala na Slovensko viacerými kanálmi – prostredníctvom tých, ktorí krst v Duchu Svätom osobne prežili a prostredníctvom korešpondencie a literatúry. V Uhroveckej doline literatúra nesúca toto posolstvo pochádzala väčšinou z Portlandu, z misie Apoštolskej viery.

Koncom dvadsiatych rokov minulého storočia na Slovensku už žilo a pôsobilo viacero skupín letničných kresťanov. Následne, ako vedúci bratia učenie o krste v Duchu Svätom zamietli, tieto skupiny nastúpili samostatnú cestu svojho vývoja, väčšinou podľa učenia, ktoré bolo sformulované vo vieroučných traktátoch Misie Apoštolskej viery. Spoločenstvá letničných veriacich mali pred sebou neľahkú cestu vlastného duchovného rastu a misie, úlohu rásť a rozvíjať sa v službe Ducha a najmä biblicky správne učiť pravdy o Bohu a krste a prežívať to.⁸⁶

2.7.9 Príchod a vplyv repatriantov

Príchodom repatriantov na Slovensko sa začal významný medzník v dejinách Apoštolskej cirkvi. Nešlo iba o rozvoj cirkevných štruktúr ale predovšetkým o upevnenie jej vieroučnej identity. Významný vplyv na duchovný život na Slovensku u letničných kresťanov mali repatrianti kvôli tomu, že prišli z jestvujúcich organizovaných letničných zborov. Tak sa vytvorili nové východiská pre ďalší rozvoj letničného hnutia na Slovensku. Letniční repatrianti prichádzali na Slovensko z Maďarska, Rumunska, Rakúska, Juhoslávie a Bulharska.⁸⁷

Repatrianti značne posilňovali už jestvujúce zbory ale aj zakladali nové zbory v miestach ich nového osídlenia na Slovensku. Slúžili ako filter vo vieroučnej oblasti. Smerovali vieroučné profilovanie pôvodných skupín veriacich Apoštolskej viery (hlavne v oblasti učenia o Bohu a o krste vodou).

Od roku 1947 prebiehali viaceré konferenčné zhromaždenia a nové kontakty veriacich priniesli mnohoraký úžitok. Vytvorili základňu pre budúcu spoluprácu v organizačnej, vieroučnej a misijnej oblasti. Vytvorili sa predpoklady pre nové štruktúry letničných zborov, vieroučnú profiláciu a misijnú spoluprácu so slovenskými repatriantami osídlenými v Čechách a tými, čo sa s cudziny nevrátili.

Na konferenčnom zhromaždení v Liptovskej Lúžnej bolo dôležité vyrovnať sa s prístupom k vodnému krstu, čo vyplýva z použitej krsťnej formuly. Krsťilo sa ponorením v mene Pána Ježiša Krista. Podľa rozkazu Pána Ježiša v Mt 28,19 naplneného v Sk 2,38. Neskôr to rozhodujúco ovplyvnilo prevádzanie krstu u tých, ktorí v počiatkoch krsťili v meno Pána Ježiša. Ostatné skupiny prevádzali krst podľa príkazu v Mt 28,19.⁸⁸

2.7.10 Vieroučný vývoj po dočasnom povolení od Ministerstva vnútra

⁸⁶ LACHO, Ján – BRENKUS, Jozef.: História Apoštolskej cirkvi na Slovensku. Bratislava: Kresťanský Život, 2007. s.23–30.

⁸⁷ BRENKUS, Jozef: Dejiny Apoštolskej cirkvi na Slovensku. Bratislava: Apoštolská cirkev na Slovensku, 1987. s 15–16.

⁸⁸ LACHO, Ján – BRENKUS, Jozef.: História Apoštolskej cirkvi na Slovensku. Bratislava: Kresťanský Život, 2007. s.32–33.

26.decembra 1948 bol po pripomienkovaní v jednotlivých zboroch vypracovaný a schválený Organizačný štatút konfesie Apoštolskej viery na Slovensku. Bol predložený na schválenie štátnej správe, ale tá ho odmietla prijať. Jednotlivé zbory dostali dočasné povolenia Ministerstva vnútra na vykonávanie bohoslužieb.

V roku 1948 bol zorganizovaný **celoslovenský biblický kurz** v Nesvadoch. Boli pozvaní slúžiaci bratia z jednotlivých zborov. Cieľom kurz bolo prediskutovať základné vieroučné články letničného hnutia. Kurz prebehol pod vedením Pavla Tuchyňa, trval tri dni a zúčastnil sa na ňom aj zástupca štátnej správy, cirkevný tajomník z Hurbanova, pán Kovács. Kurz odhalil naliehavú potrebu biblického vzdelávania na Slovensku.⁸⁹

V rozvoji učenia letničného hnutia na Slovensku zohral významnú úlohu v päťdesiatych rokoch Pavol Tuchyňa. Bolo to zložitú obdobie pre vzťah štátu a cirkvi. Cirkev potrebovala pre svoje budovanie a zjednocovanie aj ďalší nástroj pri bohoslužbách – spoločný duchovný spevník. Povzbudený Bohom brat Pavol Tuchyňa sa napriek svojmu ťažkému obdobiu podujal na toto dôležité dielo. Vypracoval spevník s vlastnými piesňami, ktoré zložil za posledných dvadsať rokov a zahrnul do neho aj piesne preložené z angličtiny, češtiny, maďarčiny a nemčiny. Spevník bol odovzdaný do tlače v roku 1950 a vyšiel pod názvom „Duchovné piesne a žalmy“.

Okrem toho bol aktívny pri návštevách letničných zborov, pri príprave organizačného štatútu Apoštolskej viery. Pre svoju službu bol uväznený a po prepustení z väzenia sa utiahol do ústrania. V roku 1987 v exile v Austrálii vyšli jeho „Zbierky biblických úvah; 4zv.; druhé vydanie spevníka Duchovné piesne a žalmy“.⁹⁰

2.7.11 Heretický vplyv v cirkvi

Šesťdesiate roky boli poznačené vnútornými napätiami, ktoré zasiahli aj vieroučnú oblasť najprv v zbore v Sládkovičove a neskôr v nápore „branhanizmu“.

V zbore v Sládkovičove prišlo po chvíľach požehnaní aj ťažké obdobie, ktoré vystalo z nedostatku biblického vzdelávania pracovníkov i členov cirkvi. Brat Ondrus viedol skupinku, ktorej cieľom bolo hlbšie štúdium Božieho slova. Avšak lepšie poznanie Písma neočakávane vymenili herézie. Ondrusova skupinka začala hlásať, že satan je už poviazaný a iné nebiblické názory, najmä o Večeri Pánovej a o vodnom krste. Následkom toho sa časť veriacich od zboru oddelila a okresaný zbor pokračoval ďalej v raste.

Branhanizmus je kresťanská sekta, ktorá popiera tradičné kresťanské učenie o trojedinosti. No nie je novodobým učením. Útočenie na cirkevné učenie o Trojici, sformulované v 4. a 5. storočí sa periodicky opakuje v dejinách cirkvi.

Autorom učenia je William Marion Branham (1909 – 1965). Na Slovensko učenie prišlo z USA cez Nemecko a Sliezske a v roku 1970 zasiahlo najmä zbory na Západnom Slovensku a v Liptovskej Lúžnej, kde branhanizmu vyhovovala nejednota medzi bratmi v otázke chápania učenia o Bohu a o vodnom krste.

⁸⁹ ACS dejiny.doc.

⁹⁰ LACHO, Ján – BRENKUS, Jozef.: História Apoštolskej cirkvi na Slovensku. Bratislava: Kresťanský Život, 2007. s.40-41.

Hlavnými heretickými znakmi bolo popieranie náuky o Trojici, o legitímnosti krstu v mene Otca, Syna a Ducha Svätého o pôvode hriechu. Branhanizmus považoval iné denominácie za nositeľov znamenia šelmy. A tak proti nim bojoval. Tí, ktorí to učenie prijali a hlásali, sú podľa protagonistov branhanizmu predurčení stať sa nevestou Baránkovou a nepôjdu cez veľké súženie, ktoré malo nastať okolo roku 1977. Pozitívny prínos prieniku branhanizmu bol v tom, že sa stal katalyzátorom poznania. Mnohí zblúdili veriaci sa koncom sedemdesiatych rokov vrátili do svojich materských zborov. Najviac poškodil branhanizmus veriacich v Liptovskej Lúžnej. Zbor sa oddelil od letničného hnutia a tí, čo branhanizmus neprijali, zostali osamotení, alebo odišli do evanjelikálnych zborov.⁹¹

2.7.12 Obdobie po schválení Ústavy

Ústava ACS bola schválená MK SSR 26. januára 1981. V tom istom roku 13.-14.11. 1981 prebiehala celocirkevná hodnotiaci konferencia v Galante. Okrem mnohých dôležitých prejednávanych oblastí bol delegátmi prerokovaný aj prehľad biblického učenia AC, ktorý konferencii predložil Pavol Tuchyňa a Návrh prípravy spevníka a biblických kurzov, ktorý predložil Milan Bednár. Delegáti sa uzniesli, že je potrebné pokračovať aj v organizovaní biblických kurzov, na ktorých by sa upresňovalo formulovanie učenia ACS. Na konferencii bola menovaná komisia zo zástupcov zborov, ktorých úlohou bolo pripraviť návrh Základov biblického učenia. Konferencia dala úlohu zborom, aby zabezpečili na biblickom kurze účasť väčšiny slúžiacich bratov. Biblické kurzy boli každý rok organizované s výnimkou roka 1983. Taktiež na celocirkevnej hodnotiacej konferencii v Galante v dňoch 27. - 28. 10.1984 dostala ÚRS úlohu doriešiť spôsob vzdelávania pracovníkov cirkvi.

Celocirkevná hodnotiaci konferencia v Bratislave 27.9.1986 bola hodnotiacou konferenciou rokov 1981 – 1986. Medzi najväčšie uznesenia tejto konferencie patrilo rozhodnutie o vzdelávaní pracovníkov ACS v rámci Biblického seminára, so začiatkom štúdia v septembri 1987.

27. – 29. októbra 1989 bol dátumom priebežnej hodnotiacej konferencie v Bratislave. V uzneseniach konferencie boli dôrazy na prácu s mládežou, rómsku misiu, diakonickú službu, biblické vzdelávanie – zriadenie Biblického seminára pri ÚRS a vytváranie podmienok pre štúdium na zahraničných letničných teologických seminároch, vydávanie literatúry a časopisu, rozvoj zahraničných stykov a upevnenie kontaktov a spolupráce s AC v ČSR.⁹²

2.7.13 Biblické vzdelávanie

Letničné hnutie na Slovensku vyjadrovalo svoj prístup záujmu k biblickému vzdelávaniu už na biblickom kurze v Nesvadoch v roku 1948, avšak v snahe o posun vpred bránila nepriaznivá spoločenská a vnútrocirkevná klíma.

No diali sa príležitostné biblické kurzy v sedemdesiatych rokoch ale najmä

⁹¹ BRENKUS, Jozef: Dejiny Apoštolskej cirkvi na Slovensku. Bratislava: Apoštolská cirkev na Slovensku, 1987. s. 22-24.

⁹² LACHO, Ján – BRENKUS, Jozef.: História Apoštolskej cirkvi na Slovensku. Bratislava: Kresťanský Život, 2007. s.60-66.

v osemdesiatych rokoch. Po zjednotení letničných zborov na ustanovujúcej knferencii ÚRS začala za podpory celej cirkvi od roku 1982 opäť organizovať biblické kurzy pre služobníkov slova. Od roku 1982 do roku 1989 sa organizovali každoročne biblické kurzy.

Predposledný z nich sa konal 7. - 8. októbra 1988. Rečníkom bol vzácny hosť, predstaviteľ letničných veriacich s NSR a podpredseda Európskeho letničného spoločenstva, významný letničný teológ Reinhold Ulonska. Témami kurzu boli – Život kresťana v cirkvi, jeho služba (Milan Bednár, Pavol Lacho); Roznecovanie darov Ducha u jednotlivca a v cirkvi (Reinhold Ulonska). Kurz viedol zastupujúci tajomník ÚRS Ján Lacho.

Posledný biblický kurz sa konal 2. – 3. júna 1989. Hlavnou témou bola evanjelizácia. Jozef Brenkus viedol kurz, prednášal Ján Lacho a Jozef Tóth. Na kurze prebiehali diskusie ohľadom evanjelizácie v podmienkach miestnych zborov. Od deväťdesiatych rokov sú pracovníci zborov vzdelávaní v rámci pastorálnych konferencií.

Pravidelné biblické kurzy umožňovali rásť v biblickom poznaní, ale bezvýhradným benefitom bola príležitosť diskusie, čo sa v skúsenosti s branhanizmom v sedemdesiatych rokoch ukázalo ako existenčne dôležité. Plodné diskusie pre nastupujúcu generáciu služobníkov dávali zmysel pre vzdelávanie sa a pre hľadanie vhodných modelov služby evanjelia.

V osemdesiatych rokoch dozrelo v cirkvi poznanie, že kazatelia a slúžiaci bratia potrebujú systematické biblické vzdelávanie, pre ktoré biblické kurzy neboli dostatočnou alternatívou. S cieľom zabezpečiť vzdelávanie takéhoto typu bol vyslaný na štúdium teológie v roku 1986 tajomník ÚRS Jozef Brenkus. Začal externe študovať na evanjelickej bohosloveckej fakulte v Bratislave. Na základe uznesenia celocirkevnej konferencie bolo rozhodnuté, že pracovníci ACS budú vzdelávaní na Biblickom seminári so začiatkom štúdia v septembri 1987.⁹³

2.7.14 Cirkev po prevrate 1989

Výrazným momentom tohto obdobia je integrácia Apoštolskej cirkvi na Slovensku do života iných cirkevných spoločenstiev na Slovensku, letničného hnutia v Európe aj v celosvetovom pôsobení.

Pre vzdelávanie pracovníkov cirkvi mali významný podiel pastorálne konferencie a semináre:

- semináre na Zelenej vode, Nové mesto nad Váhom; september 1993, máj 1994; rečníci – Ron Hibbert, David Sherman.
- pastorálna konferencia v Bratislave; 30.apríl – 2.máj 1997; téma – domáce skupinky; rečníci – Werner Kniessel, Mattias Theis, Suzane Kutruff.
- pastorálna konferencia v Tatranských Matliaroch; 14. – 16. mája 1998; téma – prebudenie; rečníci G. Anderson, D. Grant, G. Mundis.

⁹³ BRENKUS, Jozef: Dejiny Apoštolskej cirkvi na Slovensku. Bratislava: Apoštolská cirkev na Slovensku, 1987. s 33-34.

Prínosom v oblasti biblického vzdelávania bola spolupráca s NLI (Next Level International). V roku 1992 Apoštolská cirkev vstúpila do spolupráce s NLI s cieľom niekoľkoročného budovania mládežníckych vodcov. Vzdelávanie prebiehalo v rámci celotýždenných blokov.

Hlboký a prielomový význam v oblasti vzdelávania služobníkov cirkvi malo založenie katedry na UMB PDF v roku 1993. Evanjelikálne cirkvi založili združenie ZEC a následne katedru za účelom budovania teológov, katechétov a misijných pracovníkov. Teologický a biblický vývoj veľmi obohacujúco ovplyvnili aj medzinárodné letničné konferencie v rokoch 1991 – 1997.⁹⁴

2.7.15 Novelizácia Ústavy

4. októbra 1996 v Košiciach celocirkevná konferencia schválila novelizáciu ústavy. Ústavu vzalo na vedomie Ministerstvo kultúry SR 15.11.1996.

Prvé stránky ústavy majú dogmatický význam a tvoria jeho základ pre život jednotlivých zborov. Dotýkajú sa dôležitých teologických pravd ako sú – Inšpirácia Písma svätého, učenie o Bohu, Boh Otec, Pán Ježiš Kristus , Duch Svätý, Pád človeka, Spása človeka, Božie uzdravenie a pod.

Posledná novelizácia Ústavy ACS bola schválená celocirkevnou konferenciou 18.novembra 2000 v Martine. Účinnosť nadobudla dňom registrácie na Ministerstve kultúry 17.mája 2001.⁹⁵

2.7.16 Budovanie cirkvi po roku 2000

Vo väčších zboroch boli zriadené regionálne biblické školy. Cieľom bolo vzdelávať nových pracovníkov zborov v jednoročných až trojročných cykloch. Prvý ročník bol zameraný na biblické učeníctvo, druhý pripravoval spolupracovníkov a tretí na prípravu pracovníkov v odboroch ako napríklad práca s deťmi, s mládežou, vo vedení skupiniek. Zbory boli upozornené, aby uchádzači o teologické štúdium prešli aspoň prvý ročník regionálnej biblickej školy.

K budovaniu cirkevných pracovníkov prispeli aj konferencie, medzi ktoré patrili napr.:

- 18. – 21. septembra 2003 – konferencia s Davidom a Gary Wilkersonovými. Na konferencii prebiehali semináre a večerné evanjelizácie.

- 6. – 8. novembra 2003 – konferencia Ducha Svätého; rečníci – Greg Mundis, Randy Boyd a Scott Erickson; téma – Duch Svätý, jeho moc, služba, dary a pomazanie potrebné pre aktuálnu generáciu.

- 15. – 16.februára 2005 – pastorálna konferencia v Púchove; téma – vízia Cirkvi, zdieľanie pastorov.

Pre budovanie ako aj dogmatický vývoj mala rozhodujúci význam aj integrácia ACS do letničného hnutia v Európe ako aj vo svete.

⁹⁴ LACHO, Ján – BRENKUS, Jozef.: História Apoštolskej cirkvi na Slovensku. Bratislava: Kresťanský Život, 2007. s.75-88.

⁹⁵ Príloha Č.1.

- Od roku 1985 je členom Európskeho letničného spoločenstva (PEF).
- Od roku 1988 je členom svetovej letničnej konferencie (WPC)
- Od roku 1994 je členom svetového spoločenstva Assemblies of God (WPAoGF)
- od roku 2005 je členom Európskej letničnej misie (PEM)⁹⁶

3. Právny vývoj Apoštolskej cirkvi na Slovensku

Misijná práca Cirkvi Božej, ktorá bola domovom veriacich tvoriacich korene letničného hnutia na Slovensku, začala v rokoch 1904 – 1907 v Batizovciach, pôsobením rodákov z tejto obce, ktorí v USA, kde boli za prácou, odovzdali svoje životy Pánovi Ježišovi Kristovi. Pri zvestovaní evanjelia týmito bratmi sa udial aj prvý krst Duchom Svätým v roku 1907.

Tí, ktorí uverili, znášali veľké protivenstvá zo strany úradov, cirkvi a dedinčanov. Žandári ich vyhánali zo zhromaždení. Preto sa schádzali už o tretej ráno k čítaniu Božieho slova a k modlitbám.

V roku 1923 požiadalo bratstvo Cirkvi Božej štátnu správu o registráciu. Ich štatút ale nebol schválený. Pomoc prišla od Bratskej jednoty baptistov, ktorá v roku 1925 dala súhlas, aby bratstvo Cirkvi Božej mohlo pred úradmi vystupovať pod ich menom.

Zbory vo Veľkej a v Batizovciach boli samostatné až do vzniku samostatného štátu – 14.marca 1939. Politická reprezentácia slovenského štátu bola nepriaznivo naklonená slobode svedomia a náboženstva. Preto sa aj v tomto období začali v novinách zverejňovať články, ktoré osočovali, podozrievali a obviňovali všetkých „sektárov“ z protištátnej činnosti, veriaci museli patriť do jednej zo štátom uznaných cirkví. Napriek tomu, že v tom čase boli postupne úradmi zakázané – Cirkev československá, Jednota českobratská, metodisti, adventisti, Bratské zbory (Kresťanské zbory), ale aj iné, najmä neregistrované cirkevné spoločenstvá, zostala činnosť Bratskej jednoty baptistov povolená, štátom nepovolený cirkevným spoločenstvám hrozilo skonfiškovanie majetkov.

Po druhej svetovej vojne došlo k zániku slovenského štátu a k obnove Československa. Tým sa vytvorili aj možnosti pre opätovné usporiadanie cirkevných pomerov. 12.mája 1946 na mimoriadnej schôdzi Cirkvi Božej sa zaoberali usporiadaním vnútorných pomerov. Podľa návrhu Jána Šalinga sa už doposiaľ neprihlásení veriaci v Jednote baptistov nemali do nej prihlasovať, ale zostať v “pravom učení”.

Začlenenie Cirkvi Božej do Bratskej jednoty baptistov bolo definitívne po vydaní cirkevných zákonov č. 218-223/49 Zb. z roku 1949. Zostávajúce spoločenstvá Cirkvi Božej boli po vydaní cirkevných zákonov spoločenstvami, ktoré patrili medzi štátom neregistrované cirkvi a náboženské spoločnosti.

V Liptovskej Lúžnej prežívali veriaci Cirkvi Božej veľa protivenstiev zo strany katolíkov, spoluobčanov i cirkvi. Vyvrcholilo to tým, že mali dokonca zakázané pochovávať svojich zosnulých na miestnom cintoríne.⁹⁷

⁹⁶ Lacho J., Brenkus J., História Apoštolskej cirkvi na Slovensku, Kresťanský Život 2007, Bratislava, s.97.

⁹⁷ LACHO, Ján – BRENKUS, Jozef.: História Apoštolskej cirkvi na Slovensku. Bratislava: Kresťanský Život, 2007. s.13–18.

3.1 Obdobie pred druhou svetovou vojnou a počas vojny

Obdobie pred prichádzajúcou vojnou veriacich priťahovalo bližšie k Bohu. Ľudia vnímali nebezpečenstvo vojny a uvedomovali si svoju závislosť na Bohu. Letničným zborom sa situácia skomplikovala ešte viac počas slovenského štátu (1939-1945). Autoritatívny politický systém Slovenskej republiky potláčal parlamentarizmus a vyzdvihoval autoritu v politickom živote. Skutočnosť, že strany blízke katolíckej cirkvi mali dominantné postavenie medzi politickými stranami mala vplyv aj na náboženský život na Slovensku. Dominovala snaha obmedziť činnosť cirkví a spolkov, konkrétne menšie protestantské spoločenstvá ako aj neregistrované spoločenstvá, medzi ktoré patrili aj letničné spoločenstvá.

Po páde Slovenského štátu a obnove Československa povstali nové možnosti pre službu. Obmedzenia z predchádzajúceho obdobia boli rušené a Benešove dekréty z roku 1945 otvárali možnosti aj pre príchod Slovákov zo zahraničia. Bolo predpokladateľné, že medzi ľuďmi, ktorí sa vracali na Slovensko, budú aj znovuzrodení letniční veriaci.⁹⁸

3.2 Obdobie rokov 1945 – 1977

Politické zmeny na Slovensku vo februári 1948 boli predpokladom na prípravu Organizačného štatútu konfesie Apoštolskej viery na Slovensku. Vypracovali ho zástupcovia domácich letničných a repatriantov. Cirkev ho schválila po pripomienkovaní v jednotlivých zboroch v Bratislave 26. decembra 1948.

Letničná cirkev však nebola zaregistrovaná, pretože po prevzatí vládnej moci komunistami štátna administratíva odmietla prijať Organizačný štatút a tým znemožnila registrovať letničnú cirkev. Jednotlivé zbory dostali prechodne vydané dočasné povolenia Ministerstva vnútra na vykonávanie bohoslužieb.⁹⁹

Letničné hnutie v päťdesiatych rokoch vnímalo dvojakú tvár komunistického režimu. Ten na jednej strane neprijal organizačný štatút Apoštolskej viery, čím ju postavil do nezákonnej situácie a ich zhromažďovanie bolo protizákonné. Na druhej strane proti nim striktné nezasahoval, pretože po roku 1946 bola repatriantom sľúbená náboženská sloboda. Zbory zápasili so zasaňovaním zo strany štátnej bezpečnosti, čo preverovalo najmä kazateľov, slúžiacich bratov a tých, u ktorých sa konali zhromaždenia. Napriek tomu, že v päťdesiatych rokoch niektorí platili za svoju službu daň, život v cirkvi neustal. Pavol Tuchyňa a jeho práca v cirkvi – návštevy cirkevných zborov, aktivita na príprave Organizačného štatútu Apoštolskej viery, jeho navrhnutie za ústredného kazateľa, či práca na spevníku, vstúpili do vážnej pozornosti štátnej bezpečnosti. Pre komunistický režim sa zdal nevyhovujúci a nebezpečný. V roku 1951 ho uväznili za protištátnu činnosť. Bol väznený vo viacerých väzniciach a pracovných táborech. Z väzenia bol prepustený po dvoch rokoch a utiahol sa do ústrania. Patril do miestneho zboru a viac písal – duchovné piesne, biblické úvahy a materiály, ktoré mienil publikovať, čo sa stalo však oveľa neskôr v exile v Austrálii po roku 1987.

⁹⁸ LACHO, Ján – BRENKUS, Jozef.: História Apoštolskej cirkvi na Slovensku. Bratislava: Kresťanský Život, 2007. s.28.

⁹⁹ BRENKUS, Jozef: Dejiny Apoštolskej cirkvi na Slovensku. Bratislava: Apoštolská cirkev na Slovensku, 1987. s. 18.

Vzťahy medzi cirkvou a štátom neboli usporiadané dôsledne (Organizačný štatút Apoštolskej viery nebol štátom akceptovaný), prišli problémy. Dočasné povolenie vydané Ministerstvom vnútra bolo zrušené a letničným bola v roku 1956 opäť pozastavená činnosť. A tak cirkev vyslala do Prahy vedúcich bratov – repatriantov, Pavla Farára – kazateľa zboru v Senci a Jozefa Seča – kazateľa zboru v Bratislave. Bratia zniesli u prezidenta Antonína Zápotockého protest proti nedodržiavaniu záväzkov vlády. Vláda totiž porušila vyjadrenie o rešpektovaní náboženskej slobody u repatriantov. Bratia tiež pohrozili, že ak nedôjde k náprave, repatrianti sa radšej vrátia do svojich bývalých krajín.¹⁰⁰

Štátna správa riešila situáciu pripojením zborov Apoštolskej viery Novoapoštolskej cirkvi k reformovanej zložke Katolíckej apoštolskej cirkvi, ktorá vznikla za čias Edwarda Irvinga. Stalo sa to na základe rozhodnutia Štátneho úradu pre veci cirkevné, výmerom č. 1480/56 z 28.mája 1956.¹⁰¹

Ústredný národný výbor (UNV) v Bratislave, odbor pre veci cirkevné dňa 7.júla 1956 vydal potvrdenie s názvom „Povolenie činnosti zborov náboženskej spoločnosti – Novoapoštolskej viery.“¹⁰²

V šesťdesiatych rokoch kvôli nedoriešenému právnemu postaveniu letničného hnutia na Slovensku sa zbory vyvíjali úplne samostatne. Nebolo zatiaľ vytvorené celocirkevné ústredie a tak činnosť jednotlivých zborov nebola koordinovaná.

Prínosom pre život v cirkvi bolo v tomto období oficiálne vydanie Biblie v slovenčine. Stalo sa tak v roku 1969 v nakladateľstve Epoque v Bratislave. Bolo to vnímané ako úžasné Božie víťazstvo uprostred komunistického režimu. Biblia bola vydaná v preklade Jozefa Roháčka. Podľa prepracovaného vydania Českej biblickej práce v Kutnej Hore z roku 1951. Tlač Biblie bola povolená 8.apríla 1968 rozhodnutím Ministerstva kultúry a informácii SSR č. 6336/68-C. Vytlačila ju tlačiareň Pravda v náklade 16500 kusov.

3.3 Úprava názvu cirkvi

V roku 1968 bola významnou udalosťou aktivita smerom k oddeleniu sa od Novoapoštolskej cirkvi. Letničné hnutie sa vracalo k svojim koreňom na základe žiadosti cirkvi Povereníctvo SNR pre kultúru a informácie zmenilo názov cirkvi na Apoštolská cirkev. Zmena bola zavedená na základe rozhodnutia č. PKI 3053/1968 Km. Ministerstvo kultúry rozhodnutím č. 559/1971/Km zo dňa 21.mája 1971 zohľadnilo toto rozhodnutie a deklarovalo, že každý zbor je samostatný bez nadväznosti na iné zbory.

Úprava názvu z Apoštolskej viery na Apoštolskú cirkev nevyplývala z teologických rozpráv, v kontexte celospoločenských pohybov však bola vyjadrením sebauvedomenia letničných zborov a naznačením vnútorného profilovania sa. To všetko vyústilo do celocirkevnej ustanovujúcej konferencie v roku 1977.¹⁰³

Po roku 1972 boli badateľné pozitívne prvky v živote zborov, ale pomery

¹⁰⁰ Lacho J., Brenkus J., História Apoštolskej cirkvi na Slovensku, Kresťanský Život 2007, Bratislava, s. 39–43.

¹⁰¹ Lacho J., Brenkus J., História Apoštolskej cirkvi na Slovensku, Kresťanský Život 2007, Bratislava, s. 43.

¹⁰² Príloha 5

¹⁰³ BRENKUS, Jozef: Dejiny Apoštolskej cirkvi na Slovensku. Bratislava: Apoštolská cirkev na Slovensku, 1987. s. 23.

medzi štátom a cirkvou stále neboli doriešené systémovo. Ochota či neochota cirkevných tajomníkov mala vplyv na mnohé veci. Títo cirkevní tajomníci však niekedy konali v rozpore s platnými zákonmi. V roku 1974 bolo napríklad zakázané sa zhromažďovať v Uhrovci a na mnohých miestach bola blokovaná systemizácia zborov, či doriešenie majetko - právnych záležitostí.

Túžba po vyriešení problémov a po jednote bola zviditeľnená po tom, čo na základe predbežných rozhovorov s úradníkmi Štátnej správy bolo možné požiadať MK SSR o registráciu Apoštolskej cirkvi na Slovensku o schválenie jej Ústavy a usporiadanie vnútorných vzťahov. Na žiadosť prišla pozitívna odpoveď, a tak 12.februára 1977 bol deň celocirkevnej ustanovujúcej konferencie zborov Apoštolskej cirkvi.

3.4 Celocirkevná ustanovujúca konferencia

12.február 1977 patrí medzi významné dni Apoštolskej cirkvi. Celocirkevnej ustanovujúcej konferencie sa zúčastnilo 44 delegátov zo zborov Apoštolskej cirkvi a zástupcovia Štátnej správy – Ján Kmeť, prednosta cirkevného oddelenia z Ministerstva kultúry SSR a Jozef Szabó z cirkevného oddelenia Národného výboru mesta Bratislavy. Na celocirkevnej konferencii mali zástupcovia Štátnej správy pomôcť pri doriešení vnútrocirkevných záležitostí, ale predovšetkým usporiadať vzťahy medzi Apoštolskou cirkvou a štátom. Pán Kmeť vo svojom príhovore vyslovil potešenie, že po vyše polstoročnej existencii veriacich Apoštolskej cirkvi na Slovensku dochádza k usporiadaniu vzťahov medzi Apoštolskou cirkvou a štátom v plnom rozsahu. Urobil prehlásenie, že Apoštolská cirkev sa stáva rovnoprávnou so všetkými ostatnými cirkvami v Československu. Konferencia prijala na záver uznesenie s desiatimi bodmi. Najdôležitejším uznesením konferencie bolo poverenie ÚRS - Ústredná rada starších vypracovať Ústavu Apoštolskej cirkvi.

Medzi závažné uznesenia patrili aj napríklad usporiadanie systemizácie jednotlivých zborov, zabezpečenie vydania štátnych súhlasov, usporiadanie majetko - právnych záležitostí cirkvi, evidencia členstva a ďalšie.¹⁰⁴

3.5 Cirkev v rokoch 1977 – 1989

Otvorili sa možnosti pre rozvoj letničného hnutia na základe ustanovujúcej konferencie a zvolenia ÚRS. Rekonštrukcia modlitebne v Košiciach – Pereši reflektovala nové obdobie v súvislosti s očakávaním zmien v postojoch Štátnej správy ako aj v oblasti pomoci medzi zborní. K rekonštrukcii modlitebne došlo zázrakom. Aj napriek zákazu výstavby súvisiacemu s výstavbou Východoslovenských železniární a nedoriešenou systemizáciou zboru dostala cirkev povolenie na rekonštrukciu. Získala ho na základe kontroly priestorov zboru Cirkevným odborom MsNV v Košiciach, vďaka ktorej z dôvodu hygieny bolo vydané povolenie na plánovanú rekonštrukciu tak z cirkevného odboru ako aj z príslušného odboru výstavby. Jej slávnostné otvorenie sa konalo 7.októbra 1977.

Realizácia uznesení ustanovujúcej konferencie z roku 1977 nebola ľahká. Bolo vnímateľné napätie s nezvolenými kazateľmi a s korekčnými úpravami zo strany

¹⁰⁴ Lacho J., Brenkus J., História Apoštolskej cirkvi na Slovensku, Kresťanský Život 2007, Bratislava, s. 54-56.

MK SSR. Prekonávanie napätia malo vplyv na prácu ÚRS v nasledujúcich štyroch rokoch.

3.6 Mimoriadna konferencia

Veľmi dôležitým cieľom mimoriadnej konferencie bolo prijatie návrhu Ústavy ACS. Predložený návrh ústavy bol vypracovaný pracovnou skupinou a následne daný na pripomienkovanie jednotlivým zborom ACS. Po prerokovaní na ÚRS bol návrh predložený k schváleniu mimoriadnej konferencie ACS.

Termín konferencie bol 10.marec 1977. Po rozprave konferencia schválila znenie návrhu ústavy ACS, ktorá pozostávala z nasledovných častí:

- základné ustanovenia
- členstvo
- práva a povinnosti členov
- organizačná skladba zboru
- druhy pobožností
- organizácia celocirkevných orgánov cirkvi
- hmotné zabezpečenie cirkvi

Jednotlivé časti ústavy boli rozčlenené do dvadsiatich štyroch paragrafov. Schválená ústava ACS bola ešte v tom istom mesiaci predložená na schválenie Ministerstvu kultúry SSR.

3.7 Systemizácia zborov

Spolu s ústavou ACS bol v marci 1977 MK SSR zaslaný na schválenie návrh systemizácie zborov a ich kazateľských staníc. Návrh systemizácie obsahoval sídlo zboru, zodpovedného kazateľa a príslušnej kazateľskej stanice jednotlivých zborov. Išlo o zbory v mestách Bratislava, Galanta, Nesvady, Nové mesto nad Váhom, Košice a v obci Uhrovec a s kazateľskými stanicami v Bernolákove, Limbachu, Čalove, Seredi, Nedede, Golianove, Senci, Svätoplukove, Tešedíkove, Túzoku, Dolnom Petri, Dvoroch nad Žitavou, Andovciach, Novej Lehote, Ivanovciach, Lučenci, Rapovciach, Štrbe, Kežmarku, Háji, Silici, Silickej Jablonici, Humennom, Karnej a vo Varadke.¹⁰⁵

3.8 Realizácia zákonných práv a zápas o schválenie ústavy

ÚRS okrem riešenia interných problémov zažívala aj zápas o schválenie ústavy ACS a o priznanie a rešpektovanie zákonných práv Apoštolskej cirkvi zo strany štátnej administratívy.

Spomenutý zápas prebiehal na viacerých úrovniach. Išlo o jej obsah – štátna správa okrem iného nechcela letničným priznať legitímne právo na podporu duchovných pracovníkov zo štátnych prostriedkov. Na druhej strane orgány štátnej správy bránili samotnému prijatiu ústavy. Podmienkou pre schválenie návrhu ústavy bolo totiž usporiadanie majetko - právnych vzťahov bratislavskej modlitebne a to bolo blokované príslušnými štátnymi úradmi. Preťahovania cirkevného odboru MK SSR

¹⁰⁵ BRENKUS, Jozef: Dejiny Apoštolskej cirkvi na Slovensku. Bratislava: Apoštolská cirkev na Slovensku, 1987. s. 27-29.

boli zmarené až zásahom SNR, ktorá na základe sťažnosti zborov ACS zo 4.októbra 1980, evidovanej kanceláriou SNR pod č. 449/1980 – st., nariadila MK SSR sťažnosť preskúmať a informovať o riešení problémov súvisiacich s ústavou kancelárie SNR.

Na deň 10.januára 1981 bola zvolaná pracovná konferencia do Galanty z podnetu MK SSR. Cieľom konferencie bolo prerokovať pripomienky MK SSR k Ústave ACS. Konferencie sa zúčastnilo 48 delegátov zborov ACS. Konferencia prerokovala aj otázku štátneho súhlasu pre predsedu ÚRS a žiadosť Emila Veselého a spoločenstva v Liptovskej Lúžnej o prijatie do ACS.

Pracovná konferencia prerokovala pripomienky štátnej správy k Ústave ACS a zapracovala ich do textu ústavy. Taktiež poverila ÚRS úlohou požiadať MK SSR o vydanie štátneho súhlasu s celoslovenskou pôsobnosťou pre predsedu ÚRS Milana Bednára, ktorý funkciu vykonával od roku 1977. Konferencia zamietla z dôvodu vierouky žiadosť Emila Veselého a spoločenstva v Liptovskej Lúžnej.

26.januára 1981 bola po úspešnom zápase ústava ACS schválená. Tým došlo k uznaniu základného práva letničných veriacich na rovnoprávnu existenciu s ostatnými cirkvami a náboženskými spoločenstvami v ČSSR. Ústava ACS je na MK SSR úradne zaevidovaná pod č. MK 506/81.¹⁰⁶

Slovenský štatistický úrad v Bratislave pod hlavičkou Ministerstva kultúry Slovenskej socialistickej republiky poslala 14.januára 1986 vedeniu cirkvi dôležité potvrdenie pre vykonávanie náboženskej činnosti.¹⁰⁷

Letničné hnutie na Slovensku deklarovalo svoj pozitívny prístup k biblickému vzdelávaniu na biblickom kurze v Nesvadoch v roku 1948. Začiatok roka 1982 bol poznamenaný pozitívnym posunom v oblasti vzdelávania veriacich. Po predchádzajúcom súhlase MK SSR oficiálne zvolala laických kazateľov a ich zástupcov na biblický kurz, ktorý prebehol v modlitebni Apoštolskej cirkvi v Novom meste nad Váhom dňa 15.mája 1982.¹⁰⁸

3.9 Spolupráca s letničným hnutím v Českej socialistickej republike

Spolupráca s letničným hnutím v Čechách začína v pravom zmysle spolupracou s Rozhodnými kresťanmi letničnými (RKL), ktorí začali pôsobiť v Čechách začiatkom dvadsiateho storočia. Kontakty medzi Apoštolskou cirkvou a Rozhodnými kresťanmi letničnými nabrali na intenzite začiatkom sedemdesiatych rokov v súvislosti s aktivitou Rudolfa Bubíka, ktorý často navštevoval zbory ako aj letné mládežnícke tábory.

Apoštolská cirkev sa pokúsila o legalizovanie týchto kontaktov už na ustanovujúcej konferencii pozvaním zástupcov letničných veriacich z ČSR. Prednosta cirkevného oddelenia pán Kmeť na otázku povolenia pôsobnosti AC

¹⁰⁶ Lacho J., Brenkus J., História Apoštolskej cirkvi na Slovensku, Kresťanský Život 2007, Bratislava, s. 60.

¹⁰⁷ Príloha 4.

¹⁰⁸ BRENKUS, Jozef: Dejiny Apoštolskej cirkvi na Slovensku. Bratislava: Apoštolská cirkev na Slovensku, 1987. s. 33-34.

v rámci ČSSR odpovedal, že sa to bude riešiť dodatočne. Letniční veriaci na Morave 5.marca 1977 predložili ÚRS na jej zasadnutí v Novom meste nad Váha žiadosť o ich prijatie do Apoštolskej cirkvi. Avšak pôsobnosť Apoštolskej cirkvi bola riešená iba na území Slovenska, a tak veriaci v Nejdku, Jevišovke a v Brne boli nútení pripojiť sa k Rozhodným kresťanom letničným, ktorých činnosť nebola v tomto období legalizovaná. Ich snaha smerovala k spoločnému pričleneniu k ACS, respektíve k rozšíreniu pôsobnosti Apoštolskej cirkvi na územie ČSR.

Po roku 1983 nastáva druhá fáza legalizácie spolupráce s letničným hnutím v ČSR. Apoštolská cirkev na Slovensku 26.novembra 1983 posla list, v ktorom oficiálne deklaruje zhodnosť svojej vierouky s Rozhodnými kresťanmi letničnými, o čom listom z 10.októbra 1983 informovala aj MK SSR. V listoch pre MK SSR a pre RKL ÚRS prehlásila, že „delegáti celocirkevnej konferencie v Galante v dňoch 13.-14.11 1981 pri prejednávaní vierouky RKL dospeli k záveru, že vo vieroučných otázkach niet rozdielu a po udelení štátneho súhlasu pre činnosť AC v ČSR je možné žiť v jednotnej cirkvi“. RKL použili toto rozhodnutie ako fundament na žiadosť o legalizáciu svojho pôsobenie v ČSR v rámci Apoštolskej cirkvi. ÚRS ACS na svojom zasadnutí so zástupcami RKL v novembri 1983 vypracovala organizačný štatút spojenia, respektíve začlenenia RKL do AC. S výsledkom konferencie boli oboznámení MK SSR ako aj MK ČSR. Následne začalo jednanie príslušných štátnych orgánov.

ACS a RKL v zmysle novembrového návrhu z roku 1983 mali zámer rozšíriť pôsobnosť AC na celú ČSSR. Najvyšší orgán AC v ČSSR mala byť celocirkevná konferencia, ústredie AC v ČSSR malo byť sídlo v Bratislave a tvorili by ho predsedovia ÚRS AC v ČSR a SSR, tajomník ÚRS AC v SSR a z oboch ÚRS po jednom zástupcovi. Do ústredia AC v ČSSR boli navrhnutí Milan Bednár – ako predseda, Rudolf Bubík – podpredseda, Pavol Lacho – tajomník, Peter Kocúr – člen za ÚRS AC v ČSR, Jozef Brenkus – člen za ÚRS AC v SSR. Do pôsobnosti Ústredia AC v ČSSR by spadala koordinácia práce ÚRS v jednotlivých republikách, zastupovanie AC pred štátnou správou a reprezentácia AC navonok aj v zahraničí. Ústredné rady v ČSR a v SSR mali metodicky riadiť zbory v oboch republikách a mali zastupovať AC pred MK v ČSR a MK v SSR.

Jednania o rozšírení pôsobnosti AC doposiaľ nie sú zavŕšené.¹⁰⁹

3.10 Život cirkvi v rokoch 1989 – 2000

Politické udalosti novembra 1989 a zrušenie totalitnej komunistickej strany výrazne ovplyvnilo aj právne postavenie cirkví na Slovensku. Cirkvi na základe slobody náboženského presvedčenia a prejavu mohli voľne vyjadrovať svoju vieru a vykonávať svoju činnosť.

Politické zmeny mali dopad na cirkev aj v ohľade štrukturálnych zmien, najmä v oblasti cirkevného zriadenia, uvoľnenia nových pracovníkov a uvádzania do života

¹⁰⁹ Lacho J., Brenkus J., História Apoštolskej cirkvi na Slovensku, Kresťanský Život 2007, Bratislava, s. 71-73.

nových foriem služby. Otvorená politická scéna kládla vyššie nároky na prácu ÚRS. Predstavitelia cirkví totiž potrebovali reagovať aj na vonkajšie udalosti – boli pozývaní k prerokovaniu tvoriacich sa zákonov štátu a k aktívnej účasti na obrodzovacom procese. V krajine bola vysoká religiozita, avšak to nestačilo na splnenie nereálneho očakávania od vplyvu cirkví na spoločnosť. Potreba zmeny zmýšľania bola žiadaná na prvom mieste predovšetkým vo vnútri cirkevných spoločenstiev.

Po novembri 1989 už Apoštolská cirkev robila dôležité rozhodnutia kolektívne – na stretnutiach ústredia ako aj na celocirkevných stretnutiach Rady cirkvi, či pastorov a delegátov. Dôležitú úlohu zohrávali uznesenia konferencií ako aj Rady cirkvi. Apoštolská cirkev na Slovensku sa rozrástla zo siedmich zborov na dvadsaťtri zborov. Apoštolská cirkev sa integrovala do života cirkevných spoločenstiev na Slovensku a letničných štruktúr v Európe a v celosvetovom letničnom hnutí.

Dňa 17.novembra 1989 sa začala zamatová revolúcia. Tzv. železná opona spadla a dlho očakávaná sloboda sa stala realitou. Už prvý rok slobody otvoril nové možnosti pre nadväzovanie medzinárodných kontaktov. Taktiež mnohí bratia zo zahraničia mien vysokého kreditu navštevovali domáce zbory ACS a prinášali budujúce poslanstvo.

V období celocirkevnej mimoriadnej konferencii v Galante 6. - 8.mája 1993 okrem iného ACS získala aj zákonné právo vykonávať sobáše.

Okrem mnohých legálnych posunov aktívneho života cirkvi aj smerom navonok ACS legálne vydala v spolupráci s AoG v USA „Knihu života“ v náklade 500 tisíc kusov. Rímskokatolícka cirkev oficiálne súhlasila s použitím ich textu Nového zákona pre toto vydanie. Slovenský text zostavil Jozef Brenkus. Kniha života bola distribuovaná do škôl, nemocníc i väzníc.¹¹⁰

3.11 Cirkev v novom miléniu

V roku 2000 sa zorganizovalo mnoho slávnostných zhromaždení. Začiatkom roka prezident SR Rudolf Schuster prijal predstaviteľov cirkví. V príhovore ocenil prístup cirkví k problémom spoločnosti a vyzdvihol aj osobný prístup predstaviteľov cirkví.

12.marec 2002 bol dôležitý dátum pre cirkvi na Slovensku. Parlament totiž schválil zmluvu jedenástich cirkví so štátom. Zmluva bola slávnostne podpísaná v prezidentskom paláci a následne bola publikovaná v Zbierke zákonov.¹¹¹

3.12 Apoštolská cirkev na Slovensku po roku 2003

¹¹⁰ Lacho J., Brenkus J., História Apoštolskej cirkvi na Slovensku, Kresťanský Život 2007, Bratislava, s. 75-89.

¹¹¹ Príloha 2.

1.január 2003 sa stal historickým dňom pre Slovensko, keďže sa stal samostatným štátom. Prebehlo bezproblémové rozdelenie majetku, štátnych úradov a zriadili sa nové úrady potrebné pre samostatný chod Slovenska.

23. septembra 2005 sa Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na zákone č. 218/1949 Zb. o hospodárskom zabezpečení cirkví a náboženských spoločností štátom v znení neskorších predpisov. V zákone boli upresnenia ohľadom osobných pôžitkov duchovných atď.¹¹²

3.13 Slovenské väzenské spoločenstvo

ACS je zakladateľom Slovenského väzenského spoločenstva. Vo viacerých väzniciach na Slovensku vyvíja od počiatku svoju činnosť.

V roku 2007 bol za riaditeľa práce protestantských cirkví vo väzniciach pri Ministerstve spravodlivosti SR zvolený Ján Šefčík.¹¹³

Resume :

¹¹² Príloha Č.3.

¹¹³ Lacho J., Brenkus J., História Apoštolskej cirkvi na Slovensku, Kresťanský Život 2007, Bratislava, s. 92

Dejinný vývoj a právne postavenie Apoštolskej cirkvi na Slovensku

Historical development and legal status of the Apostolic Church in the Slovak Republic

Bc Radovan Mikula

Apostolic Church as a concrete result of respectable Pentecostal movement in Slovakia is worth to it, that theologians, historians and other scholars pay due attention to it and benefited as much as possible for a clearer direction towards a better future.

In my diploma thesis I summarized the results of my research, in which I tried to start from the ground. This keystone is based on the achievements of the big name reformers as Luther, Calvin or Zvingli. They brought with their efforts freshness of awaking theology, which I'm capturing in a few paragraphs in the introduction to my diploma thesis. Reformers saw the biblical canon as a fundament and standard of their Christian confession, thinking and experience. Pentecostal movement was the continuation of the Reformation with the slogans as "sola scriptura", "sola fide" or "soli Deo Gloria".

However the awakener with a big "A" was God in the person of the Holy Spirit. He led his disciples on the pages of Scripture, and led them in the history of Christianity, too. He cannot do it different, as to awaken people to the life led by the Holy Spirit in obedience to the Word of God. It is the work of the Holy Spirit, dynamic historic memento in the birth of Pentecostal movement as well as within the territory of Slovakia. As I noted in chapters which are presenting the history of the Apostolic Church in Slovakia, the efforts of brothers and sisters who seek a "new Pentecost" of the 20th century, were rewarded with increase and birth of the Pentecostal groups, and later Pentecostal churches. It was they who agonise biggest battles in the middle of besetment and persecution by the natives, gendarmes or politicians. Our fathers of faith managed to build up the church which will look for the models in the book of Acts of the Apostles and help in the Holy Spirit. After all, Jesus Christ warned his disciples to wait for power from the highness. This equipment came in a day of Pentecost.

To us in Slovakia, contemporaries of the Apostolic Church is fallen a strong role. Under the guidance of the Holy Spirit and in His Authority to build God's building on the base what was built by the generations before us. Apostolic Church in Slovakia has its coequal place among the other churches in the Slovak nation. It participates in the ecumenical life of the churches and it tries to enter the nation's needs and bringing primarily spiritual but also mental and material help. Today the theological education, religious communities in key cities, property and spiritual heritage for Pentecostal Christians are not deficiency.

The goal for us isn't to be satisfied with what has been done, not to be closed into ourselves, no to intellectualize faith to the level of rational knowledge but to teach future generations about the awaking thinking, reaching not redeemed people for Christ and the struggle for empowerment of the Holy Spirit and refreshment for the current generation and for future generations. Furthermore, it is laying in front of us the goal to join mission projects in countries where people do not know Jesus Christ. For this we need that our spirit will be impassionate, as it was when Apostle Paul came to Athens.

In addition to all these tasks we still need to be empowered by the Holy Spirit again and again. Pentecostal movement is not a thing of the past. We have not achieved the final goal. After all, the final goal is not Pentecostal movement. It is an instrument to achieving the goal of God for the Church of Christ. For this unique role the Apostolic Church needs movement of the Holy Spirit from inside and outside, what is reflected by love, in the scope of spiritual gifts, in service to a lost world, which will be similar to the early church service, similar to pages of the biblical canon books. For God's will is to convert all to the children of God.

Záver :

Študovať a reflektovať dejiny Apoštolskej cirkvi pre mňa znamenalo stretnutie s mnohými autentickými výpoveďami bratov a sestier, ktorí budovali dielo Božieho kráľovstva a my ako kresťania postmodernej doby sme nadviazali na ich prácu. Je úctyhodné, ako prechádzali prekážkami nehľadajúc svoj prospech ale Božiu vôľu.

Zároveň ich služba stála na výdobytkoch úsilia významných reformačných teológov a hybných osobností prebudeneckých hnutí. Je nesporné tvrdenie, že spisy apoštolov novozmluvného kánona mali rozhodujúci a kľúčový vplyv na obnovu cirkvi návratom k Božej vôli zjavenej prostredníctvom ich služby. A tak mená ako apoštol Pavol, Peter, Ján a ďalší ako aj ich život až dodnes stoja ako nezmeniteľná miera pre život viery kresťanov po clom svete naprieč všetkých denominácií.

Po tejto práci som osobne povzbudený tým, že Kristovo prehlásenie „...brány pekelné ju nepremôžu...“, ktoré patrilo jeho vyvoleným tvoriacich jeho cirkev sa naplnilo, stále naplňa a bude naplňať, až kým Kráľ kráľov nepríde pre svoju vykúpenú nevestu.

Mojím práním je, aby som spolu aj s ostatnými súčasníkmi vytváral históriu, ktorá bude pre tých, ktorí prídu po nás, aspoň takým povzbudením, akým je pre mňa život viery našich predchodcov.

Lutherovo „sola scriptura“ a „sola fide“ bola Božím zjavením prostredníctvom jeho služobníka, ktoré nech sprevádza jeho cirkev až do brán Božej zasľúbenej večnosti.

Použitá literatúra

- (1) ACS dejiny.doc. Materiály z archívu kancelárie Rady cirkvi. Usporiadal a pripravil Jozef Brenkus.
- (2) ANDERSON, Gordon: Pentecostal Hermeneutics. Springfield, Missouri, november 1992. S. 12-14. Pr
- (3) S BELL, E.N.: Questions and Answers. Pentecostal Evangel, 27.decembra1919. s.5.
- (4) BLUMHOFER, Edith L.: The Assemblies of God: A Chapter in the Story of American Pentecostalism. Vol 1. Springfield, Missouri: Gospel Publishing House, 1989. s.197-213.
- (5) BRENKUS, Jozef: Dejiny Apoštolskej cirkvi na Slovensku. Bratislava: Apoštolská cirkev na Slovensku,1987. 40s. ISBN 80-88945-59-5.
- (6) BURGESS, Stanley M.-McGEE,GARY B.-ALEXANDER, Patrick ed.: The Dictionary of Pentecostal and Charismatic Movements.Michigan: Grand Rapids, Zondervan Publishing House, 1988.s-470-471.
- (7) CUST, Robert Needham: Evangelization of the Non-Christian World. London: Luzac und Co., 1894. S.106-107.
- (8) DAYTON, Donald W.: Theological Roots of Pentecostalism. Metuchen, New Jersey: Scarecrow Press, 1987.
- (9) EDWARDS, Jonathan: The Religious Affections. Edinburgh:Tht Banner of Truth Trust, 1986. s.31.
- (10) ELWELL, W.A.: Evangelical Dictionary of Theology. s.838.

- (11) EWART, Frank J.: The Phenomenon of Pentecost. St.Louis: Pentecostal Publishing House, 1947.
- (12) FAUPEL, D. William: William H. Durham and the Finished Work of Calvary. In: JONGENEEL, Jan A.B. ed.: Pentecost, Mission and Ecumenism. Frankfurt am Main, Peter Lang, 1992. S.85-95.
- (13) GARR, A,G.: Tongues, the Bible Evidence. A cloud of Witnesses to Pentecost in India. September 1907. s. 42-44.
- (14) General Council Minutes. 1916. s.10.
- (15) GODBEY,W.B.: Spiritual Gifts and GracesCincinnati. Gods revivalist Office 1895. Pretlačené in: Faupel,D. William ed..Six Tracks by W.B.Godbey. New York: Garland Publishing, 1985.
- (16) GOFF, Jr., James R.: Fields White Unto Harvest: Charles F.Pharham and the Missionary origins of Pentecostalism. Fayetteville Arkansas: University of Arkansas Press 1988. Prednáška prezentovaná na 22.výročí stretnutia Spoločnosti pre letničné štúdiá.
- (17) GRESHAM, Jr.,John L.: Charles G.Finnes Doctrine of the Baptism of the Holy Spirit. Peabody,Massachusetts,Hendrickson Publishers 1987.
- (18) HALL, J.G.: The Eternal Program of God of the Ages and Dispensations. ; BOYD, Frank M.: Ages and Dispensations. Springfield, Missouri, Gospel Publishing House, 1955.
- (19) HANES, Pavol:Dejiny kresťanstva. Banská Bystrica: Združenie evanjelikálnych cirkví,1998. 429 s. ISBN 80-88945-01-1.

- (20) HISS, William Charles: Shiloh: Frank W.Sandford and the Kingdom, 1893-1948. Doktorská dizertačná práca. Tufts University 1978, s.101-104.
- (21) HORTON, Stanley M. a kolektív: Systematická teologie. Albrechtice: Kresťanský život, 2001. s.27,28. ISBN 80-7112-069-3.
- (22) CHAPPEL, Paul G.: The Divine Healing Movement in America. Doktorská dizertačná práca. Drew University 1983.
- (23) KERR, D.W. : The Basis for Our Distinctive Testimony. Pentecostal Evangel, 2.september, s.4.
- (24) LACHO, Ján – BRENKUS, Jozef.: História Apoštolskej cirkvi na Slovensku. Bratislava: Kresťanský život, 2007. s.10,11. ISBN 978-80-7120-073-4.
- (25) LATOURETTE, Kenneth Scott: Missions Tomorrow. New York: Harper and Brothers, 1936. s.94-96.
- (26) LLOYD – JONES D.M.: Revival, Can we Make it Happen?. Hants, Marshall Pickering, 1986. s.100.
- (27) McGEE, Gary B.: Early Pentecostal Hermeneutics: Tongues as Evidence in the Book of Acts . In: McGEE ed.: Initial Evidence: Historical and Biblical Perspectives on the Pentecostal Doctrine of Spirit Baptism. s. 96-118.
- (28) McGEE, Gary B.: Horton, Stanley Monroe. In: BURGESS – McGEE – ALEXANDER ed.: Dictionary of Pentecostal and Charismatic Movements. s.446-447.

- (29) McGEE, Gary B.: The Indispensable Calling of the Pentecostal Scholar. *Assemblies of God Educator*, 35, júl - september 1990. s. 1,3-5,16.
- (30) Oficiálne stanoviská až do roku 1989 v súhrnnej podobe obsahuje *ASSEMBLIES OF GOD: Where We Stand*. Springfield, Missouri: Gospel Publishing House 1990.
- (31) PARHAM, Charles F.: *A Voice Crying in the Wilderness*. Baxter Springs, Kansas: Apostolic Faith Bible College, pre tlač ed. Z r. 1911, s 63-69.
- (32) PROCHÁZKA, Pavel.: *Kapitoly z Ekumeniky*. Banská Bystrica: UMB v Banskej Bystrici – PDF, 2006. s.111. ISBN 80-8083-241-2.
- (33) REED, David A.: Oneness Pentecostalism. In: BURGESS – McGEE – ALEXANDER ed.: *Dictionary of Pentecostal and Charismatic Movements*. s.650-651.
- (34) ROBECK, Jr., Cecil M.: Azusa Street Revival. In: BURGESS – McGEE – ALEXANDER ed.: *Dictionary of Pentecostal and Charismatic Movements*. s.31-36.
- (35) Rozhovor, ktorý poskytol Joseph R. Flower, generálny sekretár Genrálnej rady Assemblies of God v Springfielde v Missouri 27.apríla 1988.
- (36) SPITTLER: *Theological Style*. In: WOODBRIDGE ed.: *Doing Theology in Todays World*. s.298.
- (37) SYNAN, h. Vinson: Irwin, Benjamin Hardin. In: BURGESS – McGEE – ALEXANDER ed.: *Dictionary of Pentecostal and Charismatic Movements*. s.471-472.

- (38) TOON, Peter: The Development of Doctrine in the Church. Michigan: Grand Rapids – Wm.B. Eerdmans, 1979. S.ix-xi.
- (39) WARNER, Wayne: Herbert Buffum. Assemblies of God Heritage, 6, jeseň 1986. s.11-14 a 16.
- (40) WEBER, Timothy P.: Living in the Shadow of the Second Coming: American Premillennialism: 1875-1925. New York: Oxford University Press, 1979.
- (41) Zápis Rady ACS 3. a 4.2.2009. Materiál z archívu ACS. Usporiadala a pripravila Rada ACS.

Elektronické zdroje :

- (1) Apoštolská cirkev na Slovensku (online). (cit. 12.4.2010)

URL: (<http://www.acsr.sk/sluzby/charita-diakonia>)

- (2) Mládež pre Krista Slovensko.sk (online). (cit. 12.4.2010)

URL: (<http://mpks.sk/o-nas.php>)

- (3) Život bez závislostí (online). (cit. 12.4.2010)

URL:(http://www.zivotbezzavislosti.sk/index.php?option=com_content&task=view&id=52&Itemid=68)

Zoznam príloh

Príloha č.1: Ústava ACS

Príloha č.2: Zmluva medzi Slovenskou republikou a registrovanými cirkvami a náboženskými spoločnosťami

Príloha č 3: Zákon z 23.septembra 2005

Príloha č 4: Slovenský štatistický úrad

Príloha č 5: Ústredný národný výbor v Bratislave

Príloha č.6: Archív AC TV. Archív zboru Apoštolskej cirkvi v Trebišove

Príloha č.7: Zápis RC 21.- 22.4.2009

Prílohy

Ústava Apoštolskej cirkvi na Slovensku

Časť I. Základné ustanovenia

§ 1

1. Apoštolská cirkev na Slovensku (ďalej ACS) združuje v sebe všetkých členov ACS, ktorí sú organizačne začlenení do jednotlivých zborov. Zbory sú začlenené do jednotlivých oblastí AC na území SR.

2. Základom viery a kresťanskej praxe ACS je Písmo sväté ako jediná vieroučná základňa.

3. Nadväzuje na učenie Ježiša Krista a apoštolov. Svoje poslanie vníma v oslavovaní Boha, v duchovno-misijnej, výchovnej a sociálno-charitatívnej činnosti ako forme bohoslužieb, ktoré vykonáva podľa zásad prvokresťanskej cirkvi v dobe apoštolov.

Bohoslužbu uskutočňuje v zborových a verejných priestoroch, v rodinách, pri vydávaní osobných svedectiev, v rôznych formách biblického vyučovania, v čítaní a výklade Písma svätého, v štúdiu kresťanskej literatúry a časopisov, v modlitbách a chválospevoch, krstom a Pánovou večerou.

4. Je súčasťou celosvetového letničného hnutia. Úzko spolupracuje s kresťanskými cirkvami a ich organizáciami doma i v zahraničí, a je vo vzťahu k nim autonómna.

5. Pre plnenie svojho poslania vysieľa svojich zástupcov do zahraničia a prijíma zástupcov cirkví a náboženských spoločností zo zahraničia.

6. Je rovnoprávna s cirkvami a náboženskými spoločnosťami v SR. Svoju činnosť vykonáva v súlade so Zákonom o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností a v súlade s právnym poriadkom SR. Pri svojej činnosti rešpektuje ústavou zaručené práva a slobody občanov. K iným cirkvám a náboženským spoločnostiam je tolerantná.

Zostávajúci text Ústavy ACS je na <http://www.acsr.sk/o-nas/ustava-acs> (dňa 13.4.2010)

§ 36

1. Ústava ACS bola schválená celocirkevnou konferenciou v Martine dňa 18 novembra 2000 v Martine.

2. Táto Ústava ACS nadobudla platnosť dňom registrácie na Ministerstve kultúry SR.

